

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยว ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

โดย

อาจารย์ วนัชพร จันทรักษา

ธันวาคม 2557

เลขที่สัญญา RDG5650046

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3
การพัฒนาระบบบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยว
ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

โดย

อาจารย์ วันชัยพร จันทรักษา

ชุดโครงการ การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการเรียนรู้
มรดกวัฒนธรรม

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยว ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

โดย

อาจารย์ วนัชพร จันทรักษา

ธันวาคม 2557

เลขที่สัญญา RDG5650046

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 3
การพัฒนาระบบบริหารจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยว
ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

โดย

อาจารย์ วันชัยพร จันทรักษา

ชุดโครงการ การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการเรียนรู้
มรดกวัฒนธรรม

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร

งานวิจัยนี้เป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีเครื่องมืออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนได้โดยง่ายและสะดวก กล่าวคือ เดิมทีจะต้องรอให้นักท่องเที่ยวกระตือรือร้นที่จะเดินทางมาให้ถึงชุมชนด้วยแรงบันดาลใจที่มากพอสมควร ซึ่งอาจจะไม่แก่นักที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวกระตือรือร้นกับแหล่งท่องเที่ยวระดับชุมชนที่ยังไม่มีชื่อเสียงระดับชาติ โครงการวิจัยนี้จึงได้วางวัตถุประสงค์โดยรวมคือ ฝึกอบรมให้ชาวบ้านมีช่องทางค้าขายด้วยวิธีพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะกับธุรกิจด้านที่พักเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจได้โดยไม่ต้องรอให้มาถึงที่พัก รวมถึงธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ธุรกิจร้านอาหาร ธุรกิจร้านขายของฝาก เป็นต้น ซึ่งก็ได้รับความสนใจจากผู้ประกอบการรายย่อยเข้าร่วมอบรมในระดับที่น่าพึงพอใจ อีกทั้งผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนโดยนักท่องเที่ยวเอง แต่ก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากนักท่องเที่ยวไม่รู้ข้อมูลในรายละเอียด ทั้งนี้การจัดโปรแกรมจะขึ้นอยู่กับเวลาที่มีรวมถึงความสนใจในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม หากชุมชนใดมีคู่มือโครงการท่องเที่ยวบอกในรายละเอียดจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันให้เป็นโครงข่าย จะช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถใช้คู่มือประกอบการวางแผนโปรแกรมได้โดยง่าย ไม่ว่าจะมีความมากหรือมีเวลาน้อย จะไปเที่ยวที่จุดก็สามารถหาความเหมาะสมได้

ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้รับจากโครงการวิจัยนี้คือ ระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุม ซึ่งภายในโครงข่ายการท่องเที่ยวจะต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบของ จุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานบริการเชื้อเพลิง สถานีตำรวจ สถานพยาบาล เป็นต้น เมื่อได้ข้อมูลโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนทั้ง 2 พื้นที่แล้ว นักวิจัยได้นำข้อมูลไปจัดทำเป็นแผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยว และตารางระยะทางของทั้ง 2 พื้นที่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวด้วยตนเอง ซึ่งรายละเอียดของโครงข่ายการท่องเที่ยวของทั้ง 2 พื้นที่ได้นำเสนอในรูปแบบคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม พร้อมกันนี้ผู้วิจัยขอเสนอว่าควรกำหนดนโยบายให้ทุกชุมชนที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวได้จัดทำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามนโยบายของรัฐบาลต่อไป

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม
2. เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ
3. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนและสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจ แบบประเมินความเหมาะสมของโครงข่ายการท่องเที่ยว และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดอบรมพหุวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การสำรวจพื้นที่วิจัยชุมชนโบราณเมืองบางขลังทำให้ค้นพบจุดท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถานหลายแห่ง เพื่อนำมาจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังซึ่งประกอบไปด้วย จุดท่องเที่ยวประเภทวัดจำนวน 22 แห่ง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออกและศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง นอกจากนั้นโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังยังเชื่อมโยงไปยังอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในส่วนโครงข่ายร้านอาหาร ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น โรงพยาบาล สถานบริการเชื้อเพลิง และสถานีตำรวจ

2. การสำรวจพื้นที่วิจัยชุมชนนครชุมทำให้ค้นพบจุดท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน และจุดท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นอกจากนั้นยังพบว่าชุมชนนครชุมมีความโดดเด่นด้านอาหารท้องถิ่นที่มีความหลากหลาย ดังนั้นชุมชนนครชุมจึงเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากภายในชุมชนมีจุดท่องเที่ยว ร้านอาหาร ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันสามารถเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมโดยโครงข่ายการท่องเที่ยวประกอบไปด้วยจุดท่องเที่ยวดังนี้ จุดท่องเที่ยวประเภทวัดและโบราณสถานจำนวน 10 แห่ง ตลาดย้อนยุคนครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

3. การจัดอบรมโครงการการจัดการพหุวิชาชีพอิเล็กทรอนิกส์ให้กับชุมชนโบราณเมืองบางขลังเพื่อเป็น การเตรียมความพร้อมในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม ในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมการอบรมร่วมกับชุมชน ผลจากการจัดอบรมพบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ได้โดยตนเองมีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 นอกจากนั้นสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นมีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.00 และโอกาสที่จะได้นำความรู้ไปใช้จริงได้ในเร็ววันนี้มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55

4. การจัดอบรมโครงการการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้กับชุมชนนครชุม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมการอบรมร่วมกับชุมชน ผลจากการจัดอบรมพบว่า ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ได้โดยตนเอง มีระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 นอกจากนั้นสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดให้กับผู้อื่นมีระดับ ความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และโอกาสที่จะได้นำความรู้ไปใช้จริงได้ในเร็ววันนี้มีระดับความ พึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

Abstract

“Development of Community Based Tourism Network Management System of Bangkhlang Ancient City and Nakornchum Community” The objectives of the research project are:

1. to study and develop community based tourism network and management system of Bangkhlang Ancient City and Nakornchum Community
2. to connect community based tourism network within tourism routes according to their potential level and the activities in accordance with the pattern of looping system
3. to build partnership between community and members of community based tourism network in Sukhothai, Kamphaeng Phet and nearby areas.

The population in this study consisted of 1. personnel from government sector including Sawankaloke District, Sukhothai province and Nakornchum Sub-district Administration, Muang District, Kamphaeng Phet province 2. personnel from private sector including entrepreneurs from souvenirs business, accommodation business, and food and beverage business 3. people within the community who are involved with the community based tourism management including two communities; Bangkhlang Ancient City, Sawankaloke District, Sukhothai province and Nakornchum community, Muang district Kamphaeng Phet province.

The research instruments used in the study were questionnaire surveys, a survey of appropriateness of tourism network, and a satisfaction survey of commercial electronic training. The data was analyzed by statistical analysis, percentage, mean, standard deviation and content analysis. The results showed that:

1. The survey of Bangkhlang Ancient City showed that there were many historical attractions and ancient places that are suitable for community based tourism of Bangkhlang Ancient City network. There were tourist spots of 22 temples, street line along Wat Phra Ruang in the East and Sufficiency Economy Center of Bangkhlang District. The community based tourism network of Bangkhlang Ancient City also linked to Sawankhalok District of Sukhothai province which provide accommodation, restaurant, and facilities such as hospitals, fuel station, and the police station.

2. The survey of Nakornchum community showed that there were many historical attractions and natural spots. It also had a variety of distinctive local cuisine. Therefore, Nakornchum community had potential to serve the tourists because of its attractions, restaurants, accommodation and facilities. The tourism network in this community consisted of 10 historical temples and ancient temples, Nakornchum Retro Market, San Jao Pho Suea (Shrine), Baan Hang, King Rama V Summer House, Phra Ruang Hotspring and Kamphaeng Phet Historical Park.

3. The training of e-commerce management project at Bangkhlang community was initiated for the readiness of tourism network. The participants were entrepreneurs from souvenirs, accommodation and food and beverage, businesses in nearby areas. After the training, the study showed that the participants were able to apply their knowledge into practice at good level of satisfaction with an average of 4.05. The participants were also able to convey knowledge to the others at the good level of satisfaction with an average of 4.00 and the participants would be able to apply their knowledge to use in the business environment at the highest level of satisfaction with an average of 4.55.

4. The training of e-commerce management project at Nakornchum community was initiated for the readiness of tourism network. The participants were entrepreneurs from tour operator, accommodation and food and beverage, businesses in nearby areas. After the training, the study showed that the participants were able to apply their knowledge into practice at good level of satisfaction with an average of 4.05. The participants were also able to convey knowledge to the others at the good level of satisfaction with an average of 4.10 and the participants would be able to apply their knowledge to use in the business environment at the highest level of satisfaction with an average of 4.55.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของงานวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวและการจัดเส้นทางท่องเที่ยว	8
แนวคิดและทฤษฎีด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	32
แนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหารจัดการและการตลาด	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
3 ระเบียบวิธีการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
กรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ	58
กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงทฤษฎี	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	60
ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1	60
ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2	166
ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3	180
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	191
สรุปผลการวิจัย	191
อภิปรายผล	195
ข้อเสนอแนะ	195
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก	204
ประวัติผู้วิจัย	268

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงตารางค่าร้อยละของประเภทหน่วยงานที่เข้ารับการอบรมโครงการการจัดการ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนนครชุม	181
2 แสดงตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อการจัด โครงการการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนนครชุม	181
3 แสดงตารางค่าร้อยละของประเภทหน่วยงานที่เข้ารับการอบรมโครงการการจัดการ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง	186
4 แสดงตารางค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจที่มีต่อการจัด โครงการการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง	186

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 โครงข่ายรวมอำนาจ	29
2 โครงข่ายแบบกระจายอำนาจ	30
3 direct network	30
4 hub and spoke network	31
5 tour network 1	31
6 tour network 2	31
7 กรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ	58
8 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงทฤษฎี	59
9 สี่แยกบางแก้ว (สี่แยกโตโยต้า)	59
10 ระหว่างทางก่อนถึงสี่แยกท่าช้าง	62
11 บริเวณสี่แยกท่าช้าง	62
12 ป้ายบอกทางก่อนถึงสี่แยกศรีสำโรง	63
13 ป้ายบอกทางก่อนถึงแยกสวรรคโลก	63
14 ป้ายบอกทางไปอำเภอสวรรคโลก – พุ่งเสลี่ยม ก่อนถึงแยกสวรรคโลก	64
15 ป้ายทางหลวงหมายเลข 1195 (เส้นทางในตัวเมืองสวรรคโลก)	64
16 ป้ายบอกทางไปอำเภอทุ่งเสลี่ยมก่อนถึงแยกทุ่งเสลี่ยม	65
17 ป้ายบอกทางไปอำเภอทุ่งเสลี่ยม	65
18 ทางหลวงหมายเลข 1048	66
19 ป้ายแหล่งท่องเที่ยวบริเวณก่อนถึงแยกขอนแก่น	66
20 บริเวณแยกขอนแก่น	67
21 ระหว่างทางก่อนถึงวัดโบสถ์	67
22 ป้ายบอกทางไปวัดโบสถ์	68
23 ป้ายศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง	68
24 ป้ายวัดโบสถ์	69
25 ป้ายบ้านขอนแก่น – บ้านใหม่ชัยมงคล	69
26 ป้ายบอกทางไปวัดเขาแร่ และวัดโบสถ์	70
27 ป้ายวัดโบสถ์ให้เลี้ยวขวา	70

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
28 ร้านก๋วยเตี๋ยวป้าบัวรัง	71
29 ก๋วยเตี๋ยวร้านป้าบัวรัง	71
30 ร้านของชำใกล้ร้านป้าบัวรัง	72
31 ป้ายหน้าวัดโบสถ์ เมืองโบราณบางขลัง	72
32 ห้องสุขาชาย ห้องสุขาหญิง	73
33 ศูนย์ศึกษาข้อมูลวัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง	73
34 วัตถุโบราณภายในวัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง	74
35 แผนที่ทางอากาศเมืองบางขลัง	74
36 แผนที่เมืองบางขลัง	75
37 ป้ายประวัติเมืองโบราณบางขลัง	75
38 ป้ายโบราณสถานวัดโบสถ์	76
39 เตาหุงต้มที่ใช้ในสมัยโบราณ	76
40 โบสถ์หลังเก่าภายในวัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง	77
41 โบสถ์โบราณจัตุรมุข	77
42 บ่อน้ำโบราณ	78
43 บริเวณปากบ่อน้ำโบราณ	78
44 โบสถ์ของวัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง	79
45 หลวงพ่อขาว วัดโบสถ์โบราณเมืองบางขลัง	79
46 โบราณสถานภายในวัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง	80
47 ทางเข้าวัดปากกล้วยหรือกรูยาย้อย	81
48 วัดปากกล้วยหรือกรูยาย้อย	81
49 ทางเข้าวัดตันมะค่า หรือวัดตันมะเตือ	82
50 วัดตันมะค่า หรือวัดตันมะเตือ	82
51 วัดเจติยโพน	83

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
52 ทางเข้าวัดหลวงพ่อบุญ	83
53 บริเวณวัดหลวงพ่อบุญ	84
54 กรูตาโรย	84
55 วัดเจติยเจ็ดแถว	85
56 วัดไร่ถั่วหรือกรูตาทุล	86
57 วัดเจติยคู่	86
58 วัดช้างล้อม หรือวัดไร่อ้อย	87
59 บริเวณด้านหน้าทางเข้าวัดป่าสักเหนือ	87
60 ทางเข้าวัดป่าสักเหนือ	88
61 วัดริมทาง	88
62 ป้ายประวัติวัดริมทาง	89
63 ป้ายวัดใหญ่ชัยมงคล	89
64 พระธาตุเจติยกายในวัดใหญ่ชัยมงคล	90
65 ห้องสุขาภายในวัดใหญ่ชัยมงคล	90
66 วัดริมเมือง	91
67 แนวถนนพระร่วงกำแพงเมืองด้านทิศตะวันออก	91
68 วัดประดู่	92
69 วัดป่าสักใต้	92
70 วัดสระคู	93
71 ทางเข้าวัดก้อนแล	93
72 วัดก้อนแล	94
73 ทางเข้าวัดป่ามะม่วง	94
74 วัดป่ามะม่วง	95
75 ทางเข้าวัดต้นสะเตา	95
76 วัดต้นสะเตาหรือกรูตาเพียร	96
77 วัดริมคลองยาง	96
78 บ่อแลง	97

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
79 ทางเข้าวัดเขาเตื่อ	97
80 ป้ายวัดเขาเตื่อ	98
81 ต้นเครือออน	98
82 ต้นผาด้าม	99
83 ป้ายบอกทางศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	99
84 ป่าสวย ภูเอี่ยม	100
85 ก้อนเชื้อเห็ดนางฟ้าภูฐาน	100
86 โรงเรือนแก๊สชีวภาพ	101
87 เห็ดนางฟ้าภูฐาน	101
88 ผลิตภัณฑ์ข้าวกล้อง	102
89 สวนพุทราเมืองบางขลัง	102
90 พุทราเมืองบางขลัง	103
91 ร้านขายพุทราเมืองบางขลัง	103
92 ทางหลวงหมายเลข 1113	104
93 ครีบบางขลัง	104
94 ร้านส้มตำครกไม้	105
95 ร้านป่าบัววัง	105
96 กว๊านเดียวเรือเทพทอง	106
97 ร้านอาหารสมมาส	107
98 รุ่งมาลีโภชนา	107
99 เจ้ไฟ	108
100 เรือนอาหารไทย	108
101 ร้านอาหาร ป.ทะเลเผา	109
102 ร้านก๊วยเตี่ยวกะลาเจ้ฮุ้น	109

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
103 โรงแรม ดี ทาวน์ อินน์	110
104 ศุภาลัยเพลส	110
105 โรงแรมเมืองอินทร์	111
106 โรงแรมสวรรณคบุรี	111
107 แสงสินธ์ โฮเต็ล	112
108 สุโขทัย เฮอริเทจรีสอร์ท	112
109 ไร่สบาย สบาย	113
110 ร้านถั่วทอด ลอนศิลป์ 200 ปี (ครูแจ้ว)	114
111 ร้านถั่วทอด สยาม	114
112 ร้านถั่วทอดเจ๊แอ๊ด	115
113 ถั่วทอดแม่บุญมา	115
114 ร้านสวนชาญชัยพันธุ์ไม้	117
115 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรณครนายก	118
116 วัดปากน้ำ	118
117 โรงพยาบาลสวรรณคโลก	119
118 สถานีตำรวจภูธรสวรรณคโลก	119
119 ทางเข้าวัดเจติยกลางทุ่ง	121
120 วัดเจติยกลางทุ่ง	121
121 ป้ายวัดเจติยกลางทุ่ง	122
122 ทางเข้าวัดหนองยายช่วย	122
123 วัดหนองยายช่วย	123
124 สภาพทางไปวัดหนองลังกา	123
125 วัดหนองลังกา	124
126 ป้ายวัดหนองลังกา	124
127 ถนนคอนกรีตทางไปวัดหม่องกาเล	125
128 ถนนด้านหน้าวัดหม่องกาเล	125
129 วัดหม่องกาเล	126

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
130 ทางแยกซ้ายเข้าวัดหนองพิกุล	126
131 วัดหนองพิกุล	127
132 ป้ายวัดหนองพิกุล	127
133 ทางหลวงหมายเลข 1 ทางไปวัดซุ่มกอ	128
134 วัดซุ่มกอ	128
135 สถานีบริการน้ำมันระหว่างทางไปป้อมทุ่งเศรษฐี	129
136 ป้อมทุ่งเศรษฐี	129
137 ป้ายบอกทางเข้าวัดพระเจดีย์ทอง	130
138 ทางแยกเข้าทางหลวงชนบท กพ.1028	130
139 ร้าน Oasis Bar a Restaurant	131
140 วัดพระเจดีย์ทอง	131
141 ทางเข้าสถานีขนส่ง	132
142 สี่แยกถนนนครชุม-ราชวิถี	132
143 วัดพระบรมธาตุเจดีย์าราม	133
144 ตลาดย้อนยุคนครชุม	133
145 ศาลเจ้าพ่อเสือ	134
146 สะพานคลองสวนหมาก	134
147 วัดสว่างอารมณ์	135
148 หลวงพ่ออุโมงค์ภายในวัดสว่างอารมณ์	135
149 ทางเดินไปบ้านห้าง ร.5	136
150 ถนนริมคลองสวนหมาก	136
151 บ้านห้าง ร.5 (บ้านพะโป้)	137
152 ป้ายบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง	137
153 ห้องอาบน้ำแร่	138
154 ร้านกาแฟภายในบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง	138

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
155	ร้านอาหารภายในบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง	139
156	บ้านพักภายในบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง	139
157	ห้องสุขาภายในบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง	140
158	อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร	140
159	ป้ายแพร่พิมพ์ลายไทยสปารีสอร์ท	141
160	ป้ายโรงแรมนิรีสอร์ท	142
161	ป้ายพรพรรณ รีสอร์ท	142
162	พรพรรณ รีสอร์ท	143
163	เทคโนโลยีรีวิวิรีสอร์ท	143
164	บ้านดินบาร์มีรีสอร์ท	144
165	ร้านอาหารแม่ปิงริเวอร์ไซด์	144
166	ร้านอาหารบ้านริมน้ำ	145
167	พีทีคาราโอเกะ	145
168	ป้ายร้านก๋วยเตี๋ยวไทยยายลอง	146
169	ร้านก๋วยเตี๋ยวไทยยายลอง	146
170	ร้านกล้วยกวนแม่บรรจง	147
171	กล้วยกวนแม่บรรจง	147
172	ป้ายตลาดย้อนยุคนครชุม	148
173	ร้านข้าวต้มเพื่อชีวิต	148
174	ร้านสุภาพผัดไทนครชุม	149
175	ร้านน้ำปั่น/บัวลอยไข่หวาน	150
176	ร้านบะหมี่เต๋ยสี่จิ้นแต่จิ๋ว	150
177	ร้านแดงรสเด็ด	151
178	ร้านกบข้าวต้ม	151
179	ร้าน อร อาหารตามสั่ง	152
180	ร้านแซ่บอีหลี101	152
181	ร้านนมปั่น	153

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
182 ร้านน้ำพริกแก้วจำ	153
183 ร้านน้ำเต้าหู้นครชุม	154
184 ร้านเจ้าเชิญ	154
185 ร้านขนมหวาน	155
186 ร้านน้ำป่าเสนาะ	155
187 ร้านสุกี้ป่าพิศสมัย	156
188 ร้านป่าเข็มทอง	156
189 ร้านพีศรี ไส้กรอกทอด	157
190 ก๋วยเตี๋ยวเรือรสเด็ด	157
191 ร้านป่าพรรณิ	158
192 ร้านส้มตำป่าอ้อม	158
193 ร้านขนมจีนโบราณ	159
194 ร้านไอติมบ้านน้อย	160
195 ร้านหวานเย็น	160
196 ร้านป่าดวล	161
197 ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือหมูตุ๋น	162
198 ข้าวเหนียวหมูบั้งพีหนึ่ง	162
199 ร้านป่าพร ไก่จ้อทอด หอยจ้อทอด ลูกชิ้นทอด	163
200 ร้านสายไหม	163
201 ร้านกาแฟโบราณ	164
202 โรงพยาบาลกำแพงเพชร	165
203 สถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร	165
204 แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง จังหวัดสุโขทัย	167
205 ระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง	168
206 ภาควิชาเครือข่ายชุมชนโบราณเมืองบางขลัง	170
207 การชี้แจงรูปแบบการประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง	171
208 พาหนะที่ใช้ในการร่วมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยว	171

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า	
209	ภาคีเครือข่ายชุมชนร่วมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยว	172
210	ประชุมกลุ่มย่อยระหว่างการประชุมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยว	172
211	สำรวจจุดท่องเที่ยวระหว่างการประชุมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยว	173
212	ระดมความคิดเห็นสรุปผลเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยวที่เหมาะสม	173
213	ทดลองการเชื่อมโยงโครงข่ายด้านร้านอาหารในอำเภอสุวรรณภูมิ	174
214	แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร	175
215	ระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม	176
216	ภาคีเครือข่ายชุมชนนครชุม	178
217	เครือข่ายเยาวชนชุมชนนครชุม	178
218	การชี้แจงรูปแบบการประชุมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม	179
219	ภาคีเครือข่ายทำความเข้าใจแบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม	179
220	ยานพาหนะในการร่วมประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม	180
221	ประชุมกลุ่มย่อยสรุปเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม	180
222	ผู้เข้าร่วมการอบรมพื้นที่ชุมชนนครชุม	184
223	เครือข่ายทีมวิจัยชุมชนนครชุม	184
224	วิทยากร	185
225	ภาคีเครือข่ายที่พัก และร้านอาหาร	185
226	ผู้เข้าร่วมการอบรมพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง	188
227	ภาคีเครือข่ายชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง	188
228	การเรียนรู้ภาคปฏิบัติ	189
229	หน้าเว็บไซต์ที่พัก	189
230	หน้าเว็บไซต์สินค้าที่ระลึก	190
231	ทีมงานผู้จัดการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	190

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหา

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) กล่าวถึงการเปิดเสรีบริการด้านการท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงธุรกิจท่องเที่ยวและบริการที่เกี่ยวข้องภายใต้กรอบแนวคิดอาเซียน ขณะเดียวกันแนวโน้มการแข่งขันในอนาคตคาดว่าจะมีความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้ามาลงทุนในประเทศไทยด้วยการถือครองสัดส่วนการถือหุ้นที่เพิ่มมากขึ้นจากคู่แข่งทั้งรายเดิมและรายใหม่ที่ต้องการเข้าสู่ตลาด เพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวที่มีขนาดใหญ่ขึ้นตามแนวโน้มมูลค่าเศรษฐกิจของภูมิภาคอาเซียน ส่วนจำนวนนักท่องเที่ยวจากประเทศ ASEAN ที่ให้นิยามมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากที่สุด คือ มาเลเซีย ลาว และ สิงคโปร์ ตามลำดับ สำหรับสถานการณ์ตลาดภายในประเทศนั้น ภาคบริการด้านการท่องเที่ยวของไทยนับว่ามีศักยภาพค่อนข้างสูง ทั้งในส่วนของความพร้อมในการให้บริการแก่ชาวต่างชาติ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งการเปิดเสรีภาคการท่องเที่ยวจะช่วยสนับสนุนให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมีรายได้เพิ่มขึ้นจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น เพื่อเข้ามาใช้บริการโดยเฉพาะด้านโรงแรมที่พักซึ่งเป็นเครือข่ายของบรรดานักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

นักท่องเที่ยวอาเซียนมีความสำคัญต่อประเทศไทยเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวลาวที่มีเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 47.70 ต่อปี จากความสะดวกในการเดินทางที่เพิ่มขึ้น ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อภาคการท่องเที่ยวมาตลอดโดยเฉพาะภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่รัฐบาลกำหนดให้ภาคการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของภาคการขับเคลื่อนหลักทางเศรษฐกิจ และได้ประกาศในปี พ.ศ. 2541-2542 เป็นปีส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย (AmazingThailand) ซึ่งส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้แม้ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางภาคใต้ (ภูเก็ต พังงา กระบี่) จะได้รับผลกระทบจากภัยธรณีพิบัติ (สึนามิ) ในปี พ.ศ. 2547 และเกิดเหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2553 แต่ส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวของไทยน้อย และสามารถฟื้นตัวได้ในระยะเวลาสั้น

สถานการณ์การท่องเที่ยวภายในประเทศปี พ.ศ. 2555 ได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศเป็นภารกิจที่สำคัญภารกิจหนึ่งของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) โดยเฉพาะการส่งเสริมให้คนไทยเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2555 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้การส่งเสริมการเดินทางเชื่อมโยงเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ของตลาดในประเทศโดยเน้นการสร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงภายในประเทศ นอกจากนั้นนายกสมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศ (สทน.) เปิดเผย "ประชาชาติธุรกิจ" ถึงสถานการณ์ท่องเที่ยวภายในประเทศในช่วงหน้าร้อน (มี.ค.-พ.ค.) นี้ว่าคนไทยมีพฤติกรรมเที่ยวเองมากขึ้น จากสัดส่วนตลาดในประเทศแบ่งเป็นตลาดคนไทยเที่ยวเองร้อยละ 85 และร้อยละ 15 เที่ยวผ่านบริษัททัวร์ แนวโน้มในอีก 2-3 ปีจากนี้ คนไทยจะเที่ยวผ่านบริษัททัวร์

น้อยลง ซึ่งก็สอดคล้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้คนไทยท่องเที่ยวในประเทศเพิ่มขึ้น และยังเน้นการท่องเที่ยวในลักษณะเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้วัฒนธรรม กิจกรรม ประเพณี ในแต่ละพื้นที่ ซึ่งการท่องเที่ยวลักษณะนี้มักเป็นการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่

จากผลการสำรวจพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของชาวไทย ซึ่งสำนักงานสถิติแห่งชาติจัดทำร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2554 พบว่า มากกว่าร้อยละ 50 ของคนไทย อายุ 15 ปีขึ้นไป มีการเดินทางท่องเที่ยว ทั้งที่พักค้างคืนและไม่พักค้างคืน ในสัดส่วนร้อยละ 45.7 และร้อยละ 34.3 ตามลำดับแหล่งที่คนไทยนิยมไปเที่ยวมากที่สุด คือ แหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 33.3 รองลงมา คือ ภาคกลาง ร้อยละ 31.3 และร้อยละ 27.8 ในภาคเหนือ เป็นต้น ผลการสำรวจที่กล่าวมาเห็นได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวภาคเหนือมีจำนวนน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่นๆ ของประเทศ ทั้งๆ ที่ภาคเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว สิ่งที่ตามมาคือควรทำอย่างไรเพื่อกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือเพิ่มขึ้น

จากเอกสารสรุปความก้าวหน้าแผนงานโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขงหรือ Greater Mekong Subregion (GMS) (2540) คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้จังหวัดพิษณุโลก และกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ พิจิตร เพชรบูรณ์ อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก และกำแพงเพชร เป็นพื้นที่พัฒนา” สี่แยกอินโดจีน” โดยให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง จึงสมควรที่จะต้องพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง เพื่อให้ภาคการท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเพิ่มรายได้ให้แก่ประชากร

พันเอก ดร.นาฬิกาอติภักดิ์ แสงสนิท ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. กล่าวว่า ได้เตรียมต่อยอดแนวทางการพัฒนาพื้นที่พิเศษ จากข้อมูลองค์การการท่องเที่ยวโลก หรือ UNWTO ที่ระบุว่าในปี พ.ศ. 2554 นักท่องเที่ยวต่างภูมิภาคกว่าร้อยละ 32 หรือคิดเป็น 25 ล้านคน จากจำนวนทั้งหมด 77.1 ล้านคนที่เข้ามาเยือนอาเซียน ต้องการเดินทางมาเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกทำให้ อพท. เตรียมใช้โอกาสผลักดันให้พื้นที่จังหวัดสุโขทัย ซึ่งยูเนสโกรับรองให้เป็นมรดกโลกเป็นศูนย์กลางเมืองมรดกโลกแห่งอาเซียน โดยกำหนดแผนงานระยะ 5 ปี (2556-2560) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้นภายใต้แนวทางนี้ จังหวัดสุโขทัยจะเป็นจุดหลักสำหรับการท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก ก่อนที่จะเชื่อมโยงการเดินทางไปยังแหล่งมรดกโลกอื่นๆ ในอาเซียน โดยพื้นที่หลักที่วางไว้ ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย-ศรีสัชนาลัย-กำแพงเพชร จึงทำให้จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรมีศักยภาพในการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้ อีกทั้ง 2 จังหวัดนี้มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในมิติต่างๆ ต่อสังคม ได้แก่ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างให้เกิดเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการเป็นศูนย์กลางเมืองมรดกโลกอาเซียนที่มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

นายสุรพล เสวตเศรณี ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2556) กล่าวว่า ปัจจุบันพฤติกรรมและแนวคิดของผู้บริโภคยุคใหม่มีการใช้ชีวิตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น และการนำความเป็นไทย (Thainess) มาเป็นจุดขายสำคัญทางการตลาดของประเทศ เพื่อตอกย้ำภาพลักษณ์

ให้โดดเด่นและแตกต่างจากประเทศคู่แข่ง นับได้ว่าเป็น หัวใจสำคัญของแผนปฏิบัติการของ ททท. ในปี พ.ศ. 2556 คือ “รายได้ก้าวกระโดด ด้วยวิถีไทย” หรือ Higher Revenue through Thainess ในขณะเดียวกัน ททท. จะส่งเสริมและสนับสนุน พร้อมทั้งยกระดับให้ทิศทางของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยมุ่งสู่ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ (Quality Destination) พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวคุณภาพเพื่อสร้างรายได้แก่ประเทศ” ซึ่งที่ผ่านมากระแสการท่องเที่ยวของไทยในช่วง 10 ปี นายชาติ ประกิตนันทการ ได้ให้ความเห็นว่า มีการก่อเกิดของแหล่งท่องเที่ยวชนิดใหม่ที่เรียกว่า Retro Market (ตลาดย้อนยุค) ที่มีใช้การฟื้นฟูตลาดเก่าที่ซบเซาให้กลับมามีชีวิตใหม่เพียงอย่างเดียว แต่หมายรวมถึงการก่อสร้างพื้นที่ตลาดขึ้นมาใหม่ โดยตั้งใจจำลองให้มีลักษณะกลิ่นอายของบรรยากาศ หวนรำลึกย้อนไปถึงตลาดในอดีต สิ่งเหล่านี้กลายเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมการท่องเที่ยวของคนชั้นกลางในเมือง ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่เรียกว่า Nostalgia Tourism (การท่องเที่ยวแบบโหยหาอดีต)

การท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกหนึ่งที่มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันที่ต้องการหวนรำลึกถึงมรดกวัฒนธรรม หรือปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมในอดีต โดยแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งมีการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชนเชิงการเรียนรู้และการทดลองให้ได้มาซึ่งประสบการณ์ที่เป็นอยู่จริงในชุมชน เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวจากนั้นชุมชนหลายแห่งที่จัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้วยตนเองจะเน้นระบบการจัดการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการรักษาความสมดุลระหว่างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวภายในชุมชน และผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ ทั้งในรูปแบบที่เป็นผลประโยชน์ตอบแทนอิงตามระบอบทุนนิยมและความยั่งยืนของการพัฒนาในชุมชน แหล่งท่องเที่ยวชุมชนจะกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ของสังคม เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายชุมชน ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และกลายเป็นพลังในการสร้างฐานความรู้สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ต่อไป

ที่ผ่านมาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มักจะทำโดยลำพังตามกำลังความสามารถของชาวบ้านในชุมชนเป็นการจัดการในเชิงรับ คือรอให้นักท่องเที่ยวรู้จักหรือค้นพบด้วยตนเองเพียงช่องทางเดียว เปรียบเสมือนร้านค้าที่มีช่องทางจำหน่ายสินค้าเพียงแค่เจ้าของร้านยืนรอให้ลูกค้าบังเอิญเดินผ่านหน้าร้านก่อนจึงจะเห็นสินค้าได้ จากนั้นจึงค่อยเดินเข้ามาซื้อของ ทั้ง ๆ ที่สินค้าภายในร้านมีความโดดเด่นไม่เหมือนใครเป็นที่น่าสนใจ แต่ขาดการบริหารจัดการให้ลูกค้าได้รับรู้หรือเชื่อมโยงกับร้านอื่น ๆ ให้ง่ายต่อการรู้จักและการเดินทางมาซื้อหา ดังนั้นหากชุมชนเปลี่ยนวิธีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นเชิงรุก ด้วยการสร้างความสนใจให้เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะแวะเวียนมาท่องเที่ยวก็จะเป็นไปได้มากขึ้น เพียงแต่ว่าในแต่ละชุมชนจะมีพลังดึงดูดความสนใจมากพอหรือไม่ ซึ่งก็คือความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้นเอง และก็อาจจะมีแรงดึงดูดไม่มากพอ แต่หากมีการรวมกลุ่มกันขึ้น พลังก็จะมากขึ้นตามจำนวนดังตัวอย่างการไหว้พระทั้งๆที่แต่ละวัดกระจัดกระจายอยู่ตามอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ โดยอิสระและไม่ได้เกี่ยวข้องกัน หากจะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยววัดใดวัดหนึ่งโดยเฉพาะย่อมเป็นการยาก จึงมีการสร้างความสนใจด้วยการสร้างให้เป็นเรื่องราว เช่น การไหว้พระ 9 วัด โดยการผูกโยงให้ต้องไปกราบไหว้พระให้ครบทั้ง 9 วัดจึงจะเป็นสิริมงคลต่อชีวิต หรือการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ตามรอยบุคคลสำคัญหรือบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น ในทำนอง

เดียวกันหากมีการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวโดยการเชื่อมโยงชุมชนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และทำการวิจัยเพื่อสร้างเป็นเรื่องราวให้น่าสนใจ โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะหันมาสนใจก็จะเป็นไปได้มากขึ้น และที่สำคัญหากไม่มีการดำเนินการใด ๆ เพื่อเปิดประตูสู่แหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้ง 2 แห่งให้ได้โดยเร็ว ก็จะเป็นการเสียโอกาสเป็นอย่างมากในการสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน ทั้ง ๆ ที่มีการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้พัฒนาชุมชนเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวไปก่อนหน้านี้แล้ว

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้มองเห็นถึงช่องทางการเพิ่มมูลค่าให้กับประชากรและท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างที่อยู่ในแผนพัฒนาพื้นที่สี่แยกอินโดจีน โดยใช้ระบบบริหารจัดการโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนมาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน ซึ่งหมายถึงประชากรในชุมชนหรือพื้นที่กับนักท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากในหลายพื้นที่ และปัญหาที่พบหลังจากทำวิจัยเสร็จสิ้นโครงการแล้วคือ บางชุมชนสามารถจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองได้ แต่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่เข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างเช่น ช่องทางผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่จะช่วยส่งเสริมการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพราะนักท่องเที่ยวทั่วไปไม่ได้มีการรับรู้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างแพร่หลายหรือเป็นที่รู้จักเหมือนกับแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักของหน่วยงานภาครัฐ และเอ็กซั่นจากข้อมูลทางสถิติของสำนักงานอุทยานแห่งชาติประจำปีงบประมาณ 2555 พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวยังอุทยานแห่งชาติต่างๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณโดยรอบชุมชนพื้นที่วิจัยมีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก ได้แก่ 1. อุทยานแห่งชาติรามคำแหง จังหวัดสุโขทัย มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปเที่ยวตลอดปีจำนวน 12,559 คน 2. อุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปเที่ยวตลอดปีจำนวน 10,852 คน และ 3. อุทยานแห่งชาติคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร มีนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางไปเที่ยวตลอดปีจำนวน 159,038 คน ซึ่งอุทยานแห่งชาติทั้ง 3 แห่งนี้มีตัวเลขนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าไปเยี่ยมชมสูง อันเนื่องมาจากเป็นแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักเป็นอย่างดี นอกจากนั้นอุทยานแห่งชาติเหล่านี้ยังตั้งอยู่ไม่ไกลจากพื้นที่ศึกษาวิจัยท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม แต่สิ่งที่ต่างกันชัดเจนคือการรับรู้จากนักท่องเที่ยว จำนวนผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

สาเหตุที่เลือกชุมชนทั้งสองแห่งเป็นพื้นที่เป้าหมายในการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทาง การท่องเที่ยวสืบเนื่องจากทั้งชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม เป็นชุมชนที่ผ่านกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น CBR (Community - Based Research) ซึ่งผ่านการรับรองจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยเพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT (Community - Based Tourism) โดยมีทีมวิจัยจากส่วนกลางเข้าไปพัฒนาองค์ความรู้ให้กับบุคลากรของชุมชนในเรื่องต่างๆ เช่น กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการให้บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น จนบุคลากรในชุมชนสามารถต่อยอดองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายของตนเองเป็นทีมวิจัยชุมชน พร้อมทั้งสร้างมูลค่าของทรัพยากรในชุมชนให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง และเปิดบริการให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปเที่ยวชมได้

จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พร้อมทั้งจังหวัดสุโขทัยกำลังถูกผลักดันให้เป็นศูนย์กลางเมืองมรดกโลก

อาเซียน เนื่องจากมีโครงข่ายการคมนาคมทางบก และทางอากาศในการสนับสนุนการขนส่งผู้โดยสาร และสินค้า จึงทำให้จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดกำแพงเพชรมีศักยภาพในการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้ อีกทั้ง 2 จังหวัดนี้มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และกิจกรรมที่มีความคล้ายคลึงกัน รูปแบบของการวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้เกิดประโยชน์ในมิติด้านต่างๆ ต่อสังคม ได้แก่ การเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างให้เกิดเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวสอดคล้องกับการเป็นศูนย์กลางเมืองมรดกโลกอาเซียนที่มีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้โครงข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการกระจายรายได้ของประชากรและท้องถิ่นโดยทั่วกัน รูปแบบการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนภาคเหนือตอนล่างเป็นลักษณะการผสมผสานเรื่องราวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต สอดแทรกเข้าไปในเส้นทางการท่องเที่ยวซึ่งเส้นทางจะมีความหลากหลายเพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีเป้าหมาย ระยะเวลา ความสนใจ ความชื่นชอบที่แตกต่างกัน และเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงการพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนภาคเหนือตอนล่างให้เข้มแข็งต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม
2. เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ
3. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง

3. ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้คัดเลือกพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวที่ผ่านการพัฒนาด้วยกระบวนการงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น CBR (Community - Based Research) จำนวน 2 พื้นที่ คือ พื้นที่จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชร
2. ขอบเขตด้านประชากร
 - 2.1 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
 - 2.2 หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการธุรกิจสถานบริการเชื้อเพลิง
 - 2.3 เครือข่ายชุมชนท่องเที่ยว ได้แก่ 1. เครือข่ายนักวิจัยชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และ 2. เครือข่ายนักวิจัยชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มุ่งประเด็นการศึกษาด้านระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง ชุมชนนครชุม และพื้นที่ใกล้เคียง

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา งานวิจัยนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษา 1 ปี

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

งานวิจัยนี้เป็นการพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม เพื่อตอบสนองแก่นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเองเท่านั้น จึงมิได้ตอบสนองต่อโครงข่ายการท่องเที่ยวสำหรับบริษัทจัดนำเที่ยว

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงข่ายการท่องเที่ยว หมายถึง เส้นทางเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวกระแสหลักที่อยู่ในเขตจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งอยู่ในการดูแลของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน กับแหล่งท่องเที่ยวทางเลือก ซึ่งได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

2. เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การรวมตัวกันของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม โดยมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ แผนงาน กิจกรรม บุคลากร รวมถึงระบบการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เครือข่ายชุมชนสามารถนำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนในสองพื้นที่ไปใช้ขยายผลในขณะปฏิบัติงาน ได้แนวทางแก้ไข และพัฒนาทักษะการทำงาน

2. เครือข่ายชุมชน CBT เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการด้านช่องทางการจัดจำหน่าย การใช้เทคโนโลยีเบื้องต้นประกอบการจัดการท่องเที่ยวชุมชนแบบโครงข่าย และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชนเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวที่เกิดมูลค่าเพิ่มของการจัดการท่องเที่ยว

3. นำผลงานเรื่องโครงข่ายและเครือข่ายจากกรณีของชุมชนโบราณเมืองบางขลัง – ชุมชนนครชุมตีพิมพ์เผยแพร่เพื่อประโยชน์ในการถ่ายทอดความรู้เป็นกรณีต้นแบบโครงข่ายและเครือข่ายชุมชนการเรียนรู้มรดกวัฒนธรรม

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม มีการค้นคว้าจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวและการจัดการเส้นทางการท่องเที่ยว
 - 1.1 บริบทพื้นที่ศึกษา 2 จังหวัด
 - 1.2 บริบทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว 2 ชุมชน
 - 1.3 แนวคิดทางด้านการท่องเที่ยว
 - 1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
 - 1.5 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบเส้นทางวงรอบ
 - 1.6 แนวคิดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
 - 1.7 แนวคิดและรูปแบบโครงข่าย
2. แนวคิดและทฤษฎีด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
 - 2.1 อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว
 - 2.2 แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว
 - 2.3 การรับรู้ทางการท่องเที่ยว
 - 2.4 การเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว
3. แนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหารจัดการและการตลาด
 - 3.1 การจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
 - 3.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก
 - 3.3 ทฤษฎีการบริหารจัดการและการจัดการเชิงคุณภาพ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีด้านการท่องเที่ยวและการจัดการเส้นทางการท่องเที่ยว

1.1 บริบทพื้นที่ศึกษา 2 จังหวัด

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม ผู้วิจัยได้ใช้พื้นที่วิจัยจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดกำแพงเพชรเป็นพื้นที่ศึกษา ซึ่งมีข้อมูลรายงานสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ ประจำปี (2554) ภาคเหนือสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ดังนี้

จังหวัดสุโขทัยมีพื้นที่ 6,596 ตารางกิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังจังหวัดสุโขทัยได้ทั้งทางบก และทางอากาศ นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แบ่งตามเกณฑ์ของกรมการท่องเที่ยว (2554) เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติจำนวน 4 แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำจำนวน 3 แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์จำนวน 36 แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจำนวน 6 แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตกจำนวน 3 แหล่งท่องเที่ยว จากข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด สามารถจำแนกตามพื้นที่ได้ ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง เช่น เนินประสาธพระร่วง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติรามคำแหง วัดตระพังเงิน วัดศรีสวาย วัดสระศรี แหล่งโบราณคดีเครื่องปั้นดินเผาสุโขทัย อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พิพิธภัณฑ์สังคโลกสุโขทัย วัดตระพังทอง วัดตระพังทองกลาง ศาลพระแม่ย่า และพุทธอุทยาน อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย (ภายนอกกำแพงเมือง) วัดมหาธาตุ ส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองเป็นแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอสรีมมาศ เช่น อุทยานแห่งชาติรามคำแหง ยอดเขานารายณ์ เขาหลวง (ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ไทรงาม) อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (ถ้ำพระแม่ย่า) หมู่บ้านท่องเที่ยว และ OTOP วัดลาย หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาบ้านทุ่งหลวง อุทยานแห่งชาติรามคำแหง (น้ำตกสายรุ้ง) ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอสรีสขณาลัย เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสขณาลัย (ป่าคา) อุทยานแห่งชาติศรีสขณาลัย (ถ้ำธาราวสันต์) อุทยานประวัติศาสตร์ศรีสขณาลัย (วัดสวนแก้วอุทยานใหญ่) พิพิธภัณฑ์ผ้าทองคำของโบราณ (ร้านสารธร) วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดช้างล้อม วัดนางพญา วัดพระศรีรัตนมหาธาตุเขลียง ศูนย์ศึกษาและอนุรักษ์เตาสังคโลก เตาทุเรียงบ้านปายาง หมู่บ้านทอผ้าหาดเสี้ยว โฮมสเตย์บ้านนาต้นจั่น โฮมสเตย์บ้านคุกพัฒนา อุทยานแห่งชาติศรีสขณาลัย (น้ำตกตาดดาว) อุทยานแห่งชาติศรีสขณาลัย (น้ำตกห้วยทรายขาว) ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอบ้านด่านลานหอย เช่น ถ้ำเจ้าราม เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภทถ้ำ

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอทุ่งเสลี่ยม เช่น โบราณสถานวัดริมทาง โบราณสถานวัดใหญ่ชัยมงคล วัดทุ่งเสลี่ยม วัดพิพัฒน์มงคล เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอสวรรคโลก เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคคโลก วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

จังหวัดสุโขทัยยังมีเทศกาลงานประเพณีที่มีความสำคัญ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ เช่น งานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ประเพณีบวชช้าง หาดเสี้ยว งานประเพณีแห่น้ำขึ้นโอง งานลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ งานประเพณีทรงน้ำไอยทาน งานแข่งขันเรือพายเทโวโรหนะ งานวันพิชิตยอดเขาหลวง ประเพณีการทำขวัญผึ้ง และงานสักการะพระแม่ย่าและงานกาชาด

การเดินทางท่องเที่ยวสิ่งที่น่าสนใจไม่ได้สำหรับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในยุคปัจจุบันคือ เรื่องอาหารการกิน และสินค้าที่ระลึก ซึ่งเป็นรายได้ที่สามารถกระจายให้กับชาวบ้านในชุมชนได้เป็นอย่างดี สำหรับจังหวัดสุโขทัยก็มีสินค้าที่ระลึก อาหารการกินที่ขึ้นชื่อหลายชนิด เช่น ถั่วทอด ขนมเกลียว กล้วยอบเนย เครื่องสังคโลก เครื่องปั้นดินเผาทุ่งหลวง หาดโบราณ/เงินโบราณ และผ้าหาดเสี้ยว

ข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2554 กล่าวว่า พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่นักเดินทางมาเป็นเพศชายที่อยู่ในวัยทำงาน มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคเหนือ ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ วัตถุประสงค์ของการเดินทางมาจังหวัดสุโขทัยเพื่อการพักผ่อน และท่องเที่ยว แรงจูงใจของการมาจังหวัดสุโขทัยเนื่องจากเห็นว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยได้รับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวจากคนรู้จัก และสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว โดยเดินทางมากับครอบครัว ญาติ และเพื่อน ใช้เวลาค้างคืนประมาณ 2 คืน ที่พักส่วนใหญ่คือ โรงแรม

พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัยเป็นลักษณะการท่องเที่ยวด้วยตนเอง มากกว่าการเดินทางมากับบริษัทจัดนำเที่ยว

สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร (2554) กล่าวว่า จังหวัดกำแพงเพชรเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ 8,607 ตารางกิโลเมตร นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังจังหวัดกำแพงเพชรได้โดยใช้ทางรถยนต์ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์กล่าวว่า บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปิงในท้องที่ของจังหวัดกำแพงเพชร ปรากฏหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงถึงความเป็นอยู่ของมนุษย์ในช่วงก่อนสมัยสุโขทัย อาทิเช่น แหล่งโบราณคดีเขาเกล่อน อำเภอลำลูกขันบุรี และแหล่งโบราณคดีบ้านคลองเมือง กิ่งอำเภอกงสุมน์ พิษณุโลก พบโบราณวัตถุที่กำหนดอายุอยู่ในช่วงสมัยก่อนประวัติศาสตร์ เช่น ขวานหินขัดแบบมีใบเคียว เครื่องปั้นดินเผาแบบไม่เคลือบ เศษขี้แร่ (ตะกรัน) ดินเผา (ดินเผาเจาะรูตรงกลาง เป็นอุปกรณ์ในการปั่นด้าย) เมืองไตรตรึงษ์บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง พบโบราณวัตถุสมัยทวารวดี เช่น ลูกปัดแก้ว และชิ้นส่วนตะเกียงดินเผาแบบอินเดียสันนิษฐานว่า บริเวณเมืองไตรตรึงษ์คงจะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บนเส้นทางคมนาคมโบราณ ระหว่างบ้านเมืองในบริเวณภาคกลางกับชุมชนในท้องที่จังหวัดลำพูนหรือหริภุญไชย นอกจากหลักฐานทางโบราณคดีแล้ว ยังปรากฏเรื่องราวในตำนาน และพงศาวดารหลายฉบับ ที่กล่าวถึงชุมชนในแถบลุ่มแม่น้ำปิง เช่น ตำนานสิงหนวัติกุมารได้กล่าวถึงพระเจ้าชัยศิริได้หนีเข้าศึกจากเมืองเหนือมาตั้งเมืองใหม่ชื่อเมืองกำแพงเพชร ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 16 จากหลักฐานทางโบราณคดี ตลอดจนเรื่องราวในตำนานทำให้ทราบว่าได้มีชุมชนเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณแม่น้ำปิง ในเขตจังหวัดกำแพงเพชรก่อนสมัยสุโขทัย แต่การพัฒนาขึ้นเป็นชุมชนเมืองกำแพงเพชรขนาดใหญ่ยังไม่มีหลักฐานชัดเจนศิลาจารึกสมัยสุโขทัยหลายหลัก รวมไปถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรมและประติมากรรมจำนวนมาก ทำให้ทราบว่าเมืองกำแพงเพชรและเมืองนครชุมสถาปนาขึ้นในช่วงสมัยสุโขทัย ในราวปลายพุทธศตวรรษที่ 19 หรือภายหลังรัชสมัยของพ่อขุนรามคำแหง ในระยะแรกเมือง

นครชุม คงจะมีบทบาทและความสำคัญมากกว่าเมืองกำแพงเพชร ดังหลักฐานในศิลาจารึกหลักที่ 3 (จารึกนครชุม) กล่าวถึงพระมหาธรรมราชาลิไท ได้เสด็จสถาปนาพระศรีรัตนมหาธาตุกลางเมืองนครชุม พร้อมปลูกต้นศรีมหาโพธิ์ซึ่งได้มาจากลังกาทวีป เมื่อพ.ศ. 1900 ต่อมาได้ย้ายศูนย์กลางเมืองมาอยู่ทางฝั่งเมืองกำแพงเพชร ซึ่งอาจจะเนื่องด้วยสาเหตุทางการเมืองกับกรุงศรีอยุธยาที่ขยายอำนาจทางการเมืองขึ้นมาทางเหนือ เมืองนครชุมตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เหมาะสมในทางยุทธศาสตร์ หรืออาจจะเนื่องจากการประสบปัญหาแม่น้ำปิงกัดเซาะตลิ่ง ตลอดจนเกิดอุทกภัยน้ำหลากจากภูเขาทางทิศตะวันตก น้ำไหลท่วมคลองสวนหมากและตัวเมืองที่เป็นที่ลุ่มต่ำอยู่เสมอ เมืองกำแพงเพชรทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำปิงคงจะมีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางการเมืองการปกครองในแถบลุ่มแม่น้ำปิง ในขณะเดียวกันด้านการศาสนาและศิลปกรรมได้เจริญรุ่งเรืองควบคู่ไปกับอำนาจการเมืองการปกครอง เรื่องราวที่กล่าวไว้ในตำนานที่เกี่ยวข้องกับพระแก้วมรกตและพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองทั้งสององค์มาชั่วระยะหนึ่ง สมัยอยุธยาเมืองกำแพงเพชรได้เป็นหัวเมืองหนึ่งของกรุงศรีอยุธยาในกลุ่มหัวเมืองเหนือ และยังคงมีบทบาทสำคัญในฐานะเมืองหน้าด่านที่ต้องคอยรับศึกจากกองทัพพม่ามาโดยตลอด เมืองกำแพงเพชรคงจะลดบทบาทและร้างไปในที่สุด เมื่อคราวเสียกรุงศรีอยุธยาให้กับพม่าครั้งที่สองเมื่อ พ.ศ. 2310 จากประวัติศาสตร์ความเป็นมาและเมืองที่ตั้งของเมืองกำแพงเพชรที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างแคว้นสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา และในขณะเดียวกันก็สามารถติดต่อกับบ้านเมืองเขตล้านนาที่อยู่ทางเหนือได้อย่างสะดวก ดังหลักฐานทางโบราณคดีที่พบที่เมืองกำแพงเพชรจึงแสดงลักษณะที่เกี่ยวกับดินแดนทั้งสามแห่ง แต่ก็แฝงไว้ด้วยศิลปะของท้องถิ่นอันเป็นเอกลักษณ์ของสกุลช่างเมืองกำแพงเพชรเอาไว้ด้วย

จังหวัดกำแพงเพชรเป็นหนึ่งในแหล่งมรดกโลกของประเทศไทย มีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ธรรมชาติ วิถีชีวิตชุมชน และอื่นๆอีกมากมายที่มีความน่าสนใจ ดังนี้

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร ตั้งอยู่นอกเมืองกำแพงเพชรไปประมาณ 5 กิโลเมตรตามถนนสายกำแพงเพชร - พรานกระต่าย แล้วเลี้ยวซ้ายตรงกิโลเมตรที่ 360 อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร แบ่งออกเป็นโบราณสถานฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของแม่น้ำปิง ซึ่งใช้วัสดุก่อสร้างที่แตกต่างกัน ด้านตะวันออกของแม่น้ำปิงเป็นที่ตั้งเมืองกำแพงเพชร โบราณสถานจะสร้างด้วยศิลาแลงและมีขนาดใหญ่ ส่วนโบราณสถานฝั่งตะวันตกคือเมืองนครชุม ก่อสร้างด้วยอิฐและมีขนาดเล็ก แต่รูปแบบศิลปะที่ปรากฏมีลักษณะร่วมสมัยระหว่างสุโขทัยและอยุธยา นอกจากนี้ยังมีโบราณสถานนอกเมืองกำแพงเพชร หรือเขตอรัญญิก ซึ่งเป็นที่อยู่ของสงฆ์ที่มุ่งในการปฏิบัติวิปัสสนาธรรมอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 2 กิโลเมตร อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรได้รับการประกาศให้เป็น “มรดกโลก” ร่วมกับอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย จากองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2534

สถานที่ที่น่าสนใจภายในเขตอุทยานฯ ได้แก่

วัดขุมกอก เป็นวัดขนาดเล็กอยู่ทางทิศใต้ของเมืองนครชุมเจดีย์ ประฐานเป็นเจดีย์ฐานแปดเหลี่ยม มีองค์ระฆังแบบลังกา วัดนี้เคยขุดพบพระเครื่อง “ขุมกอก” เป็นจำนวนมาก ด้านหน้าของเจดีย์ประฐานมีวิหารเล็กๆ 1 หลัง

วัดพระบรมธาตุเจดีย์าราม มีเจดีย์แบบพม่า 1 องค์ สันนิษฐานว่าเดิมคงเป็นเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์ อย่างศิลปะสุโขทัย แต่ปัจจุบันเป็นเจดีย์แบบพม่าเนื่องจากเศรษฐีพม่าผู้หนึ่งได้มาบูรณะเมื่อประมาณ 100 ปี มาแล้ว ในพระอุโบสถมีพระพุทธรูปสัมฤทธิ์สมัยสุโขทัยและอยู่ชามากมาย

กำแพงป้อมทุ่งเศรษฐี ตั้งอยู่ริมถนนพหลโยธินก่อนถึงตัวเมืองกำแพงเพชรเล็กน้อย ลักษณะเป็นป้อมปราการที่ก่อด้วยศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมสูงประมาณ 6 เมตร มีประตูทางเข้าตรงกลาง ป้อม 4 ด้าน ด้านในของป้อมมีเชิงเทิน ตรงฐานป้อมใต้เชิงเทินเป็นห้องมีทางเดินติดต่อกันได้ ตรงมุมมีป้อมยื่นออก 4 มุม มีรอยติดกับพื้น แต่ด้านทิศเหนือถูกรื้อออกเสียด้านหนึ่ง

วัดเจดีย์กลางทุ่ง ตั้งอยู่ตรงข้ามกับสถานีขนส่งกำแพงเพชร เป็นวัดที่ตั้งอยู่นอกเมืองนครชุมทางทิศใต้ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก เจดีย์ประธานทรงดอกบัวตูม มีการจัดผังวัดแบบ อุทกสีมา คือใช้แนวคูน้ำโดยรอบเพื่อแสดงขอบเขตของวัด ซึ่งเป็นผังที่นิยมมากในสมัยสุโขทัย วัดหนองพิกุล เป็นวัดสำคัญของเมืองนครชุม ส่วนหลังคาไม่ปรากฏให้เห็น แต่ผนังที่เหลืออยู่ในสภาพสมบูรณ์ก่อด้วยอิฐฉาบปูนมีลวดลายประดับ เป็นโบราณสถานที่ได้รับอิทธิพลจากลังกา

หลวงพ่อบึง วัดสว่างอารมณ์ อยู่ในตำบลนครชุม อำเภอเมือง เป็นพระพุทธรูปแบบ เชียงแสนขนาดใหญ่ หน้าตักกว้าง 2 เมตร สูงเกือบ 3 เมตร มีพุทธลักษณะที่งดงามยิ่ง เป็นหลักฐานสำคัญประกอบข้อเท็จจริงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกำแพงเพชรและหัวเมืองฝ่ายเหนือ

บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง (บึงสาป) หมู่ 3 ตำบลลานดอกไม้ ห่างจากตัวเมือง 13 กิโลเมตร บนทางหลวงหมายเลข 101 สายกำแพงเพชร - พรวนกระต่าย แยกซ้ายเข้าไปประมาณ 12 กิโลเมตร เป็นน้ำพุร้อนเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ผุดขึ้นมาจากใต้ดิน จำนวน 5 จุด อุณหภูมิประมาณ 40-65 องศาเซลเซียส จากการตรวจสอบของกระทรวงสาธารณสุขปรากฏว่าไม่มีสารปนเปื้อนและเชื้อโรค อันตรายเกินมาตรฐานแต่อย่างใด มีสถานที่ให้บริการอาบน้ำแร่ในบริเวณน้ำพุร้อนแห่งนี้ด้วย

นอกจากจังหวัดกำแพงเพชรมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้ว จังหวัดกำแพงเพชรยังมีประเพณีวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ประเพณีบวชพระ - เล่นเพลง ประเพณีสารทไทย กลัวยไข่เมืองกำแพงเพชร และงานเทศกาลกินกล้วยเดี่ยว เทียวเมืองกำแพงเพชร มีสินค้าและของที่ระลึก เช่น กลัวยไข่ กระยาสารท เฉาก๊วย กลัวยฉาบ เผือกทอด ผลิตภัณฑ์หินอ่อน เสื้อผ้าพื้นเมือง และเครื่องจักสาน

จากข้อมูลของสำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2554 กล่าวว่า พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกำแพงเพชร นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ที่เดินทางมา จังหวัดกำแพงเพชรเป็นคนที่มียุทธศาสตร์อยู่ในภาคเหนือ เป็นกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา มีวัตถุประสงค์มา จังหวัดกำแพงเพชรเพื่อท่องเที่ยว พักผ่อน และไหว้พระปฏิบัติธรรม แรงจูงใจที่มาเยือนเนื่องจากมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ โดยทราบข้อมูลจากการค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัว และส่วนใหญ่จะเลือกที่พักประเภทโรงแรม

1.2 บริบทของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว 2 ชุมชน

ข้อมูลชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ประภัสสร ชูวิเชียร (2556) กล่าวว่า เส้นทางที่เรียกกันว่า “ถนนพระร่วง” ระหว่างเมืองสุโขทัยจนถึงศรีสัชนาลัย มีชุมชนโบราณใหญ่น้อยเรียงรายสองข้างทาง แต่เมืองโบราณที่สำคัญแห่งหนึ่งซึ่งยังปรากฏโบราณวัตถุสถานให้เห็นในปัจจุบันคือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า “เมืองบางขลัง” ชื่อของเมืองนี้เกิดจากการสันนิษฐานของนักวิชาการผ่านข้อมูลเอกสารจารึก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จารึกหลักที่ 2 (วัดศรีชุม) ที่ระบุว่าชุมชนแห่งนี้ชื่อ “บางฉลัง” เป็นสถานที่รวมพลระหว่างพ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมืองก่อนที่จะยกกองทัพไปทำการแย่งชิงเมืองสุโขทัยจากขอมสบาดโขลญลำพง ตามข้อมูลที่ระบุในจารึกนั้นเมืองแห่งนี้ควรอยู่บนระยะทางระหว่างศรีสัชนาลัยกับสุโขทัย ปัจจุบันพบร่องรอยโบราณวัตถุสถานที่บริเวณบ้านใหม่ชัยมงคล อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย เป็นชุมชนขนาดย่อมที่มีวัดวาอารามเก่าแก่หลายแห่ง ตั้งอยู่ใกล้กับลำน้ำฝากระดานที่ไหลไปลงแม่น้ำยมทางตะวันออก บริเวณนี้ตั้งอยู่บนระยะกึ่งกลางทางจากสุโขทัยไปยังศรีสัชนาลัย จึงเชื่อกันว่าชุมชนโบราณแห่งนี้คงหมายถึงเมืองบางฉลัง หรือเมืองบางขลังตามที่ปรากฏในจารึกของสุโขทัยจริง นอกชุมชนโบราณเมืองบางขลังนี้ไปยังพบแนวคันดินที่เรียกว่า ถนนพระร่วงมุ่งตรงไปทางทิศเหนือ ซึ่งเชื่อว่าจะเป็นแนวที่ต่อเนื่องไปจนถึงเมืองศรีสัชนาลัยด้วย สภาพทางภูมิศาสตร์ของเมืองบางขลังเป็นที่ราบลุ่ม มีพื้นที่เกษตรกรรมทั่วไป ร่องรอยของคูน้ำคันดินถูกไถทำลายไปแล้วเป็นส่วนมากจนไม่อาจสันนิษฐานรูปแบบได้ บริเวณชุมชนโบราณตามแนวลำน้ำฝากระดานยังมีวัดวาอารามที่สร้างอยู่ที่สำคัญคือ วัดใหญ่ชัยมงคลพบหมู่เจดีย์ประธานและเจดีย์รายจำนวนมาก และ วัดโบสถ์ยังคงหลงเหลือมณฑปประธานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ตามแบบศิลปะสุโขทัย และมีรายงานการค้นพบเศษภาชนะดินเผาแบบสุโขทัยและเครื่องถ้วยจีนในราชวงศ์หมิงอยู่ทั่วไป หลักฐานที่พบดังกล่าวจึงยืนยันได้ว่าแม้ชุมชนโบราณแห่งนี้จะไม่ใช่อำเภอเดียวกันกับเมืองบางขลังหรือบางฉลังในจารึก แต่ก็ยังเป็นชุมชนขนาดย่อมที่อยู่บนเส้นทางระหว่างสุโขทัยไปยังศรีสัชนาลัย ในอดีตคงมีความสำคัญในฐานะเมืองกลางทาง และน่าจะมีอายุอยู่ในสมัยสุโขทัยราวพุทธศตวรรษที่ 19-20

ข้อมูลชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สันติ อภัยราช (2555) กล่าวว่า เมืองนครชุมเป็นเมืองสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งที่เจริญรุ่งเรือง ลักษณะตัวเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รูปกำแพงเมือง สร้างคดเคี้ยวตามลำน้ำปิงกว้างประมาณ 400 เมตร ยาวประมาณ 2,900 เมตร มีคูเมือง 2 ชั้น กำแพงเมืองเป็นคันดิน 3 ชั้น ที่เรียกกันว่า ตรีบูร กำแพงเมืองทางทิศตะวันออกปากคลองสวนหมากผ่านไปทางทิศใต้ของสะพานกำแพงเพชรไปสิ้นสุดที่บ้านหัวยาง กำแพงเมืองทางด้านลำน้ำปิงถูกน้ำกัดเซาะพังทลายไปสิ้นแนวกำแพงเมือง บริเวณสถานีขนส่ง หรือบริเวณ หน้าโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคมยังมีแนวให้เห็นค่อนข้างชัดแต่กำลังถูกทำลายเกือบหมดสิ้นคูเมืองถูกประชาชนบุกรุกปลูกที่อยู่อาศัยรกร้างโบราณสถานอย่างไม่รู้ค่าเทศบาลตำบลนครชุมกำลังทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ้าประชาชนช่วยกันอย่างจริงจังเมืองนครชุมจะไม่เป็นแค่ตำนาน ที่ปรากฏหลักฐานในจารึกนครชุมเท่านั้น ถ้าภาครัฐ

ภาคเอกชน ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ เมืองนครชุมเจริญรุ่งเรืองสูงสุดในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท โดยพระองค์เสด็จไปสถาปนาพระบรมธาตุและทรงปลูกต้นพระศรีมหาโพธิ์ ที่เมืองนครชุม ที่เป็นตำนานแห่งประเพณีขับพระเล่นเพลง สืบต่อมาจนปัจจุบัน โบราณสถานและโบราณวัตถุในเมืองนครชุม มีทั้งในเมืองนครชุมและเขตอรัญญิกในตัวเมืองมีวัดพระบรมธาตุเป็นวัดประจำเมืองนครชุม ซึ่งน่าจะเป็นเมืองลูกหลวงในสมัยสุโขทัยในบริเวณโรงเรียนวชิรปราการวิทยาคมสันนิษฐานว่าเป็นเขตพระราชฐานของเมืองนครชุม โบราณสถานอื่นๆไม่มีเหลือให้เห็น เพราะเมืองนครชุมใหม่สร้างขึ้นเมืองนครชุมเก่าทำให้เมืองนครชุม ไม่มีหลักฐานใดๆให้เห็นนอกจากบ้านเรือนที่สร้างขึ้นทับบนเจดีย์ และโบสถ์ วิหาร น่าเสียดายยิ่งบริเวณอรัญญิก อยู่ห่างจากแนวกำแพงเมืองไปประมาณ 500 เมตร มีวัดสำคัญหลายวัด อาทิ วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองพิกุล วัดหนองลังกา วัดซุ่มกอ วัดหม่องกาเล และอีกหลายสิบวัดที่ถูกทำลาย ไปหมดสิ้น ด้วยฝีมือของมนุษย์ในยุค 30-40 ปีที่ผ่านมาเอง ป้อมทุ่งเศรษฐี เป็นป้อมที่งดงาม สร้างด้วยศิลาแลงทั้งหมด เป็นลักษณะป้อมจากยุโรปอยู่ในสภาพที่บูรณะปฏิสังขรณ์เรียบร้อยแล้วอยู่ทางเข้าเมืองกำแพงเพชรน่าแวะชมอย่างที่สุด เมื่อวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ. 2449 พระพุทธเจ้าหลวงเสด็จประพาสนครชุมเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับชาวนครชุมให้หายหวาดกลัวไข้ป่าและโรคระบาด โดยเสด็จขึ้นที่บ้านพะโป้ และวัดพระบรมธาตุขึ้นสวดยพระกระยาหารกลางวันที่หาดทรายหน้าเมือง ล้วนเป็นรอยจารึกแห่งประวัติศาสตร์ของชาวนครชุมทั้งสิ้นเมืองนครชุมอาณาจักรที่เคยรุ่งเรืองสูงสุดในอดีตเคยเป็นเมืองลูกหลวงแห่งราชอาณาจักรสุโขทัย เจริญรุ่งเรืองอยู่ประมาณ 200 ปี กลายเป็นเมืองร้างถูกลดชั้นเป็นตำบลเล็กๆตำบลหนึ่งในเมืองกำแพงเพชร

1.3 แนวคิดทางการท่องเที่ยว

กุลวรา สุวรรณพิมล (2548) ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยว (tourism) มีความหมายกว้างขวางมาก แต่สามารถกำหนดได้โดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ 3 ประการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขตามหลักสากล โดยเฉพาะขององค์การการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) คือ ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในการนั้น

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2550) ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยว (tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เดินทางด้วยความสมัครใจ และเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใดๆก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ยุพดี เสตพรรณ (2548) ให้ความเห็นว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางเพื่อความบันเทิง รื่นเริงใจ เยี่ยมญาติหรือการไปร่วมประชุม แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพเป็นหลักเป็นฐาน หรือไปพำนักอยู่เป็นการถาวร

McIntosh and Goeldner (1977) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่าการท่องเที่ยวหมายถึง ผลรวมของปรากฏการณ์ต่างๆ และความสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับธุรกิจและบริการต่างๆ รวมทั้งกับรัฐบาลประเทศเจ้าภาพและประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องอยู่ในกิจกรรมหรือกระบวนการในการดึงดูดด้วยการให้การต้อนรับที่เยี่ยมไปด้วยไมตรีจิต

ดังนั้นนิยามของการท่องเที่ยวในความหมายของผู้วิจัย คือ การออกเดินทางจากสถานที่พำนักมายังสถานที่ใดๆ เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจหรือการหาประสบการณ์ชีวิตเพียงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น และอาจจะมีภารกิจหรือธุรกิจเข้ามาเกี่ยวข้องได้ แต่จะต้องไม่เป็นการมาเพื่อปฏิบัติการกิจหรือประกอบธุรกิจเป็นงานหลัก

ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวในการประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยว ณ กรุงโรม ว่าการท่องเที่ยวหมายถึงกิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการคือ

- 1) เป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว
- 2) เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ
- 3) เป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตาม ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือ

หารายได้

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (อ้างอิง) ได้อธิบายประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ดังนี้

การแบ่งประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวตามจำนวนคน ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ

- 1) การเดินทางท่องเที่ยวประเภทคนเดียว เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบไปตัวคนเดียว โดยไม่มีเพื่อนร่วมทางท่องเที่ยวหรือที่เรียกกันว่า Foreign Independent Travel (F.I.T.)
- 2) การเดินทางท่องเที่ยวประเภทกลุ่ม เป็นการเดินทางท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ เช่น ไปกับครอบครัว ไปกับกลุ่มญาติมิตร ไปกับกลุ่มเพื่อนร่วมงาน เป็นต้น หรือที่เรียกกันว่า Group Inclusive Tour (G.I.T)

การแบ่งประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวตามลักษณะการไป ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย ๆ คือ

- 1) การเดินทางท่องเที่ยวประเภทไปเองส่วนตัว เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่จัดขึ้นเองและไปกันเอง อาจไปคนเดียวหรือไปกับครอบครัว หรือไปกับญาติมิตร โดยกำหนดเองว่าจะเดินทางไปท่องเที่ยวสถานที่ใด จะหยุดแวะที่ใดบ้าง หรืออาจมีการเปลี่ยนแปลงรายการท่องเที่ยว ได้ตามที่ปรารถนา สำหรับบริการท่องเที่ยวต่าง ๆ ก็จัดหาเองทั้งระหว่างทางและปลายทาง

- 2) การเดินทางท่องเที่ยวประเภทไปกับธุรกิจนำเที่ยว เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ไปกับธุรกิจนำเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวแต่ละคนไปซื้อรายการนำเที่ยวจากธุรกิจนำเที่ยวที่ตนต้องการแล้ว ธุรกิจนำเที่ยวนั้นก็จะจัดการเรื่องสถานที่เที่ยว ยานพาหนะ โรงแรม และบริการต่าง ๆ ตามที่ได้กำหนดไว้เป็นรายการแน่นอน นักท่องเที่ยวไม่ต้องจัดเตรียมอะไร นอกจากสัมภาระส่วนตัวเท่านั้น นับว่าเป็นการ

เดินทางประเภทที่เสียเงินน้อยกว่าไปเองส่วนตัว แต่ก็ขาดอิสระเสรีใน เรื่องสถานที่เที่ยวและระยะเวลา การเที่ยว

การแบ่งประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวตามยานพาหนะที่ใช้ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทย่อย ๆ คือ

- 1) การเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถยนต์ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ใช้รถยนต์เป็น ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว
- 2) การเดินทางท่องเที่ยวด้วยรถไฟ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ใช้รถไฟเป็น ยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว
- 3) การเดินทางท่องเที่ยวด้วยเรือ เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ใช้เรือเป็นยานพาหนะ ในการเดินทางท่องเที่ยว
- 4) การเดินทางท่องเที่ยวด้วยเครื่องบิน เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่ใช้เครื่องบิน เป็นยานพาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว

การแบ่งประเภทของการเดินทางท่องเที่ยวตามระดับของบริการ ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น 3 ประเภทย่อย ๆ คือ

- 1) การเดินทางท่องเที่ยวระดับหรูหรา เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่มีการให้บริการใน ระดับหรูหรา มีความสะดวกสบายพร้อมสรรพ จึงต้องเสียค่าบริการท่องเที่ยวในอัตราสูง
- 2) การเดินทางท่องเที่ยวระดับกลาง เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่มีการให้บริการ ใน ระดับปานกลาง ไม่หรูหรา มีความสะดวกสบายพอควร จึงต้องเสียค่าบริการท่องเที่ยวในอัตราปานกลาง
- 3) การเดินทางท่องเที่ยวระดับมวลชน เป็นการเดินทางท่องเที่ยวที่มีการให้บริการใน ระดับพื้น ๆ ราคาถูก มีความสะดวกสบายน้อย จึงเสียค่าบริการท่องเที่ยวในอัตราต่ำ

การเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ และไปอยู่เป็นประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างต่อไปนี้

- 1) เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
- 2) เพื่อวัฒนธรรมหรือศาสนา
- 3) เพื่อการศึกษา
- 4) เพื่อการกีฬาและการบันเทิง
- 5) เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- 6) เพื่องานอดิเรก
- 7) เพื่อเยี่ยมเยียนญาติมิตร
- 8) เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
- 9) เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา

ความหมายของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่เดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมงขึ้นไป ด้วยความสนใจและมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่แตกต่างกัน แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพ หรือหารายได้ที่จุดหมายปลายทาง นักท่องเที่ยวถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ซึ่งองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O.) ได้ให้ความหมายของนักท่องเที่ยว โดยเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า “ผู้มาเยือน” และแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

นักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้มาเยือนและพักอยู่ในประเทศอย่างน้อย 1 คืน หรือตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ (local accommodation) เช่น นักท่องเที่ยวที่มากับกลุ่มทัวร์

นักท่องเที่ยว (tourists) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ หรือนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (foreign tourist or international tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายใน ประเทศไทย และองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : W.T.O.) ได้แบ่งย่อยเป็นอีก 2 ประเภทคือ การเดินทางมาเยือน 24 ชั่วโมงขึ้นไป จัดเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปประเภท “tourists” ส่วนการเดินทางมาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง จัดเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปประเภท “excursionists”

2) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic tourists) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มีถิ่นที่มอยู่ หรือที่พำนักถาวรในประเทศไทยในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่ง อาจจะเป็นคนไทย หรือคนต่างชาติที่พำนักอาศัยถาวรในประเทศไทยก็ได้ และมีการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทยในจังหวัดอื่น อันมิใช่จังหวัดที่ตนมีถิ่นที่อยู่ หรือที่พำนักถาวรนั้น

นักทัศนาจร (excursionists/same-day visitors) หมายถึง นักทัศนาจร ผู้มาเยือนที่ไม่พักค้างคืนเดินทางมาเยือนเป็นการชั่วคราวน้อยกว่า 24 ชั่วโมง หรือไม่ใช่สถานที่พักแรมใน ประเทศนั้น ๆ เช่น ผู้ที่มากับเรือสำราญ (cruise) และพักค้างบนเรือ เป็นต้น

การวางแผนการท่องเที่ยว

ความสำเร็จจากการท่องเที่ยวทั้งเดินทางด้วยตนเอง หรือใช้บริการจากบริษัทนำเที่ยวก็คือ การเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับสิ่งที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นที่นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยวจะต้องมีการวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า ซึ่ง บังอร ฉัตรรุ่งเรือง ได้อธิบายความสำคัญของการวางแผนการท่องเที่ยว ดังนี้

ความสำคัญของการวางแผนการท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยว

- 1) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยในการประมาณการค่าใช้จ่ายระยะเวลา และระยะทางได้
- 2) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยให้ได้รับความสะดวกสบายตามแผนการที่มีการจองไว้ล่วงหน้า

- 3) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยป้องกันปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นได้ โดยการมีแผนการแก้ไขรองรับ
- 4) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยให้เกิดความอุ่นใจว่าเป็นไปตามแผนการที่วางไว้
- 5) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยให้ได้รับประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ดีตามที่คาดหวัง

ความสำคัญของการวางแผนการท่องเที่ยวต่อบริษัทนำเที่ยว

- 1) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยในการประมาณการค่าใช้จ่ายระยะเวลา และระยะทางในการนำเที่ยวได้
- 2) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยในการเลือกธุรกิจที่เกี่ยวข้องของบริษัททัวร์ภาคพื้นดิน และมัคคุเทศก์ท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง
- 3) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยป้องกันปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อันอาจเกิดขึ้นได้ โดยการมีแผนการแก้ไขรองรับ
- 4) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยให้ได้รับผลการประเมินการนำเที่ยวที่ดีจากลูกค้า ซึ่งมีผลต่อการเลือกใช้บริการนำเที่ยวในครั้งต่อไป
- 5) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในการเป็นมืออาชีพในสายตา ของนักท่องเที่ยว
- 6) การวางแผนการท่องเที่ยวที่ดีเป็นการรับประกันความสำเร็จในการจัดนำเที่ยว และความสำเร็จของบริษัทนำเที่ยวด้วย

การจัดเส้นทางนำเที่ยว

การจัดเส้นทางนำเที่ยวผู้จัดจะต้องคำนึงถึงระยะทางที่จะหยุดแวะชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ แต่ละจุดระหว่างทาง การรับประทานอาหาร การหยุดพักเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าห้องน้ำ รวมถึงระยะทางในการเดินทางแต่ละวัน ตามปกติแล้วการจัดเส้นทางนำเที่ยวที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

ควรเลือกเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวรวมกลุ่มกันอยู่ไม่กระจัดกระจายห่างกันมากนัก เพราะถ้านักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาเดินทางอยู่บนยานพาหนะเป็นเวลานาน โดยมีได้ลงไปแวะชมแหล่งท่องเที่ยว ก็จะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้

จุดที่พานักท่องเที่ยวไปชมในเส้นทางเดินทางแต่ละครั้ง หากเป็นไปได้ควรมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีลักษณะหลากหลายแตกต่างกัน เช่น มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี หรือศิลปวัฒนธรรม

การเดินทางแต่ละครั้ง หรือแต่ละวันไม่ควรใช้ระยะทางยาวนานเกินไปจนนักท่องเที่ยวอ่อนเพลียจากการเดินทาง นอกจากนี้ควรมีจุดให้นักท่องเที่ยวได้หยุดพักระหว่างทางเพื่อพักผ่อน อิริยาบถ หรือเข้าห้องน้ำหรือรับประทานอาหารและเครื่องดื่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวที่อยู่ในวัยสูงอายุ ไม่ควรจัดเส้นทางเดินทางที่ยาวนานเกินกว่า 6-7 ชั่วโมงต่อวัน

หากเป็นไปได้เส้นทางเดินทางไม่ควรซ้ำกันในขาไปและขากลับ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมทัศนียภาพที่ไม่ซ้ำกันระหว่างการเดินทาง

การจัดทำรายการนำเที่ยว

บังอร ฉัตรรุ่งเรือง (อ้างอิง) ได้อธิบายถึงการจัดทำรายการนำเที่ยวเพื่อตอบสนองต่อความสนใจของนักท่องเที่ยวโดยสรุปสาระสำคัญดังนี้

การหาข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง เป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเส้นทาง การจัดรายการนำเที่ยวที่ได้วางแผนไว้แล้ว โดยข้อมูลที่ใช้ประกอบการเขียนรายละเอียดของการจัดรายการนำเที่ยวมักประกอบด้วย

- 1) แผนที่แสดงที่ตั้งและระยะทางจากสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ทำให้สามารถคำนวณระยะเวลาในการเดินทางได้อย่างคร่าว ๆ
- 2) เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ท่องเที่ยวที่จะไป เช่น แผนที่ วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์อื่นที่มีประวัติและข้อมูลอื่นของสถานที่ท่องเที่ยวนั้น
- 3) รายละเอียดของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจขนส่ง ผู้ประกอบการที่พักแรม ผู้ประกอบการร้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการสินค้าที่ระลึก เป็นต้น
- 4) รายละเอียดเกี่ยวกับการเดินทาง เช่น ประเภทของการขนส่งที่จะเดินทาง ตารางการเดินทางของการขนส่ง ค่าโดยสาร ที่ตั้งโรงพยาบาล ที่ตั้งสถานีตำรวจ เป็นต้น
- 5) ข้อมูลที่นำมาพิจารณาประกอบการจัดทำรายการนำเที่ยวคือ
 - ก. ข้อมูลเกี่ยวกับจุดหมายปลายทาง
 - ข. ข้อมูลเกี่ยวกับที่พัก
 - ค. ข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร
 - ง. ข้อมูลเกี่ยวกับยานพาหนะ
 - จ. ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว
 - ฉ. ข้อมูลเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ท้องถิ่น
 - ช. ข้อมูลเกี่ยวกับการซื้อของ

การสำรวจเส้นทางรายการนำเที่ยว เป็นการเดินทางไปสำรวจตามรายการนำเที่ยวที่ได้วางแผนไว้ โดยจะกำหนดเส้นทางสำรวจไว้คร่าว ๆ ดังนี้

- 1) ยานพาหนะที่จะใช้ในการเดินทาง เช่น จะออกจากเชียงใหม่แล้วไปลงรถที่ใดต่อเรือที่ไหน จะใช้สายการบินใด
- 2) ระยะเวลาในการเดินทางจากจุดต่าง ๆ เช่น การเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งมีระยะทางเท่าใด เพื่อสามารถคำนวณเวลาที่ใช้ในการเดินทางได้ ฯลฯ
- 3) เส้นทางหลักและเส้นทางสำรองที่จะใช้ในการเดินทาง ควรหาเส้นทางที่เดินทางได้สะดวกและรวดเร็วที่สุด หรือผ่านแหล่งท่องเที่ยวหลักมีสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวเป็น

เส้นทางหลักในการเดินทาง และหาเส้นทางรองเผื่อไว้ในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินต้องเปลี่ยนเส้นทาง เช่น ทางขาด น้ำท่วม ฯลฯ

4) ความยากง่ายในการเดินทาง เช่น สภาพของถนนอาจจะเป็นลูกรัง ลาดยาง หรือคอนกรีต จะมีความยากง่ายในการเดินทางไม่เหมือนกัน หรือต้องต่อรถ ต่อเรือ ต่อเครื่องบินหลายต่อ เป็นต้น

5) จุดท่องเที่ยว จุดหยุดพัก จุดพักรับประทานอาหาร จุดพักร่ม จุดซื้อสินค้าที่ระลึก

6) มาตรฐาน ศักยภาพ และคุณภาพของการบริการ ณ จุดต่าง ๆ ในข้อ 5

7) กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น แวะนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำท้องถิ่น หรือแวะชมเลือก ซื้อสินค้าหัตถกรรมชาวบ้าน หรือแวะซื้อผลไม้ตามฤดูกาลระหว่างเดินทางผ่าน หรือจัดให้มีการนั่ง สามล้อถีบ หรือรถม้ารอบเมือง หรือมีการล่องแพ ชมนาฏศิลป์พื้นเมือง หรือรับประทานอาหารพื้น เมือง เป็นต้น

การติดต่อกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องจะเป็นการเดินทางไปติดต่อขอเจรจาเอง ทำให้สามารถสัมผัสกับสถานที่แท้จริง บรรยากาศของสถานที่ รวมทั้งสามารถเจรจาต่อรอง และได้รายละเอียดดียิ่งขึ้น ธุรกิจที่ต้องติดต่อเจรจา ได้แก่

1) ที่พักแรม เมื่อสำรวจแล้วว่าจะมีจุดพักร่มที่ใด ต้องติดต่อกับธุรกิจที่พักแรมในจุดนั้น อาจเป็นโรงแรม บังกะโล รีสอร์ท ฯลฯ พร้อมทั้งเจรจาเรื่องราคาห้องพักและจองห้องพักด้วย โดยปกติแล้ว ธุรกิจที่พักแรมมักจะให้ส่วนลดกับบริษัทนำเที่ยวที่ทำสัญญา (contract) ไว้ประมาณ 20-40% โดยเฉลี่ย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงและจำนวนนักท่องเที่ยว

2) อาหารและเครื่องดื่ม เมื่อสำรวจแล้วว่าจะต้องมีจุดพักรับประทานอาหารก็แห่ง ก็ต้อง ติดต่อกับร้านอาหารที่มีชื่อของจุดพักร่มนั้น ๆ ไม่ควรจัดรายการอาหารซ้ำกันระหว่างเดินทาง โดยปกติแล้วร้านอาหารจะให้ส่วนลดกับบริษัทนำเที่ยวไม่เกิน 20% ของราคาอาหารในมื้อ นั้น ๆ

3) จุดแวะชมระหว่างทาง เมื่อสำรวจแล้วว่าจะแวะชมจุดไหนและชมอะไร ถ้าหากจำเป็น ต้องขออนุญาตเจ้าของสถานที่ก่อน หรือจะต้องเสียค่าเข้าชม หรือต้องมีการจองล่วงหน้าก็ต้องติดต่อดำเนินการให้เรียบร้อย

4) ยานพาหนะเดินทาง เมื่อสำรวจแล้วว่าจะต้องใช้ยานพาหนะใดในการเดินทาง อาจจะ ต้องใช้ยานพาหนะมากกว่า 1 ชนิดก็ได้ ต้องคำนึงจำนวนวันในการเดินทาง เพื่อจะได้ติดต่อสำรอง ที่นั่งหรือเช่ายานพาหนะตามต้องการให้เรียบร้อย

มูลเหตุที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมีดังต่อไปนี้

1) ความต้องการผจญภัย เมื่อมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการขนส่ง ที่พักแรม หรืออื่น ๆ ย่อมมีการประชาสัมพันธ์ ทำให้คนอยากลองผจญภัยกับแหล่งท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวใหม่ๆ เหล่านั้น เช่น อยากลองนั่งเครื่องบินความเร็วเหนือเสียง (supersonic transport) อยากเที่ยว อวกาศ อยากพักที่พักรูปแบบอิกลู (IGLOO) กระโจมน้ำแข็งของชาวเอสกีโม เป็นต้น

2) ความต้องการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ ถ้ามองให้ลึกจะมองเห็นได้ว่า การเดินทางเป็นการทำลายความจำเจในชีวิตประจำวัน โดยออกเดินทาง去寻找สิ่งแปลกใหม่ในชีวิต โดยเฉพาะหนุ่ม

สาวสมัยใหม่มีความอยากรู้อยากเห็นที่จะได้พบสิ่งใหม่ ๆ เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยวในที่ต่าง ๆ จะได้พบเห็นสิ่งที่ตนไม่เคยพบเห็นมาก่อน เป็นต้น

3) ความต้องการคุณค่าในการเดินทางท่องเที่ยว เป็นผลที่เกิดขึ้นหลังจากการเดินทางท่องเที่ยว ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะรู้สึกถึงความสนุกสนาน หรือความประทับใจในขณะที่ท่องเที่ยว แต่ละครึ่ง ทำให้ได้รับคุณค่าในการเดินทางท่องเที่ยว หรือมีคุณค่าเป็นกำไรชีวิตในการท่องเที่ยว

4) ความต้องการค้นคว้าทางวัฒนธรรม เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศที่ตนไปเที่ยว เช่น ประเพณี เทศกาล พิธีกรรมต่าง ๆ ที่แตกต่างกันทำให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น นอกจากนี้ยังได้ศึกษาภาษาท้องถิ่นที่ใช้ในประเทศที่เดินทางไปท่องเที่ยวอีกด้วย

5) ความต้องการเห็นความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลก คนทั่วไปมีความต้องการเห็นความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลกว่า ผู้ที่อยู่ในประเทศที่ร่ำรวยกับผู้ที่อยู่ในประเทศยากจนมีความเป็นอยู่ แตกต่างกันอย่างไร และต้องการเที่ยวชมสิ่งก่อสร้าง สถาปัตยกรรม และพฤติกรรมของคนในท้องถิ่นด้วย

6) ความต้องการการยอมรับของสังคม ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะเกิดความพอใจมากถ้าคนที่ เขากำลังติดต่อหรือคนที่เขาทำความรู้จักยอมรับนิสัยบางอย่างของเขา บ่อยครั้งที่นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกเหมือนคนแปลกหน้า ทำให้เขาต้องเลือกประเทศที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวที่ทำให้เขารู้สึก ว่าเป็นที่ชื่นชอบและมีการยอมรับตัวเขา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการจูงใจของ Abraham H. Maslow ที่ว่า มนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและยอมรับในสังคม

7) ความต้องการความภูมิใจ การที่คนต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวยังประเทศต่าง ๆ เนื่องจากต้องการให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนได้ไปท่องเที่ยวสถานที่แปลก ๆ แตกต่างจากผู้อื่น ยิ่งเป็นข้อพิสูจน์ว่า เขาเป็นหนึ่งที่ไม่เหมือนใครเหมือน ถือเป็นความภาคภูมิใจในเชิงการท่องเที่ยว ญาติมิตรอาจจะมาขอคำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากตนได้อีก

8) ความต้องการยกฐานะและเกียรติภูมิ การที่ได้มีโอกาสเดินทางไปท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อธุรกิจ เข้าร่วมประชุม แข่งขันกีฬา ประกอบศาสนกิจ เยี่ยมญาติ การศึกษา เป็นต้น ล้วนแต่ทำให้ผู้เดินทางไปท่องเที่ยวเป็นคนมีเกียรติในสังคม อันเป็นการยกฐานะและเกียรติภูมิของตนให้สูงขึ้นด้วย

ตัวแปรที่สำคัญต่อการกำหนดความต้องการเดินทางท่องเที่ยว สรุปได้ ดังต่อไปนี้

1) ความเจริญทางเศรษฐกิจ ในช่วงที่เศรษฐกิจรุ่งเรือง การเดินทางท่องเที่ยวจะมีมาก บริษัทต่าง ๆ อาจขอให้ธุรกิจนำเที่ยวช่วยจัดกรุ๊ปทัวร์แก่พนักงานของตนให้เดินทางไปท่องเที่ยวไปในที่ต่าง ๆ แต่ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ ธุรกิจประสบปัญหาหนัก การเดินทางท่องเที่ยวก็พลอยซบเซาลงด้วย

2) การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่ใช้จ่ายได้ของประชาชน เมื่อประชาชนมีรายได้ที่ใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ก็จะมีเงินเหลือเก็บไว้ท่องเที่ยว ถ้ามีเงินน้อยก็อาจท่องเที่ยวใกล้ ๆ ถ้ามีเงินมากก็อยากท่องเที่ยวไกลออกไป ซึ่งมีผลทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

3) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว หากพื้นที่ใดมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวสูงก็จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปน้อย หากพื้นที่ใดมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวต่ำ ก็จะ

มีนักท่องเที่ยวเดินทางไปมาก ทั้งนี้เพราะนักท่องเที่ยวประเภทมวลชนมีมากกว่านักท่องเที่ยวประเภทฟุ่มเฟือย

4) รสนิยมของประชาชน พื้นที่ใดที่ประชาชนชอบเดินทางไปท่องเที่ยวก็จะทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมาก พื้นที่ใดที่ประชาชนไม่ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวก็จะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวมีน้อยลง

5) ลัทธิเอาอย่าง เป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยว เมื่อพื้นที่ใดมีการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว ทำให้เกิดลัทธิเอาอย่างหรือเกิดการชักจูงกัน ทำให้พื้นที่อื่นมีการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้นตามไปด้วย

6) การกระจายตัวของประชากรทางภูมิศาสตร์ พื้นที่ใดมีญาติมิตรกระจายตัวไปอยู่ที่ต่าง ๆ ย่อมมีการเดินทางไปมาหาสู่กัน ก็จะเกิดการขยายตัวของการเดินทางท่องเที่ยวตามไปด้วย

7) เวลาว่าง นับเป็นปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยว คนเราจะเดินทางท่องเที่ยวได้ก็ต่อเมื่อมีเวลาว่าง ยังมีเวลาว่างมากก็ยังมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยวได้มาก

8) การพัฒนาหรือสร้างแหล่งท่องเที่ยว ไม่ว่าจะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมหรือสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ล้วนเป็นปัจจัยให้มีการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

9) ฤดูกาล การเปลี่ยนแปลงฤดูกาลในแต่ละประเทศทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อหนีฤดูกาลที่ไม่เหมาะสมย่อมส่งผลให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากนั้นฤดูกาลยังมี ส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะดึงดูดใจให้เดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวด้วย เช่น นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปเล่นสกีก็ต้องไปช่วงฤดูหนาวที่มีปริมาณหิมะตกทับถมมากพอ หรือจะไปดูดอกบัวตองบานก็ต้องไปช่วงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นต้น

10) การศึกษาการขยายตัวของการศึกษาและโครงสร้างทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงช่วยให้คนมีการศึกษาสูงขึ้นและได้เรียนรู้เรื่องราวของสังคมอื่น ทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งการที่สตรีมีอิสระที่จะออกเดินทางท่องเที่ยวได้อย่างเสรี ย่อมทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

11) สื่อมวลชน การพัฒนาทางเทคโนโลยีช่วยให้การโฆษณาเผยแพร่ข่าวสารการท่องเที่ยวของสื่อมวลชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การเผยแพร่ทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม เป็นต้น ล้วนทำให้ประชาชนจำนวนมากสามารถรับข่าวสารการท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง และมีผลกระทบให้เกิดความต้องการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

12) การตลาด การพัฒนาระบบการตลาดที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การจำหน่ายบริการทาง การท่องเที่ยวถึงมือลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น เช่น ระบบการเดินทางก่อนผ่อนชำระภายหลัง หรือระบบการส่งข่าวสารถึงลูกค้าเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอโดยใช้ INTERNET เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีการร่วมมือทางการตลาดระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวทั้งแนวตั้งและแนวนอน ในการจัดทำเอกสารนำเที่ยวรายการต่าง ๆ เผยแพร่โฆษณาจึงเกิดการจูงใจให้มีการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น

13) นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ปัจจุบันนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว ของรัฐมีความสำคัญต่อการเดินทางท่องเที่ยวมาก เช่น การประกาศปีท่องเที่ยวไทย การอำนวยความสะดวกในการเข้าออกประเทศ การอำนวยความสะดวกด้านโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยว ระบบการขอคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มให้นักท่องเที่ยวต่างชาติ (VAT refund for tourists) การอนุญาตให้เข้าชมสถานที่สำคัญของทางราชการ การช่วยพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว

เที่ยว การส่งเสริมสนับสนุนผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นต้น ล้วนแต่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของการเดินทางท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์และเหตุผลของการเดินทางท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

การพักผ่อนเป็นการท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการท่องเที่ยวที่เรียกว่า leisure tour หรือ recreation tour หรือ holiday tour การพักผ่อนมีมากมายหลายประเภท ซึ่งจะมีความแตกต่างกันแล้วแต่แนวความคิด ทัศนียภาพ แรงจูงใจ เวลาว่าง และความต้องการส่วนบุคคล สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว ฯลฯ กิจกรรมที่นิยมกระทำ ได้แก่ การเยี่ยมเยียนเพื่อนและญาติพี่น้อง การพักผ่อนหย่อนใจ การแสวงหาความสนุกสนานบันเทิง ชมการแสดง การชมการแข่งขันกีฬา การศึกษาหาความรู้ การเข้าร่วมในพิธีทางศาสนา การเสริมสุขภาพ และรักษาโรค การเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ และนันทนาการ เป็นต้น

การติดต่อธุรกิจ (business) เป็นกิจกรรมที่กระทำมีลักษณะกึ่งทำงานกึ่งไปเที่ยว โดยมีกิจกรรมด้านธุรกิจเป็นจุดมุ่งหมายหลัก เช่น การพบปะเจรจาทางธุรกิจ การประชุมสัมมนา (meeting) การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย (mission) นักท่องเที่ยวจะมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยว และพักผ่อนในเวลาที่เหมาะสม เช่น ก่อนหรือหลังการประชุมในประเทศอุตสาหกรรมรายได้จากการท่องเที่ยวประเภทนี้เดินทางตลอดทั้งปี ไม่ขึ้นอยู่กับฤดูกาลทั้งเป็นผู้ที่สามารถเสียค่าใช้จ่ายสูงได้

องค์ประกอบของธุรกิจในการท่องเที่ยว

ธุรกิจการขนส่ง (transportation)

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก สบาย รวดเร็ว และปลอดภัย และสามารถทำให้นักท่องเที่ยวทำการท่องเที่ยวได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีธุรกิจการขนส่งให้บริการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจการขนส่ง (transportation) สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจการขนส่งด้วยรถยนต์ หรือทางถนน
- 2) ธุรกิจการขนส่งด้วยรถไฟ หรือทางรถไฟ
- 3) ธุรกิจการขนส่งด้วยเรือ หรือทางน้ำ
- 4) ธุรกิจการขนส่งด้วยเครื่องบิน หรือทางอากาศ

ธุรกิจที่พักแรม (accommodation)

เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถพักค้างคืนชั่วคราวในระหว่างการเดินทางได้อย่างสะดวกสบายและปลอดภัย ธุรกิจที่พักแรมจึงเป็นธุรกิจบริการที่จำเป็นที่จะมีในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจที่พักแรม (accommodation) สามารถแบ่งออกได้เป็น 11 ประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจโรงแรม (hotel)
- 2) ธุรกิจโมเต็ล (motel)

- 3) ธุรกิจเรือนแรมหรือเพ็นชั่น หรือบอร์ดดิ้งเฮ้าส์ (guest house, pension, boarding house)
- 4) ธุรกิจบ้านพักในบ้าน หรือบ้านพักในฟาร์ม (home stay, farmstay)
- 5) ธุรกิจบังกะโล หรือกระท่อม หรือเรือนทัศนาจร (bungalow, cottage, tourist house)
- 6) ธุรกิจห้องชุด หรืออพาร์ทเมนต์ (condominium, apartment)
- 7) ธุรกิจหอพัก (hostel, dormitory)
- 8) ธุรกิจหมู่บ้านตากอากาศ (resort)
- 9) ธุรกิจที่ตั้งแคมป์ หรือที่จอดรถคาราแวน (campground, caravanparking)
- 10) ธุรกิจห้องพักร่วมอาหารเช้า (bed and breakfast)
- 11) ธุรกิจเรือแบบบ้าน (house boat)

ธุรกิจอาหารและบันเทิง

เป็นธุรกิจที่มีปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องใช้บริการอาหาร และเครื่องดื่มระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวต้องรับประทานอาหารอย่างน้อย 3 มื้อ ธุรกิจอาหารและบันเทิงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ นอกจากนี้ธุรกิจอาหารยังเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเพื่อชิม อาหารที่มีรสชาติอร่อย พิเศษ แปลก พิสดาร หรือเป็นอาหารประจำท้องถิ่น ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของ ที่นั้น ๆ อีกด้วย ธุรกิจอาหารสามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจอาหารจานด่วน (fast-food)
- 2) ธุรกิจอาหารสำเร็จรูป (deli shop)
- 3) ธุรกิจอาหารบุฟเฟต์ (buffet)
- 4) ธุรกิจคอฟฟี่ช็อป (coffee shop)
- 5) ธุรกิจคาเฟ่ที่เรีย (cafeteria)
- 6) ธุรกิจอาหารกูเมร์ (gourmet)
- 7) ธุรกิจอาหารเฉพาะกลุ่มเชื้อชาติ (ethnic)

ธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

เป็นธุรกิจที่มีความสำคัญอีกอย่างหนึ่งต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการธุรกิจจะให้บริการด้านการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ และอำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องของการเดินทาง ที่พัก อาหาร ทัศนาจร และมัคคุเทศก์แก่นักท่องเที่ยว โดยมีกำหนดการเดินทางที่แน่นอน ซึ่งสามารถซื้อ ในราคาถูกกว่าบุคคลทั่วไป หรือที่เรียกว่า ราคาตามสัญญา เป็นธุรกิจที่ผลิตรายการนำเที่ยวแบบ เหมาะจ่าย มีการจัดจำหน่ายหลายแบบในลักษณะผู้ขายส่ง และผู้ขายปลีกในบางครั้ง

ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

เป็นธุรกิจการให้บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยวเพื่อกลับไปยังภูมิลำเนาของตนเพื่อเป็นของฝากของที่ระลึกแก่เพื่อนญาติพี่น้อง เป็นต้น สามารถแบ่งธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกออกได้เป็น 6 ประเภท ดังต่อไปนี้

- 1) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทผ้าไหม
- 2) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทเครื่องประดับอัญมณี
- 3) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทเครื่องเงิน
- 4) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทเครื่องเงิน
- 5) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทเครื่องปั้นดินเผา
- 6) ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมอื่น ๆ

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศไทยส่วนมากจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจากการรวบรวมของ ยุพดี เสตพรณ (อ้างอิง) ได้แบ่งทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

ถ้ำ

ความหมายของถ้ำ คือ ช่องหรือโพรงลึกเข้าไปในแผ่นดิน โดยมากมีอยู่ตามภูเขาที่มีน้ำใต้ดินไหลผ่านก้นเขา ถ้ำอาจเกิดตามชายฝั่งทะเลบริเวณหน้าผาหินที่จมตัวลง คลื่นและกรวดทรายถูกน้ำซัดเข้า กระทบหน้าผาให้ผุกร่อนจนเป็นโพรง หรือเกิดจากการขยายตัวของอากาศตามรอยแตก ทำให้พังทลายกลายเป็นถ้ำ

ถ้ำบนแผ่นดินได้แก่ ถ้ำหินปูนที่เกิดจากถูกกรดคาร์บอนิกละลายภูเขาหินปูนจนเป็นโพรง ถ้ำภูเขาไฟคือโพรงในหินลาวาเป็นทางออกของลาวา และถ้ำน้ำแข็งคือส่วนที่น้ำแข็งละลายออกไป จากโพรงของธารน้ำแข็ง ถ้ำที่พบมากที่สุดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามของประเทศ ได้แก่ ถ้ำหินปูนภายในจะมีหินงอก หินย้อย รูปร่างสวยงามแปลกตา อาจเป็นกรวย เป็นท่อนหรือเป็นแผงม่าน มีความแวววาวเมื่อต้องแสง

ร่ำโพพรรณ แก้วสุริยะ (2530) แบ่งประเภทของถ้ำตามลักษณะการท่องเที่ยวออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ กลุ่มถ้ำที่สวยงาม กลุ่มถ้ำพระ กลุ่มถ้ำทางทะเล และกลุ่มถ้ำทางประวัติศาสตร์ โดยที่ถ้ำต่าง ๆ เหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปตามแนวเทือกเขาหินปูน ซึ่งเป็นแนวต่อเนื่องกันลงมาตั้งแต่ ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคใต้เป็นส่วนใหญ่

พุน้ำร้อน

ความหมายของพุน้ำร้อน (hot spring) คือน้ำที่ไหลขึ้นมาจากใต้ดิน มีอุณหภูมิสูงกว่าอุณหภูมิของร่างกายมนุษย์ อาจจะอุ่น ๆ ถึงเดือดพล่าน อาจจะเกือบบริสุทธิ์หรืออาจมีธาตุรวมทั้งก๊าซละลาย อยู่ทำให้มีรสและกลิ่นต่าง ๆ กันแต่ละพุ ปริมาณน้ำที่ไหลออกมาก็ต่างกันบางพุเพียงเอ่อ ๆ บางพุไหลแรง บางพุพุ่งกระเซ็นพันผิวบ่อ เพราะมีแรงดันของก๊าซที่ละลายเอาขึ้นมาจากใต้ดิน ถ้ำน้ำที่พุขึ้นมาเย็นกว่าอุณหภูมิของในร่างกายเรียกว่า พุน้ำเย็น (ราชบัณฑิตยสถาน 2523)

แหล่งพลังงานความร้อนใต้พิภพ จะถ่ายเทความร้อนมายังหินพูนที่ถูกปิดทับด้วยหินเนื้อที่กลายเป็นแหล่งเก็บกักน้ำ เมื่อน้ำจากผิวโลกไหลซึมลงไปจึงมีการถ่ายเทความร้อนน้ำจะร้อนขึ้นขยายตัวเกิดความดันสูงแทรกผ่านรอยแตกขึ้นมายังผิวโลกกลายเป็นพุน้ำร้อนขึ้น

1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวนั้น ควรมีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

พยอม ธรรมบุตร (2549) เรื่ององค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ปัจจัย ดังนี้ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility) เช่น การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีขนส่ง ตัวเมือง รวมถึงคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนทางหลวง โครงข่ายคมนาคม ซึ่งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวถือเป็นปัจจัยสำคัญของการท่องเที่ยว ที่พัก (accommodation) ถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องคำนึงในแหล่งท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 คั่น แหล่งท่องเที่ยว (attraction) อาจจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม งานมหรหรรษ์ ประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตชุมชนเจ้าของบ้าน กิจกรรม (activities) ถือเป็นหัวใจสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ จำเป็นต้องมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ซึ่งกิจกรรมอาจเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต เช่น การดำนา การทอผ้า การจับปลา รวมไปถึงกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น เดินป่า พายเรือ ดูนก หรือ กิจกรรม ผจญภัย เช่น การปีนผา การขี่ช้าง การล่องแก่ง บริการต่างๆ (ancillary) ในแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นต้องมีบริการด้านต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว เช่น ศูนย์บริการ นักท่องเที่ยว ธนาคาร โรงพยาบาล สถานีบริการน้ำมัน เป็นต้น

1.5 แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบเส้นทางวงรอบ

การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบระบบเส้นทางวงรอบ (looping system) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2549) เป็นแนวคิดเริ่มต้นมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะ “เส้นทาง (route)” ซึ่งเป็นระบบการพัฒนา การท่องเที่ยว โดยไม่คำนึงถึงเฉพาะจุดหรือแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง แต่มุ่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นกลุ่ม (cluster) โดยเน้นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในเส้นทางเดียวกัน อาจด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น จุดขายของแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งมีจุดเด่นหรือระยะประกอบกิจกรรมไม่นานเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว จึงจำเป็นต้องเพิ่มจุดขายหลายๆ แห่งในเส้นทางท่องเที่ยวเดียวกัน ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่าต่อการเดินทางนั้นๆ และทำให้ไม่น่าเบื่อหน่ายต่อการเดินทางระยะนานๆ เพียงเพื่อไปยังจุดหมายปลายทางแห่งเดียว นอกจากนั้น การพัฒนาในภาพรวมของการเป็นเส้นทางท่องเที่ยว ซึ่งมีจุดแวะเยี่ยมชมหลายแห่ง ยังหมายถึงการกระจายรายได้สู่ชุมชนต่างๆ ในเส้นทางท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

เส้นทางท่องเที่ยวที่กำหนดขึ้นอาจเชื่อมโยงได้ทั้งในมิติความสนใจของนักท่องเที่ยวหรือเค้าโครงเรื่อง (theme) ที่เป็นจุดขายหลัก เช่น เส้นทางท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ และเส้นทางท่องเที่ยววัฒนธรรมและการเกษตรชนเผ่า เป็นต้น หรือเชื่อมโยงด้วยมิติของเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว โดยการกำหนดโปรแกรมการท่องเที่ยวตามระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวสนใจ เช่น ในเส้นทางท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ อาจมีการเดินทางท่องเที่ยวประเภท 1 วัน หรือ 2 วัน 1 คั่น หรือ 3 วัน 2 คั่น ก็อาจเป็นไปได้ ขึ้นกับจำนวนจุดท่องเที่ยว ระยะเวลาในการประกอบกิจกรรมท่องเที่ยว และความใกล้เคียงของแหล่งท่องเที่ยวที่บรรจุไว้ในโปรแกรม

อย่างไรก็ดี แนวคิดของการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบนี้มาจากแนวคิดทางการตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางท่องเที่ยวในเส้นทางที่กำหนดไว้ด้วยแนวคิดดังกล่าว จึงทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่สามารถจำกัดเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่จำเป็นต้องให้ความสนใจในการจัดการ/พัฒนาการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมไปถึงการบริการต่าง ๆ ที่จัดให้มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวให้ความเพลิดเพลิน สุขและความปลอดภัย ระหว่างการเดินทางด้วย เช่น การจัดการเส้นทางท่องเที่ยวที่สะดวกปลอดภัยสวยงาม ด้วยการรักษา และจัดแต่งภูมิทัศน์ การพัฒนาป้ายให้ข้อมูล จุดพักรถ ห้องสุขา กำหนดเส้นทางชมธรรมชาติ จุดชมวิว/ถ่ายรูป เป็นต้น ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวในลักษณะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวแบบนี้ จึงให้ความสำคัญต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของเส้นทางตั้งแต่เริ่มต้นออกเดินทางไปจนกระทั่งสิ้นสุดการเดินทาง

อย่างไรก็ดี การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเป็นเส้นทางประเภทไป-กลับในเส้นทางเดียวกัน อาจทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเบื่อหน่ายในการเดินทางซ้ำในเส้นทางเดิม ดังนั้น แนวคิดของการพัฒนาเป็นวงรอบ หรือ looping ของเส้นทางท่องเที่ยวจึงใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงจูงใจต่อโปรแกรมท่องเที่ยว ในการเดินทางเป็นวงรอบไม่ซ้ำเส้นทางเดิม โดยอาจเชื่อมต่อการเดินทางด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การนั่งรถยนต์ เชื่อมต่อด้วยการเดิน ขี่จักรยาน หรือล่องแพ เป็นต้น ตามความเหมาะสมของทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อม การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบยังช่วยให้สามารถออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาในแหล่งท่องเที่ยวได้นานขึ้น และกระจายประโยชน์จากการท่องเที่ยวไปยังหมู่บ้านหรือตำบลต่าง ๆ ได้มากขึ้นกว่าการเดินทางไป-กลับในเส้นทางเดียวกัน

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบวงรอบเป็นแนวคิดในการสร้างแรงจูงใจหรือจุดขายทางการท่องเที่ยวในรูปแบบที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ตามกิจกรรมหรือความชอบที่นักท่องเที่ยวสนใจ ตามระยะเวลาที่นักท่องเที่ยวมี โดยเชื่อมโยงมิติทางด้านภูมิศาสตร์หรือเส้นทางท่องเที่ยวเข้ากับมิติด้านเค้าโครงเรื่องหรือจุดขายทางการท่องเที่ยว และเชื่อมโยงกับเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว โดยพยายามให้การเดินทางท่องเที่ยวแต่ละครั้งไม่ซ้ำเส้นทางเดียวกัน การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเส้นทางวงรอบนี้ ยังต้องมีการพัฒนาและจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการตลอดเส้นทาง ไม่คำนึงถึงเฉพาะภายในแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น แต่มุ่งพัฒนาให้เป็นระบบตั้งแต่จุดเริ่มต้นไปจนกระทั่งจุดสิ้นสุดการเดินทาง นั่นเอง

1.6 แนวคิดด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มี 4 ด้าน คือ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ด้านองค์กรชุมชนชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และมีทักษะในเรื่องต่างๆ หลากหลาย ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและ

เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา ด้านการจัดการ มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเมืองครหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้ มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ด้านการเรียนรู้ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน ด้านการเรียนรู้ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้และสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่างได้ มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งชาวบ้านเองและผู้มาเยือนหลักการของการท่องเที่ยวโดยชุมชน 1.ชุมชนเป็นเจ้าของ 2.ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางและตัดสินใจ 3.ส่งเสริมความภาคภูมิใจในตนเอง 4.ยกระดับคุณภาพชีวิต 5.มีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม 6.คงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น 7.ก่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างคนต่างวัฒนธรรม 8.เคารพในวัฒนธรรมที่แตกต่างและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 9.เกิดผลตอบแทนที่เป็นธรรมแก่คนท้องถิ่น 10.มีการกระจายรายได้สู่สาธารณประโยชน์ของชุมชน

คมสัน สุริยะ (2552) ได้ให้ความเห็นเรื่องการสร้างการท่องเที่ยวชุมชนให้ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. การเริ่มต้นการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน ชาวบ้านต้องรับรู้ร่วมกันทั้งหมดว่าหมู่บ้านกำลังจะเปิดให้นักท่องเที่ยวเข้ามา ซึ่งจะต้องมีกิจกรรมที่แปลกใหม่เกิดขึ้น กิจกรรมเหล่านี้อาจจะสร้างความรำคาญให้กับชาวบ้านได้ จึงต้องปรึกษาหารือกันก่อนว่าทุกคนเห็นด้วยที่จะเปิดการท่องเที่ยว และเมื่อเปิดจะได้ผลประโยชน์คืนมาให้ชาวบ้านทุกคนได้อย่างไร เรื่องนี้ต้องมีการอธิบายให้ชัดเจน มีการวางระบบการเก็บเงินที่ได้จากการท่องเที่ยวเข้ากองกลาง แล้วมีระบบการกระจายเงินนั้นให้กับชาวบ้านทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีกติกาเรื่องการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้กรรมการที่ดูแลการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน เรื่องการเงินจะต้องทำบัญชีอย่างโปร่งใส

2. เมื่อตกลงกันได้แล้วว่าชาวบ้านจะนำการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนว่าใครจะทำอะไร ใครจะให้ที่พัก ใครจะทำอาหาร จะมารวมศูนย์กันทำอาหารหรือจะให้แต่ละบ้านทำอาหารแยกกันเอง ใครจะจัดการแสดง ใครจะให้บริการนวดแผนไทยแบ่งกันเป็นกลุ่ม ๆ โดยตั้งหัวหน้ารับผิดชอบกลุ่มนั้นเพื่อการปฏิบัติการอย่างพร้อมเพียง

3. การสร้างมาตรฐาน เมื่อตกลงกันได้แล้วว่าใครจะทำอะไร หลังจากนั้นจะต้องมีมาตรฐานว่าการให้บริการเป็นไปในลักษณะใด ต้องวางมาตรฐานที่พัก มาตรฐานอาหาร บุคลากรที่จะให้ที่พักก็ต้องจัดเตรียมบ้านตนเองให้ได้ตามมาตรฐาน แม้ว่าจะยังไม่ครบทุกข้อในวันนี้แต่ก็ขอให้มีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ตามมาตรฐาน จากนั้นมีการติดตามตรวจสอบมาตรฐานเป็นระยะเพื่อการันตีว่ามาตรฐานต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. การพัฒนาจุดขาย เมื่อการเตรียมตัวในส่วนของหมู่บ้านพร้อมสำหรับการรับนักท่องเที่ยวแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างการตลาด คณะกรรมการที่ดูแลการท่องเที่ยวพร้อมคิดแล้วว่าหมู่บ้านมีสิ่งใดที่พอจะมีศักยภาพดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ก็พยายามพัฒนาตรงจุดนั้น โดยอาศัยความร่วมมือของชาวบ้านมาช่วยกัน เช่น การพัฒนาบริเวณน้ำตกให้สะอาด ปลอดภัย และสะดวกสบายสำหรับนักท่องเที่ยว การทำเส้นทางเดินป่าให้ปลอดภัย การจัดโปรแกรมกิจกรรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวใน 1 วัน และโปรแกรมสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะมาท่องเที่ยวหลายวัน สิ่งเหล่านี้ นักท่องเที่ยวที่มาสัมผัสจะได้เกิดความประทับใจและนำกลับไปบอกต่อ การประชาสัมพันธ์ปากต่อปาก จึงเป็นเรื่องสำคัญที่สุดสำหรับชุมชนโดยไม่ต้องลงทุนอะไรมาก เพียงแต่สร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวเท่านั้น ส่วนบริษัทนำเที่ยวเมื่อได้ยินชื่อเสียงของหมู่บ้านแล้วจะดำเนินการติดต่อที่หมู่บ้านโดยตรง

5. การขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ เมื่อนักท่องเที่ยวมาแล้วแน่นอนว่ารายได้ก็จะตกกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทางตรง เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าการแสดง ค่านวด ซึ่งดูเหมือนรายได้จะรวมตัวอยู่กับกลุ่มคนกลุ่มเดียว แต่หมู่บ้านสามารถสร้างกิจกรรมที่ขยายโอกาสที่จะสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในส่วนอื่นได้เรื่อย ๆ เช่น การผลิตของที่ระลึก ซึ่งกลุ่มแม่บ้านที่ทำของที่ระลึกไม่จำเป็นต้องสัมผัสกับนักท่องเที่ยวโดยตรง พวกเขาสามารถนำงานกลับไปทำที่บ้านหรือที่รวมกลุ่มของชุมชน แล้วนำสินค้ามาจำหน่ายที่ร้านค้าชุมชน นอกจากนั้นการขายกาแฟก็เป็นอีกทางหนึ่งที่ช่วยให้ชาวบ้านที่เก็บกาแฟสามารถขายสินค้าได้มากขึ้นและราคาดีขึ้นโดยไม่ต้องส่งไปขายนอกหมู่บ้าน ถ้าระบบการท่องเที่ยวพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบที่ชัดเจน จะส่งผลดีต่อภาคการเกษตรและการผลิตสินค้าหัตถกรรมในหมู่บ้านได้

6. ชาวบ้านที่ไม่ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรงต้องได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ส่วนแรกจากเงินปันผลของกลางที่รวบรวมไว้จากรายได้ทางการท่องเที่ยว ส่วนที่สองคือสาธารณูปโภคที่ดีขึ้น ถนน สัญญาณโทรศัพท์มือถือ เตาเผาขยะประสิทธิภาพสูง เหล่านี้จะทำให้ชาวบ้านรู้สึกว่ามีมีการท่องเที่ยวเข้ามาแล้วทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือกับการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์ (2554) ได้ให้แนวคิดเรื่องมิติใหม่ของการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ด้วยการปรับโครงสร้างภาคบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ โดยพัฒนาการท่องเที่ยวไทยให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของภูมิภาค บนฐานความโดดเด่นและหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมและความเป็นไทย โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชนในท้องถิ่น รวมถึงสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนในรูปแบบต่างๆ การท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาจากภาครัฐมากมายและถือเป็นนโยบายหลักในการพัฒนาประเทศไทย ภาคเหนือตอนล่างประกอบด้วย 6 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ พิษณุโลก ตาก กำแพงเพชร สุโขทัย และเพชรบูรณ์ การท่องเที่ยวกระแสหลักของภาคเหนือตอนล่าง

อาจไม่ได้รับความนิยมมากนักหากเพียงแต่ “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” จะเป็นมิติใหม่ของการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนพัฒนาคนให้มีศักยภาพจัดการในหลายๆเรื่องในชุมชนได้ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่น โดยสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน และคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จ.พิษณุโลก ได้ให้การสนับสนุนชุมชนให้สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ด้วยคนในชุมชนเอง ผ่านเครื่องมือ “งานวิจัยเพื่อท้องถิ่น”

1.7 แนวคิดและรูปแบบโครงข่าย

โครงข่ายแบบรวมอำนาจ (centralized networks) อ้างอิงใน วรวิทย์ เทียนนาค

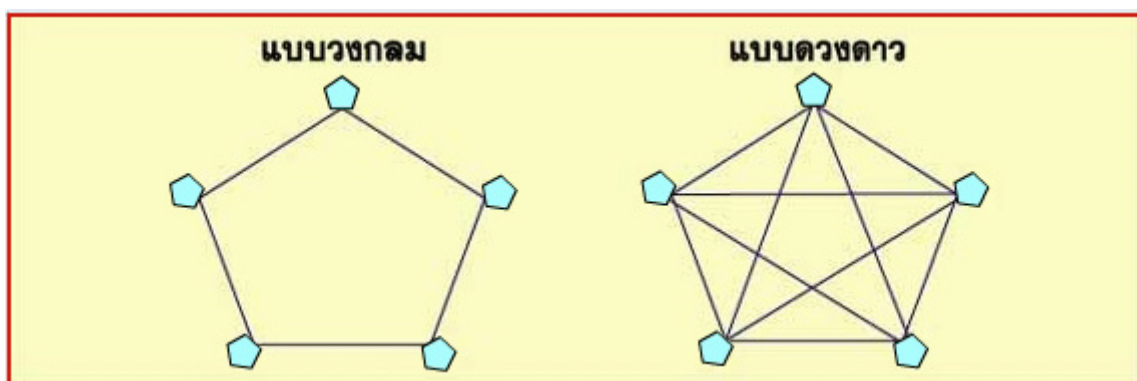

ภาพ 1 โครงข่ายรวมอำนาจ

โครงข่ายแบบรวมอำนาจนี้ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

- 1) โครงข่ายแบบล้อ (wheel network) เป็นรูปแบบที่รวมอำนาจมากที่สุด ข่าวสารทุกอย่างจะต้องไหลผ่านบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของล้อ
- 2) โครงข่ายแบบลูกโซ่ (chain network) เป็นรูปแบบที่สมาชิกบางคนสามารถติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 คน อย่างไรก็ตามบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของลูกโซ่ยังคงเป็นผู้ควบคุมข่าวสารทั้งหมด
- 3) โครงข่ายแบบ Y (Y network) เป็นรูปแบบผสมระหว่างแบบล้อกับแบบลูกโซ่

โครงข่ายแบบกระจายอำนาจ (decentralized network)

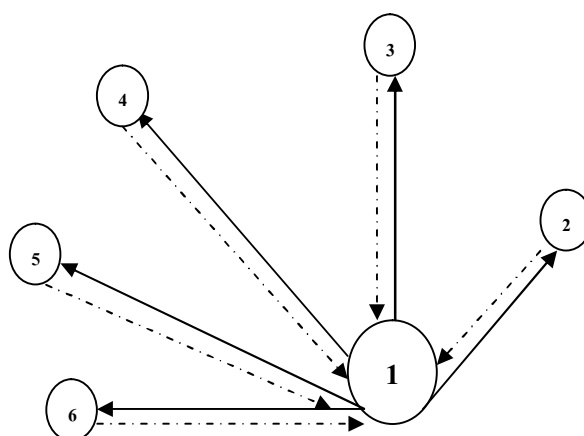

ภาพ 2 โครงข่ายแบบกระจายอำนาจ

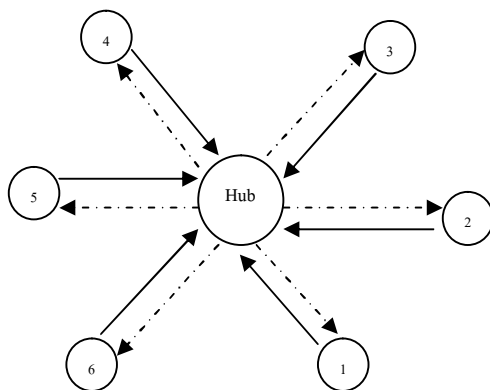
1) โครงข่ายแบบวงกลม (circle network) เป็นรูปแบบที่อนุญาตให้สมาชิกแต่ละคนสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่อยู่ติดกันได้ทั้ง 2 ข้าง

2) โครงข่ายแบบดาว (star network) เป็นรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจมากที่สุด รูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนที่จะติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนใดก็ได้ โดยไม่จำกัดเสรีภาพ

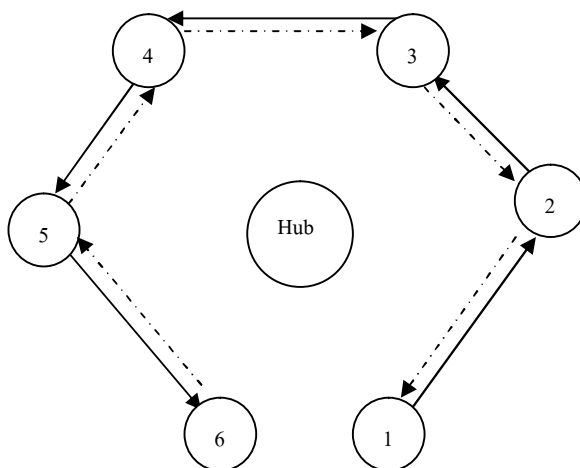
Phillip J. Lederer (1998) ได้กล่าวถึง ระบบโครงข่ายสายการบิน ซึ่งประกอบไปด้วย direct network ,hub and spoke network ,tour network 2 รูปแบบ ดังแผนภาพต่อไปนี้

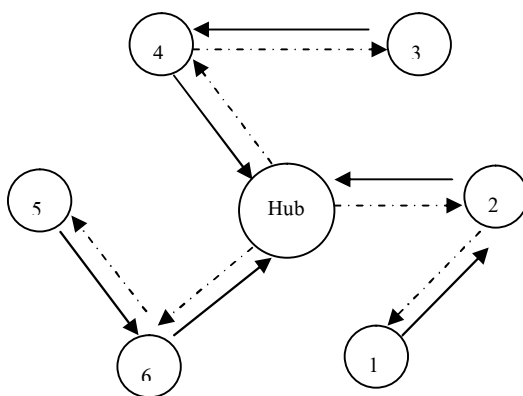
ภาพ 3 direct network

ภาพ 4 hub and spoke network

ภาพ 5 tour network 1

ภาพ 6 tour network 2

2. แนวคิดและทฤษฎีด้านพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2.1 อุปสงค์ทางการท่องเที่ยว

เลิศพร ภาระสกุล (2555) ได้กล่าวถึงอุปสงค์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งแบ่งออกเป็นหลายประเภท ดังนี้

อุปสงค์ที่แท้จริง (effective demand) ได้แก่ผู้คนที่ทั้งหลายที่เดินทางท่องเที่ยวจริงๆ หรือแสดงพฤติกรรมให้เห็นถึงการท่องเที่ยว อุปสงค์ประเภทยนี้จัดว่าเป็นประเภทที่วัดได้ง่ายที่สุดและเป็นที่นิยมใช้วัดมากที่สุด ดังนั้นสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่มีการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศใดประเทศหนึ่งก็คือตัวเลขที่แสดงให้เห็นถึงอุปสงค์ที่แท้จริง

อุปสงค์ที่ถูกยับยั้งเอาไว้ (suppressed demand) หมายถึง คนส่วนหนึ่งหรือจำนวนหนึ่งที่ยังไม่มีการเดินทางมาด้วยเหตุผลอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งๆที่จำนวนนักท่องเที่ยวทั่วโลกมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี จนกระทั่งเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 นี้ แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับประชากรทั้งหมดของโลกแล้วอัตราส่วนของผู้ที่เดินทางไปต่างประเทศก็ยังต่ำ ถึงแม้ว่าในหลายประเทศจะมีคนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของตัวเองเป็นจำนวนมากก็ตาม แต่อีกหลายประเทศในโลกนี้การท่องเที่ยวยังถูกมองว่าเป็นกิจกรรมที่ฟุ่มเฟือย และเกินความสามารถที่คนส่วนมากในบางประเทศจะสามารถทำได้ อุปสงค์ทางการท่องเที่ยวที่ถูกยับยั้งไว้สามารถแบ่งย่อยได้อีก 2 ประเภท คือ อุปสงค์ที่มีศักยภาพ (potential demand) ได้แก่ กลุ่มคนที่ยังไม่ได้เดินทางแต่อาจจะเดินทางในอนาคตถ้าสถานการณ์ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป เช่น เก็บเงินได้เพียงพอที่จะนำไปใช้จ่าย หรือมีวันหยุดนานพอที่จะไปท่องเที่ยวได้ คนกลุ่มนี้จะมีโอกาสเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่มีอุปสงค์ที่แท้จริง (effective demand) ได้ อีกประเภทคือ อุปสงค์ที่ถูกเลื่อนออกไป (deferred demand) ได้แก่ กลุ่มคนที่จำเป็นต้องเลื่อนการเดินทางออกไปทำให้ไม่สามารถเดินทางได้ เนื่องจากอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

2.2 แรงจูงใจทางการท่องเที่ยว

Pearce และคณะ (1998) ได้นำเสนอแนวโน้มของแรงจูงใจในปัจจุบัน 10 ประการดังต่อไปนี้

- แรงจูงใจที่จะได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อม
- แรงจูงใจที่จะได้พบปะกับคนในท้องถิ่น
- แรงจูงใจที่จะเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเทศเพื่อนบ้าน
- แรงจูงใจที่จะเสริมสร้างสัมพันธภาพภายในครอบครัว
- แรงจูงใจที่จะได้พักผ่อนในสภาพแวดล้อมที่น่าสบาย
- แรงจูงใจที่จะได้ทำกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสนใจและฝึกทักษะ
- แรงจูงใจที่จะมีสุขภาพดี
- แรงจูงใจที่จะได้รับการคุ้มกันและความปลอดภัย
- แรงจูงใจที่จะได้รับการยอมรับนับถือและได้รับสถานภาพทางสังคม

- แรงจูงใจที่จะให้รางวัลแก่ตัวเอง

การจูงใจหรือแรงจูงใจ (motivation) หมายถึง ความต้องการที่เกิดขึ้นจากการถูกกระตุ้น หรือยั่วยุให้บุคคลเคลื่อนไหวหรือแสดงพฤติกรรม ไปยังจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีแรงจูงใจเป็นแรงผลักดันให้พฤติกรรมแสดงออกมา เช่น แรงจูงใจในการแสวงหาอาหาร แรงจูงใจในการไปเดินทางพักผ่อน

แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวมีทั้ง แรงผลัก push factors ความต้องการที่เกิดขึ้นจากสภาวะภายในที่ต้องการอยากเดินทางท่องเที่ยวและในขณะเดียวกันสิ่งที่ดึงดูดให้เลือกเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางได้นั้นขึ้นกับแรงดึง pull factors ซึ่งทั้ง 2 ปัจจัยนี้ถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้คนเดินทางท่องเที่ยว

แรงผลัก push factors

- ความต้องการทางกายภาพ physical เช่น หากเราต้องทำงานหนักร่างกายก็ย่อมต้องการพักผ่อนการเดินทางท่องเที่ยวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการพักผ่อน

- หลีกหนีความจำเจ ความเครียด escape เช่น การเดินทางไปทำงานและกลับบ้าน ทำงานเหมือนเดิมทุกๆ วัน การเจอสภาพรถติดก็อยากหลีกหนีสิ่งเดิมๆ ไปในที่แปลกๆ ใหม่ๆ

- ต้องการพบสิ่งใหม่ๆ สถานที่ใหม่ๆ novelty

- ความภูมิใจที่ได้ไปในสถานที่ใหม่ๆ esteem / presteing

- การเดินทางซึ่งเกิดจากความต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ชนชาติ การดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อยู่เดิม to know and to understand / educational vacation

- ความต้องการเดินทางเพื่อให้โอกาสในการเข้าสังคมและหาโอกาสที่จะติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ๆ Social interaction

แรงผลักข้างต้นเป็นเพียงสาเหตุที่จุดชนวนความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวต่อจากนี้การตัดสินใจในการเลือกเดินทางไปยังที่ใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไป ณ จุดหมายปลายทางเหล่านั้นเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นปัจจุบันเหล่านี้คือ

แรงดึง pull factors

แรงดึง คือปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ด้วยวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจได้ง่ายขึ้นในการเลือกจุดหมายปลายทาง เช่น การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว การลดราคาโรงแรมช่วงหน้าฝน เทศกาล งานสำคัญต่างๆ ล้วนแต่เป็นแรงดึงดูดสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทาง

2.3 การรับรู้ทางการท่องเที่ยว

การรับรู้มีผลต่อความพึงพอใจ Mayo (1975) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมักจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่พวกเขาไม่เคยไปเยือน อย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวจะมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในอุดมคติ และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือกหรือตัวเลือกอื่นๆ ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวกับความจริงจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจภายหลังการท่องเที่ยว ยิ่งความ

แตกต่างระหว่างการรับรู้ในอุดมคติกับการรับรู้ที่แท้จริงมีน้อยเท่าไร ความพึงพอใจก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น การรับรู้ต่างๆเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรับรองว่าจะเหมือนการรับรู้ในอุดมคติของนักท่องเที่ยว จะทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด Mayo (1975) ในทางตรงกันข้ามยิ่งช่องทางระหว่างการรับรู้ที่เป็นจริงกับการรับรู้ในอุดมคดียิ่งกว้างขึ้นเท่าไร แหล่งท่องเที่ยวนั้นก็จะทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยลงเท่านั้น และโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเลือกแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็จะยิ่งน้อยลงไป

2.4 การเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว

Um และ Crompton (1990) ได้ทดสอบบทบาทของทัศนคติในกระบวนการการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน เขากล่าวว่า การเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 ระยะ คือ ระยะแรกเรียกว่า generic phase เป็นการตัดสินใจว่าควรจะไปเที่ยวหรือไม่ หรือขั้นการตัดสินใจว่าการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นหรือไม่ และระยะที่ 2 จะเป็นการเลือกจุดหมายปลายทางทางท่องเที่ยว หรือตัดสินใจว่าจะไปที่ไหนดี

3. แนวคิดและทฤษฎีด้านการบริหารจัดการและการตลาด

3.1 การจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การดำเนินธุรกิจด้วยแนวคิดแบบที่เรียกว่า อีบิสซิเนส นั้นมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งหากจะกล่าวถึงวิวัฒนาการของอีบิสซิเนสตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน อาจสรุปได้คร่าวๆ คือ ยุคเริ่มต้นเป็นการให้ข้อมูลขององค์กรและผลิตภัณฑ์หรือบริการซึ่งถือเป็นการสื่อสารทางเดียว (one-way communication) ยุคต่อมาเป็นการทำการซื้อ-ขายออนไลน์ หรือการให้ข้อมูลสนับสนุนผลิตภัณฑ์ ซึ่งถือเป็นการสื่อสารแบบสองทาง (two-way interactivity) มีการโต้ตอบกันในระดับหนึ่ง และยุคปัจจุบัน เป็นการให้ความสามารถด้าน Personalized รายบุคคล (mass customization) และการสร้างชุมชนไซเบอร์ (cyber community) ซึ่งนับว่าเป็นการสื่อสารแบบโต้ตอบกันอย่างเต็มรูปแบบ (full interactivity) ผลที่เกิดขึ้นจากความสามารถของอินเทอร์เน็ต ทำให้มีกระบวนการทางธุรกิจบางส่วนมีการเปลี่ยนรูปแบบไปอย่างถาวร ไม่ว่าจะเป็นการตลาด (marketing) การซื้อ-ขาย (buying-selling) การบริหารลูกค้าสัมพันธ์ (customer relationship management) ระบบการจ่ายเงิน (payment processing) หรือศูนย์บริการลูกค้า (call-center operation) ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมออนไลน์ด้วยตนเองได้ไม่ว่าจะเป็น การลงทะเบียนสมัครในกิจกรรมที่สนใจ การดูรายละเอียดของโปรแกรมรางวัล (reward program) การเลือกสินค้าหรือบริการที่สนใจเก็บไว้ในรายการส่วนบุคคล (Personal List) ดูรายละเอียดค่าใช้จ่าย ค้นหาข้อมูลที่สนใจ ฯลฯ ในอนาคตเราคงจะเห็นการเปลี่ยนแปลงของอีบิสซิเนสไปอีกมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสาร การวิจัย การตลาด และการให้ความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ การขยายตัวของบรอดแบนด์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนจากการสำรวจของ Pew Internet & American Life ที่พบว่ามีการเติบโตของผู้ใช้ online banking ในสหรัฐอเมริกา จาก 30% ในปี 2545 เป็น 44% ในปลายปี 2547 ทั้งนี้ มีความเป็นไปได้สูงที่การเติบโตนี้มีความสัมพันธ์กับจำนวนผู้ใช้บรอดแบนด์ตามบ้านที่เพิ่มขึ้นเป็น 55% ในปลายปี 2547 (ข้อมูลจาก Nielsen//NetRatings) และอาจจะเพิ่มขึ้นถึง 70% ในปลายปี 2548 ทำอย่างไรจึงจะสร้างเว็บไซต์ที่

ตอบสนองธุรกิจในยุคอิเล็กทรอนิกส์ การสร้างเว็บไซต์เพื่อให้ตอบสนองธุรกิจมีขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดเป้าหมายไปจนการวัดผลหลังจากเว็บไซต์ได้เปิดดำเนินการ คล้ายๆ กับการสร้างองค์กร หรือสำนักงานสาขาที่จะต้องมีการเตรียมการ วางแผน ดำเนินการ และการวัดผลความสำเร็จ ซึ่งการสร้างเว็บไซต์สำหรับอีบิสซิเนสควรคำนึงถึง 8 ขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 : กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ให้ชัดเจนเมื่อเริ่มโครงการพัฒนาเว็บไซต์ สิ่งสำคัญที่สุดคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของเว็บไซต์ ซึ่งมักจะนำมาซึ่งการพัฒนาเว็บไซต์อย่างไร้ทิศทาง และไม่สามารถวัดผลความสำเร็จของเว็บไซต์ได้ โดยส่วนใหญ่เมื่อเริ่มโครงการควรมีการระดมความคิด (brainstorm) ของผู้ที่เกี่ยวข้องในโครงการตั้งแต่ผู้บริหารระดับสูง จนถึงผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับลูกค้า เพื่อลำดับวัตถุประสงค์ตามความสำคัญ (prioritizing) โดยคำนึงถึงความต้องการของธุรกิจเป็นหลัก ทั้งนี้ อาจจำเป็นต้องเลือกวัตถุประสงค์ที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ เพื่อให้เหมาะสมกับงบประมาณในการสร้างเว็บไซต์ ตัวอย่างเช่น เว็บไซต์ข่าวอย่าง CNN.com อาจจะมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มจำนวนผู้ที่เข้ามาอ่านข่าวให้มากที่สุด เป็นดัชนีวัดความนิยมของเว็บไซต์เพื่อเป้าหมายในการขายโฆษณา (online advertising) บนเว็บไซต์ที่เป็นการสร้างชุมชนบนโลกอินเทอร์เน็ต (online community) อย่าง clubnokia.com หรือ iloveasimo.com มุ่งประเด็นไปในการสร้าง community ของสมาชิกเพื่อสร้างความภักดีในแบรนด์ จากสิ่งสร้างสรรค์ที่นำเสนอและความพิเศษในการเข้าถึงข้อมูลหรือการเข้าร่วมกิจกรรมสำหรับสมาชิก การตั้งวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ให้ชัดเจนนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางและแผนในการพัฒนาเว็บไซต์ (website development roadmap) ให้ตอบสนองอีบิสซิเนสขององค์กรได้อย่างสอดคล้องกับแผนธุรกิจ และสามารถวางงบประมาณการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถวางแผนในการวัดผลความคุ้มค่าในการลงทุน (return on investment) โดยวัดผลจากความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้การตั้งวัตถุประสงค์ของเว็บไซต์ให้ชัดเจนนี้ เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทางและแผนในการพัฒนาเว็บไซต์ (website development roadmap) ให้ตอบสนองอีบิสซิเนสขององค์กรได้อย่างสอดคล้องกับแผนธุรกิจและสามารถวางงบประมาณการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 : ทำความเข้าใจกับความต้องการและแผนธุรกิจขององค์กรสามารถวางแผนในการวัดผลความคุ้มค่าในการลงทุน (return on investment) โดยวัดผลจากความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อได้วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของเว็บไซต์ซึ่งโดยทั่วไปมักมีมากกว่า 1 ข้อ จึงนำมาศึกษาความเป็นไปได้ โดยการวิเคราะห์ความต้องการกับแผนธุรกิจและความพร้อมในด้านเทคโนโลยี และบุคลากร แผนด้านอีบิสซิเนส ไม่สามารถอยู่โดดเดี่ยวได้ หากควรเป็นส่วนหนึ่งของแผนธุรกิจขององค์กร ซึ่งอาจเป็นส่วนหลักหรือส่วนสนับสนุนก็ขึ้นอยู่กับแผนธุรกิจขององค์กรนั้นๆ ฉะนั้นหากองค์กรมีแผนในการดำเนินธุรกิจโดยใช้อีบิสซิเนสจะต้องมีการรวมแผนด้านออนไลน์เข้ากับแผนแม่บทด้านธุรกิจขององค์กร เพื่อให้เห็นภาพรวมและสามารถวิเคราะห์ด้านการตลาด วางแผนในด้านระยะการทำงาน งบประมาณ บุคลากร และขั้นตอนการพัฒนาธุรกิจได้อย่างเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3 : เข้าใจลูกค้าของคุณการรู้จักผู้เข้าชมเว็บไซต์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ในปัจจุบันเรามักจะได้ยินการทำธุรกิจที่เน้นในเรื่องของลูกค้าเป็นสำคัญไม่ว่าจะเป็น “customer-focus”, “customer-centric” หรือ “customer-centered” ซึ่งหมายถึงการเน้นลูกค้าเป็นแกนในการให้บริการหรือนำเสนอสินค้า ในยุคแห่งการแข่งขันด้านการบริการนี้

ลูกค้ามีการเรียกร้องและต้องการมากขึ้นเช่นกัน Kelly Mooney ได้กล่าวถึงกฎแห่งการเรียกร้อง ต้องการของลูกค้ายุคใหม่ไว้ดังนี้ 1. คุณต้องสร้างความไว้วางใจ 2. คุณต้องสร้างความประทับใจ 3. คุณต้องให้ความสะดวกสบาย 4. คุณต้องให้ความสำคัญ ให้ทางเลือก และให้การควบคุม 5. คุณต้องแนะนำ 6. คุณต้องให้บริการ 24 ชม. x 7 วัน 7. คุณต้องรู้จักเราและเข้าใจเราอย่างแท้จริง 8. คุณต้องให้มากกว่าที่เราคาดหวัง 9. คุณต้องให้รางวัล 10. คุณต้องเป็นเพื่อนคู่คิดจะเห็นได้ว่า หากเราจะทำธุรกิจโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการทำตลาด คงจะต้องคำนึงถึงความเร็วและความต้องการอื่นๆ ที่ลูกค้ายุคอิเล็กทรอนิกส์คาดหวังจากองค์กรมากกว่าเดิมอีกหลายส่วน การออกแบบเว็บไซต์เพื่อให้ตอบสนองแนวคิดแบบ customer-centered จึงมีปัจจัยที่ควรคำนึงถึงคือ ความสะดวกของการใช้งาน (easy to use) ประสิทธิภาพในการทำงานของเว็บไซต์ (performance) คุณค่าของแบรนด์หรือองค์กรที่สร้างความมั่นใจให้แก่ลูกค้า (trustworthy) ความพึงพอใจ (satisfaction) และข้อมูลที่ประกอบเป็นเว็บไซต์ (relevant content) ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ และคัดเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมายก่อนการพัฒนาเว็บไซต์ เพื่อให้เว็บไซต์สามารถตอบสนองพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ตรงตามกลุ่ม ในด้านพฤติกรรมของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตยังถือว่าเป็นสาขาใหม่ที่มีการวิจัยอย่างต่อเนื่อง และมีการปรับเปลี่ยนไปตามเพศ วัย การศึกษา และสถานที่อยู่ของคนในช่วงวัยต่างๆ กัน ยิ่งระลึกเสมอว่าการเข้าใจลูกค้าตัวจริงของเว็บไซต์จะต้องคำนึงถึงว่าคุณไม่ใช่ลูกค้าของคุณ ต้องเข้าใจว่าลูกค้าในโลกเสมือนทางอินเทอร์เน็ตคือลูกค้าคนเดียวกับในโลกจริงๆ ลูกค้าอาจมีทั้งความเหมือนและความต่างต้องเข้าใจเป้าประสงค์ที่ลูกค้าต้องการกระทำ ต้องเข้าใจความสามารถของเทคโนโลยี ต้องเข้าใจข้อกำหนดทางสังคมของลูกค้า

ขั้นตอนที่ 4 : วางกลยุทธ์สำหรับเว็บไซต์ ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือ การวางกลยุทธ์ของเว็บไซต์เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของธุรกิจ จำเป็นจะต้องมีการศึกษาความต้องการอย่างละเอียด และมีการวิเคราะห์ความต้องการ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนธุรกิจ แผนด้านการตลาด และแผนทางด้านไอทีขององค์กร นอกจากนี้ ยังต้องดูความพร้อมขององค์กรในการดำเนินธุรกิจด้านอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย การวางกลยุทธ์จะต้องประกอบด้วย 3 กลยุทธ์หลักคือ ด้านการออกแบบ (user experience strategy) ด้านเทคโนโลยี (technology strategy) และด้านการตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-marketing strategy) ความเชี่ยวชาญในการวางกลยุทธ์ออนไลน์จะช่วยให้การวางแผนการพัฒนาเว็บไซต์ (web site development roadmap) และการวัดผลความสำเร็จในระยะต่างๆ เป็นไปได้อย่างมีทิศทางชัดเจนยิ่งขึ้น โหลูชั่นที่เกิดจากการวิเคราะห์และออกแบบในขั้นตอนของการวางกลยุทธ์นี้จะถูกนำไปใช้ในการออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ต่อไป ซึ่งหากการออกแบบทำได้อย่างถูกต้อง ก็จะเป็นการรับประกันความสำเร็จของเว็บไซต์ในระดับหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 5 : การพัฒนาเว็บไซต์ เมื่อได้โหลูชั่นในการพัฒนาเว็บไซต์แล้ว จะต้องเลือกพันธมิตรทางธุรกิจในด้านต่างๆ กล่าวคือ ผู้ออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ (web site design and development partner), hosting service, content editor ฯลฯ เมื่อเริ่มพัฒนาเว็บไซต์จะต้องมีการติดตามและประชุมหารือ ระหว่างผู้พัฒนาและคณะทำงานขององค์กรเป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจได้ถึงความคาดหวังของเว็บไซต์ตรงกัน และโครงการเสร็จสมบูรณ์ตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและพัฒนาเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางธุรกิจส่วนมากมีขั้นตอนเดียวกับการพัฒนาซอฟต์แวร์ เนื่องจากเป็นการพัฒนาเว็บแอปพลิเคชัน จึงต้องมีรายละเอียดในการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบ

ระบบฐานข้อมูล การศึกษากระบวนการทำงานของระบบการออกแบบ interface และการศึกษาข้อกำหนดทางธุรกิจ

ขั้นตอนที่ 6 : การทดสอบ การส่งมอบงาน การทดสอบการทำงานของเว็บไซต์เพื่อให้มั่นใจในการทำงานสามารถทดสอบได้เช่นเดียวกับกระบวนการออกแบบและพัฒนาซอฟต์แวร์ โดยอาจรวมถึง user acceptance, functional testing, operational testing, scenario testing, copy proofing, security testing นอกจากนี้ บางเว็บไซต์ที่มีผู้ใช้งานจำนวนมากอาจมีการดำเนินการในส่วน usability testing เป็นกรณีพิเศษเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถตอบสนองลูกค้าได้ตรงตามความต้องการ เมื่อเว็บไซต์ได้ถูกทำการทดสอบคุณภาพ จึงมีการส่งมอบงานให้แก่องค์กร โดยถือเป็นจุดสิ้นสุดโครงการ องค์กรจะเตรียมการเปิดตัวเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์ใหม่หรือบางส่วนที่ปรับปรุงถือเป็นการเปิดตัวให้แก่มือผู้ใช้งานเป็นครั้งแรก ส่วนมากการเปิดตัวเว็บไซต์จะมีกิจกรรมทางด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนการเปิดตัว อย่างไรก็ตามบางองค์กรอาจทำเปิดให้บริการเว็บไซต์ให้แก่ผู้ชมในวงจำกัดระยะหนึ่งเพื่อทดสอบและปรับปรุงไซต์ก่อนการเปิดตัวสู่สาธารณชน สิ่งที่ต้องควรเตรียมตัวก่อนการเปิดตัว ได้แก่การลงทะเบียนกับ search engines การตรวจสอบข้อมูลบนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย การเตรียมกิจกรรมทางด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ การอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลเว็บไซต์หลังจากวันเปิดเว็บไซต์ การใช้ซอฟต์แวร์บันทึกสถิติการใช้งานของเว็บไซต์แก่ ISP (Internet Service Provider) หรือ hosting service ให้เตรียมแผนรองรับ หากคาดว่าจะมีผู้เข้าชมเป็นจำนวนมาก (heavy traffic) การทดสอบครั้งสุดท้ายเปิดบริการเว็บไซต์ก่อนเวลาจริงเพื่อทำการทดสอบบนระบบจริง

ขั้นตอนที่ 7 : การดูแล (maintenance) การออกแบบเว็บไซต์ที่ดีโดยเฉพาะเว็บไซต์ด้านอีคอมเมิร์ซซึ่งมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลตลอดเวลาจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงวิธีการดูแลเว็บไซต์ตั้งแต่ระยะการออกแบบ ไม่ว่าจะเป็นทีมดูแล ที่มาของคอนเทนต์กระบวนการตรวจและแก้ไขข้อมูล รวมถึงวิธีการปรับเปลี่ยนข้อมูลด้วย ในปัจจุบันองค์กรมักมีผู้ดูแลเว็บไซต์ ทำหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการทำงานของเว็บไซต์ แต่มีเจ้าของข้อมูลจากส่วนต่างๆ ขององค์กร ทำหน้าที่ป้อนข้อมูลผ่านระบบ content management system หน้าที่ของทีมดูแลเว็บไซต์ขององค์กรอาจประกอบด้วยการปรับปรุงข้อมูล การจัดหาและจัดการข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ในองค์กร การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้บริการข้อมูลทั้ง online และ offline การทดสอบเป็นระยะและการประกันคุณภาพ การรายงานด้านสถิติและประสิทธิภาพของเว็บไซต์ การดูแลด้านการตลาดและด้าน search engines การอบรมและพัฒนา การสนับสนุนด้านการบริการลูกค้าและลูกค้าสัมพันธ์ การโต้ตอบกับผู้เข้าชมเว็บไซต์ ไม่ว่าจะเป็น webboard, forum หรือ e-mail การดูแลบางส่วนอาจต้องมีการว่าจ้างทีมที่ปรึกษาและผู้พัฒนาเว็บไซต์ให้ดูแลในเรื่องดังต่อไปนี้การพัฒนาคอนเทนต์และฟังก์ชันใหม่ๆ การให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านอุตสาหกรรม โอกาสในด้านอีบิซิเนส หรือ best practice การแก้ไขส่วนที่ผิด (bugs)

ขั้นตอนที่ 8 : การประเมินผล (review and evaluation) การประเมินผลการทำงานของเว็บไซต์มีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากองค์กรต้องการวัดผลการลงทุน (ROI) เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจตามแผนธุรกิจ และการวางแผนด้านงบประมาณในอนาคต การประเมินผลเว็บไซต์แบบหนึ่งที่เป็นที่นิยมเรียกว่า “web analytic” ซึ่งมีเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลอยู่หลายชนิดด้วยกัน ส่วนมากใช้ดัชนีการวัดผลดังต่อไปนี้ number of hits number of page impressions number of unique

users, number of users session, average user session length, top paths through site, top entry and exit pages, top referring sites, geographic usage, number of sales leads or prospects, search engine positioning อย่างไรก็ตามการวัดผลที่ต้องการข้อมูลเฉพาะทางด้านการตลาด อาจจะต้องปรึกษาที่ปรึกษาในอย่างไรก็ตามการวัดผลที่ต้องการข้อมูลเฉพาะทางด้านการตลาด อาจจะต้องปรึกษาที่ปรึกษาในการวางกลยุทธ์ เพื่อทำการออกแบบให้อยู่ในการพัฒนาเว็บไซต์ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นเพื่อให้สอดคล้องกับความ

3.2 ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก

เอกกมล เอี่ยมศรี (2553) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก PEST analysis ดังนี้

ทางการเมือง : สถานะความมั่นคงของรัฐบาล และรูปแบบของรัฐบาลเสรีภาพของสื่อสารตามหลักนิติธรรมและระบบการดำเนินการของราชการในแต่ละท้องถิ่น แนวโน้มของกฎระเบียบข้อบังคับที่จะออกมาใหม่ และกฎระเบียบข้อบังคับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ลักษณะของสังคม และกฎหมายการจ้างงานของท้องถิ่น นโยบายภาษีและการค้า และการควบคุมอัตราค่าไฟฟ้า การออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงที่บ่อยๆ ในสภาพแวดล้อมทางการเมือง

ทางเศรษฐกิจ : ขั้นตอนของวัฏจักรธุรกิจ สถานการณ์ปัจจุบันและการคาดการณ์การขยายตัวของเศรษฐกิจของอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ย การว่างงานและอุปทานของแรงงาน ต้นทุนค่าแรงงาน (ทั้งแรงงานขั้นต่ำ และค่าแรงพนักงานระดับฝีมือแรงงาน) ระดับรายได้และการกระจายระดับขั้นของรายได้ของคนทำงาน ผลกระทบของการค้าแบบโลกาภิวัตน์ และแนวโน้มผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีหรืออื่นๆ ที่มีผลต่อเศรษฐกิจ

ทางสังคมและวัฒนธรรม : อัตราการเติบโตของจำนวนประชากรและอายุเฉลี่ย สุขภาพของประชากร และการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร สังคมวิถีชีวิตของสังคมเมือง และสังคมชนบท ระดับการศึกษาเฉลี่ย และทัศนคติต่อการติดต่อการค้ากับประเทศต่างๆ ประชากรที่ใช้แรงงานในตลาดแรงงาน ทัศนคติในการทำงาน การรักความอิสระ ทัศนคติต่อการทำงานกับบริษัทต่างชาติ ความคิดเห็นหรือทัศนคติของประชาชนทางสังคม และข้อห้ามทางสังคมต่างๆ รูปแบบของประเพณีวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่กำลังเกิดขึ้นในท้องถิ่นนั้นๆ

เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม : ผลกระทบของเทคโนโลยีใหม่ๆ ผลกระทบของระบบอินเทอร์เน็ต และระบบการติดต่อสื่อสารแบบมีสายและแบบไร้สาย และระยะทางที่ไกลจากสำนักงานใหญ่ กิจกรรมการวิจัยและพัฒนา ผลกระทบของการถ่ายทอดด้านเทคโนโลยี

3.3 ทฤษฎีการบริหารจัดการและการจัดการเชิงคุณภาพ

วิช สกวนวงศ์วาน (2550) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารจัดการของ Henri Fayol สรุปสาระสำคัญตามแนวความคิดของตนไว้ดังนี้คือ เกี่ยวกับหน้าที่การบริหาร (management functions) ซึ่งอธิบายถึงกระบวนการบริหารงานว่าหน้าที่ (functions) ทางการบริหารมี 5 ประการคือ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชาสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม แต่ในการบริหารจัดการโครงการขยายการท่องเที่ยวชุมชน ได้นำการบริหารบางส่วนจากทฤษฎีมาใช้ ดังนี้ planning (การวางแผน) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจ และกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานเพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคต organizing (การจัดองค์การ) หมายถึง ภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้เพื่อให้เครื่องจักร สิ่งของ (materials) และตัวคน (man) อยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้ coordinating (การประสานงาน) หมายถึง ภาระหน้าที่ที่จะต้องเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ และกำกับให้ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึง การจัดการเชิงคุณภาพ (quality management) ไว้ว่า ในสภาวะการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตการแข่งขันของธุรกิจทวีความรุนแรงมากขึ้น ผู้บริโภคจะมีสิทธิ์เลือกสินค้าจากผู้ขายที่ให้สินค้าที่มีคุณค่า หรือคุณภาพมากที่สุดการจัดการด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าที่เพิ่มมากขึ้น จึงเป็นความจำเป็นของธุรกิจการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management หรือ TQM) นับเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมสูงมาก W. Edwards Deming และ Joseph M. Juran เจ้าของความคิดเรื่อง TQM อธิบายว่า TQM คือ ปรัชญาการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นสำคัญ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นด้านเส้นทางการท่องเที่ยว

กัลยารัตน์ ศิริรัตน์ (2550) ได้ศึกษาเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และปัจจัยทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคมอยู่ในระดับปานกลาง มีเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความโดดเด่น 4 เส้นทางคือ เส้นทางในเมือง ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 3.50 ชั่วโมง เส้นทางที่ 1 : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – หอพระอิศวร – หอ พระนารายณ์ – กำแพงเมืองเก่า – ศาลหลักเมือง เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด เส้นทางประวัติศาสตร์ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 4.65 ชั่วโมง เส้นทางที่ 3 : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ – วัดพระมหาธาตุ – โบราณสถานเขาคา – พิพิธภัณฑ์บ้านหาดทรายแก้ว เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด เส้นทางธรรมชาติ ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 11.76 ชั่วโมง เส้นทางที่ 3 : อุทยานแห่งชาติเขาลว (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ฟาร์มดอกหน้าวัว – เขาเหมน – ฟาร์มเห็ด เป็นเส้นทางที่ดีที่สุด และเส้นทางแบบผสมผสาน ใช้เวลาเดินทางท่องเที่ยวโดยเฉลี่ย 17.35 ชั่วโมง เส้นทางที่ 1 : วัด พระมหาธาตุ – ศาลหลักเมือง – เส้นทางศึกษาธรรมชาติ (บ้านคีรีวง) – เรือนผักกูด – ยอดเขาเหมน ฟาร์มดอกหน้าวัวเป็นเส้นทางที่ดีที่สุด

จันทรา บุตรเพ็ญ (2554) ได้ศึกษาเรื่องระบบจัดการเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเลยด้วยเว็บเซอร์วิส พบว่าระบบสามารถสืบค้น และแลกเปลี่ยนข้อมูลท่องเที่ยวที่ถูกเก็บไว้ในระบบของผู้ให้บริการข้อมูลแต่ละแหล่งได้อย่างอัตโนมัติ ทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ และรวดเร็ว โดยมีการวัดประสิทธิภาพของระบบด้วยค่าความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล (precision) ค่าความครบถ้วนของข้อมูล (Recall) และทำการประเมินประสิทธิภาพโดยรวมของระบบด้วยค่า (f-measure)

นิคม บุญญานุสิทธิ์ และคณะ (2549) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาแนวทางการกำหนดรูปแบบเส้นทางจักรยานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้ พบว่า แนวทางการกำหนดรูปแบบเส้นทางจักรยานควรจะใช้ศักยภาพของเส้นทางและระบบขนส่งเดิมที่มีอยู่ในท้องถิ่นสร้างวิธีการจัดการรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวด้วยจักรยานที่หลากหลายมีความยากง่ายในการใช้เส้นทางแตกต่างกันเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม

ปาริชาติ รัตนรักษ์ และคณะ (2548) ได้ศึกษาเรื่องการสำรวจและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเส้นทางน้ำเพื่อการชมหิ่งห้อย จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าการบริหารจัดการเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำเพื่อการชมหิ่งห้อย เป็นเพียงบริการเสริมให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวอัมพวา โดยการจัดเส้นทางจะแบ่งเป็น 2 รูปแบบคือ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวแบบไปกลับ และอีกประเภทเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่พักค้างคืนโฮมสเตย์ ดังนั้นรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำจึงมีความแตกต่างกัน

ปิยจิตต์ จิงเจริญ (2544) ได้ศึกษาเรื่องโปรแกรมสำหรับการเลือกเส้นทางการเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้เทคนิค BRANCH AND BOUND พบว่า แนวความคิดของ traveling salesman problem ใช้ในการวางรูปแบบเส้นทางเดินทางได้ และใช้เทคนิคการแก้ปัญหาโดยใช้ branch and bound มาหาเส้นทางที่เดินทางที่ใช้ระยะเวลาที่สั้นที่สุด เพื่อสามารถช่วยนักเดินทางในการตัดสินใจวางแผนการเดินทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยงานวิจัยนี้ได้เลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และมีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวทาง ภาคใต้ของประเทศไทย เช่น ในจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สุราษฎร์ธานี และ นครศรีธรรมราช ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับนักท่องเที่ยวในอนาคต

วศิน ปัญญาอุตรตระกูล (2548) ได้ศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในพื้นที่ระยองวัฒนธรรม (กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์) พบว่า การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม โดยพิจารณาจากการจัดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกลุ่มพื้นที่ต่างๆ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เพื่อนำมาสู่การจัดการเส้นทางนำเที่ยวจำนวน 51 เส้นทาง เป็นกลุ่มตำนาน 11 เส้นทาง กลุ่มประวัติศาสตร์ 21 เส้นทาง กลุ่มวัฒนธรรม 19 เส้นทาง

วัลลภ ทองอ่อน (2547) ได้สำรวจเส้นทางท่องเที่ยวจากอำเภอมะสอ จังหวัดตาก สู่เมืองมะละแหม่ง ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนอำเภอมะสอ จังหวัดตาก มีความต้องการที่จะพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่สหภาพเมียนมาร์ อันเป็นการทำให้ชุมชนแม่สอ จังหวัดตาก เปลี่ยนจากจุดปลายทางของการท่องเที่ยวเป็นจุดต้นทางของการท่องเที่ยวสู่สหภาพเมียนมาร์อันเป็นการเพิ่มศักยภาพของชุมชน และพื้นที่ในด้านการท่องเที่ยว ส่วนด้านเส้นทางเดินทางจากอำเภอมะสอ จังหวัดตาก สู่เมืองมะละแหม่ง สหภาพเมียนมาร์ เป็นเส้นทางสำคัญที่ติดต่อระหว่างเมืองในสมัยโบราณเป็นการเชื่อมระหว่างเมืองมะละแหม่งซึ่งเป็นเมืองท่าชายทะเลกับเมืองที่อยู่ในแผ่นดินภายใน เช่น ตาก เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน จนถึงเมืองเชียงใหม่ เชียง

รุ่ง เป็นต้น โดยมีความสำคัญคือ เป็นเส้นทางในการค้าทั้งการเดินเท้าและขบวนม้าต่างและวัวต่าง ปัจจุบันเส้นทางดังกล่าวได้ถูกพัฒนาให้เป็นเส้นทางรถยนต์เพื่อเชื่อมเมืองเมียวดีอันเป็นเมืองชายแดนของสหภาพเมียนมาร์ สู่เมืองมะละแหม่ง และเมืองย่างกุ้ง เมืองหลวงของประเทศ เพื่อขนส่งสินค้าเป็นหลักโดยมีระยะทางจากเมืองเมียวดีสู่เมืองมะละแหม่งประมาณ 180 กิโลเมตร เส้นทางดังกล่าวผ่านลักษณะภูมิประเทศ 2 ลักษณะคือ เขตภูเขาสูงสลับซับซ้อนและเขตที่ราบลุ่มแม่น้ำและผ่านเขตวัฒนธรรม 2 เขตวัฒนธรรม คือ วัฒนธรรมกระเหรี่ยงและวัฒนธรรมมอญ อันสามารถพัฒนาเส้นทาง การค้าดังกล่าวให้เป็นเส้นทางทางท่องเที่ยวสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและการค้า ซึ่งทำให้การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนำมาซึ่งความเข้าใจระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์ในอนาคต

สถาปนา กิตติกุล และคณะ (2547) ได้ศึกษาเรื่องเส้นทางท่องเที่ยวภูมิทัศน์เชิงนิเวศ: กรณีศึกษาทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1096 จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าจุดมุ่งหมายของการจัดการท่องเที่ยวจะต้องไม่กระทบถึงสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยมีการจัดการการท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ป้องกันมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต กิจกรรมหรือ กระบวนการที่ไม่กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศหรือวัฒนธรรม จะเป็นการดียิ่งหากการท่องเที่ยว เป็นไปเพื่อการศึกษาเรียนรู้ เพื่อพัฒนาหรือสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว เสมือนหนึ่ง นักท่องเที่ยวเป็นเจ้าของทรัพยากรนั้นๆ

อภิโชค เลชะกุล และคณะ (2546) ได้ศึกษาเรื่องเส้นทางท่องเที่ยวแบบจับจ่ายสินค้า ศิลปหัตถกรรม พบว่าการแนะนำเส้นทางท่องเที่ยวแบบจับจ่ายสินค้าศิลปหัตถกรรม มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ให้นักพัฒนานำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแบบจับจ่ายใช้สอยศิลปหัตถกรรม และ เส้นทางที่มีศักยภาพในการเชื่อมต่อระหว่างศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้านถวายและศูนย์ศิลปหัตถกรรมบ้าน ถวายสองฝั่งคลอง ควรส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการผลิต และสร้างบรรยากาศ ได้แก่ มีผู้คน มีเทศกาล มี โอกาสในการเดินสำรวจ และสังเกตวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นด้านปัจจัยและพฤติกรรมที่ส่งผลต่อนักท่องเที่ยว

กมลทิพย์ ชูประทีป (2547) เรื่องปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุต่ำกว่า 21 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีรายได้ไม่เกิน 5,000 บาท 2) นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร อำเภอวังน้ำเขียว พบว่ามีพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว คือ ได้รับข้อมูลในการประกอบการตัดสินใจเลือกสถานที่จากสื่อประเภทโทรทัศน์/วิทยุ/หนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่มาเที่ยวอำเภอวังน้ำเขียวครั้งแรก พาหนะที่ใช้ในการเดินทางเป็นรถยนต์ส่วนตัวโดยส่วนใหญ่เป็นการเดินทางมากับครอบครัว และไม่พักค้างคืนระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวระหว่าง 1-3 ชั่วโมง วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาอำเภอวังน้ำเขียวเพื่อการพักผ่อน สถานที่ที่นักท่องเที่ยวแวะมากที่สุด คือ ฟาร์มผลิตเห็ด ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวแวะชมมากที่สุด คือ การชมสวนเกษตร 3) นักท่องเที่ยวเห็นว่าปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายได้ออยู่ในระดับมากจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ด้านสภาพภูมิศาสตร์ ด้านวัฒนธรรมและสังคม ด้าน

นโยบายของรัฐและกฎระเบียบต่างๆ ด้านราคา และด้านความสะดวกในการเดินทาง และอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ ด้านสภาพเศรษฐกิจ และด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์

จารุวรรณ แสงจันทร์ (2545) เรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับสูง และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีผลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน คือ นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อย นักท่องเที่ยวบางคนขาดจิตสำนึกในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ชุมชน ขาดงบประมาณและบุคลากรในการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่และประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จึงทำให้ขาดข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว

จิราพร กองทอง (2540) เรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพของนักท่องเที่ยวมีอายุระหว่าง 36-45 ปี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา และประกอบอาชีพค้าขาย มีรายได้ต่อเดือนประมาณ 4,000-6,000 บาทต่อเดือน มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางประมาณ 1,000-2,000 บาทต่อคนต่อครั้ง บรรยายภาคด้านกายภาพพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากจังหวัดในเขตภาคอีสานตอนใต้ เนื่องจากใช้ระยะเวลาในการเดินทางทั้งไปและกลับภายใน 1 วัน และไปเป็นหมู่คณะไม่เกิน 6 คน โดยรถยนต์ส่วนตัว สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปมากที่สุดคือ สินค้าราคาถูก ส่วนใหญ่เป็นเฟอร์นิเจอร์ไม้ เครื่องหยาชนิดต่างๆ ปลากรอบ กุ้งแห้ง และสินค้าเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ที่ใช้ในครัวเรือน กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปที่เที่ยวบริเวณด่านช่องจอมเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังพบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจในความมีมิตรไมตรีของบุคคลในท้องถิ่น ที่จอดรถเพียงพอ ห้องน้ำสะอาดพอใช้ ความสะอาดในการคิรราอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวส่วนมากเห็นว่ามีความปลอดภัย เมื่อไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอมแต่ไม่มีความประสงค์ที่จะเดินทางต่อไปยังประเทศกัมพูชา การเดินทางไปยังบริเวณด่านช่องจอมสะดวกมาก เพราะมีถนนลาดยางเข้าถึง และมีป้ายบอกทางชัดเจน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปด้วยรถยนต์ส่วนตัว ข้อมูลที่นักท่องเที่ยวรู้จักบริเวณด่านช่องจอมได้จากคำบอกเล่าของผู้ที่เคยไปเที่ยวมาก่อน

ฉัตรสุดา อู่เนื่อง (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในโบราณสถานเวียงกุมกาม จำนวน 300 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงและมีอายุระหว่าง 21-30 ปี ระดับการศึกษาจะอยู่ในระดับปริญญาตรี มีอาชีพเป็นพนักงานของเอกชน และระดับรายได้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ 10,001-30,000

บาทต่อเดือน ส่วนพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวส่วนนั้น ส่วนใหญ่จะเดินทางท่องเที่ยวกับครอบครัวโดยเดินทางมาเป็นครั้งแรกมากที่สุด แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ได้รับเกี่ยวกับโบราณสถานเวียงกุมกามนั้นจะได้จากคำบอกเล่าของเพื่อนหรือญาติ สาเหตุที่มาเที่ยวเนื่องจากต้องการทราบถึงประวัติของท้องถิ่น และกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าฤดูกาลมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว เช่น ในฤดูฝนจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวไม่สะดวก ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาเที่ยวชมโบราณสถานเวียงกุมกามแต่ละครั้งจะน้อยกว่า 500 บาท ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ปัจจัยด้านราคากลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน เห็นว่าราคาค่าใช้บริการรถราง 5 บาทต่อคนต่อเที่ยว และราคาค่าเช่าจักรยาน 20 บาทต่อคันต่อเที่ยวนั้นไม่มีผลต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานแต่อย่างใด ปัจจัยด้านสถานที่พักผ่อน กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน เห็นว่าความเพียงพอของสถานที่พักผ่อน ความใกล้ของสถานที่พักผ่อนกับโบราณสถาน การมีบริการน้ำดื่มฟรีในสถานที่พักผ่อน ความสะอาดของห้องน้ำในสถานที่พักผ่อน บรรยากาศของสถานที่พักผ่อน การออกแบบของสถานที่พักผ่อนและการเก็บค่าบริการห้องน้ำสาธารณะในสถานที่พักผ่อนมีผลมากต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม ปัจจัยด้านร้านอาหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน เห็นว่า ความสะอาดของร้านอาหาร รสชาติของอาหารที่มีจำหน่ายในโบราณสถานเวียงกุมกามนั้นมีผลมากต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม ส่วนความหลากหลายของอาหาร การให้บริการของพนักงานขาย การใช้บรรจุภัณฑ์ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม และอาหารเพื่อสุขภาพนั้นมีผลน้อยต่อ การท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม ส่วนปัจจัยด้านบริการธุรกิจท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน เห็นว่า ความเพียงพอของบริการธุรกิจท่องเที่ยว เช่น ร้านถ่ายอัดและล้างรูปไม่มีผลต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานแต่อย่างใด ปัจจัยด้านสิ่งดึงดูดใจกลุ่มตัวอย่างได้แก่นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 300 คน เห็นว่าสถานที่ท่องเที่ยวหรือตัวโบราณสถานเวียงกุมกาม สภาพแวดล้อมหรือชุมชนรอบข้าง การโฆษณาประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโบราณสถาน มัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่นำชมโบราณสถานและความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวกในโบราณสถานเวียงกุมกามนั้นมีผลมากต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานแห่งนี้

ฉันทิช วรรณถนอม (2544) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวเพื่อต้องการพักผ่อนเป็นเหตุผลสำคัญที่สุด และเห็นว่าประเทศไทยมีจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย โดยมีโทรทัศน์เป็นสื่อที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทย ในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศในลำดับมาก คือ งบประมาณ ค่าครองชีพ ระยะเวลา การเตรียมความพร้อม ระยะทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และความพร้อมในการรองรับด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศ

ชวลินุช วรคชิน (2545) เรื่องพฤติกรรมการใช้บริการสถานีขนส่งของนักท่องเที่ยวท้องถิ่น กรณีศึกษาสถานีขนส่งจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการมาเยือนจังหวัดเชียงรายของนักท่องเที่ยวท้องถิ่นมาเยือนจังหวัดเชียงรายมากกว่า 24 ชั่วโมง โดยการรับรู้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานีขนส่งมาจากเพื่อน จากนั้นหาข้อมูลด้วยตนเองจากสื่อต่างๆ นักท่องเที่ยวท้องถิ่นส่วนใหญ่เลือกใช้บริการสถานีขนส่งเพราะความจำเป็น เนื่องจากการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางเป็นเพียง

ทางเลือกเดียวในการขนส่งทางบกเพื่อเข้าสู่จังหวัดเชียงราย โดยใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการใช้บริการสถานีขนส่งแต่ละครั้งนาน 1-2 ชั่วโมง ส่วนวิธีการดำเนินการใช้บริการของนักท่องเที่ยวท้องถิ่นแตกต่างกันตามความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการใช้เวลาในสถานีขนส่ง บริการส่วนใหญ่ที่นักท่องเที่ยวท้องถิ่นเลือกใช้คือการใช้พื้นที่สถานีขนส่งเพื่อรอคอยรถโดยสาร

ดวงนภา วินิจวรกิจกุล (2544) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านอาหารพื้นเมือง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของธุรกิจบริการที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ในการเลือกใช้บริการร้านอาหารพื้นเมือง เรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านราคา ปัจจัยด้านเครื่องมือ ปัจจัยด้านสัญลักษณ์ ปัจจัยด้านสถานที่ และปัจจัยด้านวัสดุสื่อสาร

ปิยะวดี หิริกมล (2545) เรื่องพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และเพศชายมีส่วนร่วมใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 23-30 ปี ส่วนใหญ่เป็นคนโสด การศึกษาระดับมัธยม และอาชีวศึกษา มีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ทำงานในบริษัทเอกชน 2) เดินทางไปจังหวัดสุโขทัยเพื่อศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน ประทับใจในความสวยงาม แต่ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว และจะกลับไปเที่ยวอีกแน่นอน

สุชาดา นิมหิรัญวงษ์ (2544) เรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้สูงอายุมีความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศในระดับปานกลางโดยมีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด มีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาสนสถานในระดับปานกลาง และมีความต้องการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรมในระดับน้อย 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศของผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษา ภาวะสุขภาพ รายได้ การประกอบอาชีพหลังเกษียณอายุตำแหน่งครั้งสุดท้ายก่อนเกษียณอายุ การให้คุณค่าต่อการท่องเที่ยว การสนับสนุนของครอบครัว การรับรู้ข่าวสารการท่องเที่ยว และประสบการณ์การท่องเที่ยว

อุมา ทับเที่ยง (2543) เรื่องการใช้ปัจจัยความหลากหลายทางธรรมชาติและปัจจัยอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อชี้วัดความประทับใจของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา: อุทยานแห่งชาติเขาลง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า ระดับความประทับใจของนักท่องเที่ยวแปรผันตามระดับความหลากหลายของปัจจัยทางธรรมชาติและปัจจัยอำนวยความสะดวก โดยสามารถจัดกลุ่มของแหล่งท่องเที่ยวได้ 3 กลุ่ม ตามระดับความประทับใจ คือแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับความประทับใจสูง ได้แก่ น้ำตกกรุงชิง และน้ำตกกระโรม แหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับความประทับใจปานกลาง คือ น้ำตกอ้ายเขียว น้ำตกพรหมโลก ยอดเขาหลวง และแหล่งท่องเที่ยวที่มีระดับความประทับใจต่ำ คือ ถ้ำแก้วสุรกันต์ ความประทับใจต่อแหล่งท่องเที่ยวระหว่างนักท่องเที่ยวและผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในทุกแหล่งท่องเที่ยว โดยศึกษาปัจจัยความหลากหลายทางธรรมชาติ ได้แก่ ระยะทาง ความลาดชัน ภูมิทัศน์ เรือนยอดต้นไม้ โขดหิน สายน้ำ ชนิดของพืช จำนวนของพืช ชนิดของสัตว์ จำนวนของสัตว์ และปัจจัยอำนวยความสะดวก ได้แก่ เส้นทางเดิน

เท้า เส้นทางเดินรถ ข้อมูลสถานที่ ลานทางเดินเท้า ห้องน้ำ บ้านพัก ลานจอดรถ โทรศัพท์ และความปลอดภัย และพบว่าปัจจัยความหลากหลายทางธรรมชาติและปัจจัยอำนวยความสะดวกทุกปัจจัยมีอิทธิพลต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยว และมีอิทธิพลระหว่างปัจจัยความหลากหลายทางธรรมชาติและปัจจัยอำนวยความสะดวกด้วยกันในระดับต่างๆ โดยปัจจัยความปลอดภัยมีอิทธิพลต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวมากที่สุด และปัจจัยโทรศัพท์มีอิทธิพลต่อความประทับใจของนักท่องเที่ยวน้อยที่สุด

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นด้านการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว

กุลหญิง ชียงกะบุตร (2553) ได้ศึกษาเรื่องศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบโฮมสเตย์บ้านจอมแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่เป็นศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ สิ่งสาธารณูปโภค บุคลากร สถานที่พัก อาศัย และกิจกรรมต่างๆ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวจากการต้อนรับ การให้บริการ การดูแลเอาใจใส่ การมีส่วนร่วมของชุมชน ความเป็นมิตร การให้ความช่วยเหลือ ความสะอาดเป็นระเบียบของที่พัก รูปแบบของกิจกรรมมีความเหมาะสมกับประเพณีวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกบางประการเช่น ร้านอาหารซื้อ

เกรียงไกร วัฒนาสวัสดิ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่องความจริงแท้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงโยธยาอดีต กรณีศึกษาชุมชนตลาดสามชุกร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการโยธยาอดีตเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนตลาดสามชุก ทั้งนี้เนื่องมาจากชุมชนยังคงมีความจริงแท้ในมิติตำแหน่งและสถานที่ (Location and setting) และรูปแบบการออกแบบ (Form and design) อย่างไรก็ตามความจริงแท้ในมิติหน้าที่และการใช้สอย (Use and function) ได้เปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางของปรากฏการณ์โยธยาอดีต กล่าวคือ ตลาดเก่าหลายแห่งได้มีหน้าที่และการใช้สอยใหม่ในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถรับรู้และประเมินความจริงแท้ของแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้ได้เป็นอย่างดี แต่นักท่องเที่ยวไม่สนใจมากนักกับความจริงแท้ของสถานที่ท่องเที่ยวดังกล่าว จากการศึกษาพบว่าความจริงแท้ของแหล่งท่องเที่ยวจะกลายเป็นความท้าทายสำคัญสำหรับการจัดการท่องเที่ยวเชิงโยธยาอดีตอย่างยั่งยืน

ณรงค์ศักดิ์ คำหาญสุนทร (2554) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเขาน้อย อำเภอเวียงเก่า จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการจัดการท่องเที่ยวชุมชน ได้แก่ ความพร้อมและการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐมีน้อย ไม่สามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ดีขึ้นได้ การขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน และปัญหาการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ในด้านความต้องการงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ต้องการความรู้ในด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชน

พรวิไล วงศ์ไตรพิพัฒน์ (2552) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่าเส้นทางสายหินที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ แหล่งหินตัด ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสีคิ้ว ปรากฏร่องรอยการตัดหินไว้เป็น 2 แห่งคือ บ้านมอจะบก ตำบลลาดบัวขาว และวัดเขาหิน

ตัด บ้านคลองตะแบก ตำบลลาดบัวขาว ซึ่งหินเหล่านี้จะนำไปใช้ในการสร้างปราสาทในเขตอำเภอสูงเนิน และอำเภอใกล้เคียง ร่องรอยการสร้างโบราณวัตถุสถานในเขตอำเภอสูงเนิน เป็นการสะท้อนถึงวิถีของความเชื่อ ความศรัทธาทางศาสนาของมนุษย์ในยุคประวัติศาสตร์ แสดงถึงผลงานด้านสถาปัตยกรรม ประติมากรรม และจิตรกรรมบนแผ่นหิน ซึ่งบ่งบอกถึงการรวมกลุ่มที่ชัดเจนของวัฒนธรรมชุมชนด้วยผล งานทางวัฒนธรรม เช่น ยุคสมัยทวารวดี ในเขตเมืองเสมา ซึ่งเป็นเมืองโบราณของจังหวัดนครราชสีมาในยุคแรก ๆ และผลงานทางวัฒนธรรมยุคสมัยขอม ตำบลโคราช อำเภอสูงเนิน ซึ่งถือ เป็นเมืองโบราณของจังหวัดนครราชสีมาในยุคหลัง ปัจจุบันคนในท้องถิ่นได้ใช้ศาสนสถานดั้งเดิมเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชนจัดพิธีกรรมบวงสรวง เช่น ไหว้เทพยดา ประเพณีกินเข้าคำ และประเพณีลอยกระทงพระราชทาน ซึ่งกลายเป็นกิจกรรมที่มีชื่อเสียงโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอสูงเนิน สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสัมผัสกับบรรยากาศย้อนยุค และเพิ่มรายได้ให้กับคนท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี สถานการณ์ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละตำบล จะเริ่มต้น ดำเนินการด้วยกรมศิลปากรเข้ามามีบทบาทในการชุดแต่งตามหลักวิชาการ และมอบหมายให้ ชุมชนท้องถิ่นดำเนินการดูแลสถานที่ดังกล่าว ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ในการนำเสนอข้อมูลให้นักท่องเที่ยวทราบโดยเฉพาะแผ่นป้ายแสดงประวัติความเป็นมา และความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านนโยบาย การสารสนเทศเพื่อวางแผนการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีไม่เพียงพอ และโครงสร้างของการจัดการยังไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ศูนย์กลางของหมู่บ้านยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งการส่งเสริมการค้า การบริการชุมชน ปัญหานโยบายการท่องเที่ยวของจังหวัด และอำเภอ เน้นส่งเสริมประเพณีมากกว่าการท่องเที่ยว ขาดการประสานงานเพื่อการร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมศิลปากร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ความพร้อมของบุคลากรเพื่อการท่องเที่ยวมีจำกัด โดยเฉพาะงานวิชาการของบุคลากรในตำบลเป็นคนนอกเขตพื้นที่ จึงทำให้ขาดการสื่อความหมายให้เห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น

มณฑาดี พูลเกิด (2552) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนา รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนโดยชุมชน มี 9 ด้านคือ 1. ด้านการบริหารจัดการ 11 ตัวแปร 2. ด้านผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 9 ตัวแปร 3. ด้านเป้าหมายในการจัดการท่องเที่ยว 9 ตัวแปร 4. ด้านการจัดองค์การ 11 ตัวแปร 5. ด้านการควบคุม 9 ตัวแปร 6. ด้านการมีส่วนร่วม 10 ตัวแปร 7. ด้านความสามารถของชุมชน 4 ตัวแปร 8. ด้านสิ่งจูงใจของชุมชน 3 ตัวแปร 9. ด้านศักยภาพของชุมชน 5 ตัวแปร รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงระบบเพื่อความยั่งยืนโดยชุมชน ด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความสามารถของชุมชน ด้านสิ่งจูงใจของชุมชนด้านศักยภาพของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการลงทุน ด้านกระบวนการแปรสภาพประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการจัดองค์การ ด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมการ ดำเนินกิจกรรม/ปฏิบัติตามแผน และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านผลผลิต ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านเป้าหมายในการจัดการท่องเที่ยว ด้านการควบคุม 3 ตัวแปรที่เกี่ยวกับนักท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วม ในการรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา ด้านการป้อนกลับ ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการควบคุม 6 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับ การป้องกันและส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยว

และการมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ ระเบียบ กติกา ด้านสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยองค์ประกอบด้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการมีส่วนร่วมใน การใช้ประโยชน์ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการ ท้องเที่ยวเชิงระบบเพื่อความยั่งยืนด้านความ เหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 ด้านความถูกต้อง ครอบคลุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ด้านความเป็นประโยชน์มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 และมีค่าเฉลี่ย รวมทุกด้านเท่ากับ 4.56

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวกับประเด็นด้านโครงข่าย

ธีรยุทธ ตันติวิญญพงศ์ (2545) ได้พัฒนาวิธีและเครื่องมือการออกแบบโครงข่ายเส้นทาง รถประจำทาง เมื่อทราบความต้องการในการเดินทาง (Origin-Destination Matrix) โดยใช้เขตเมือง เชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา วิธีการที่ใช้เป็นวิธีการแบบคณิตศาสตร์ที่เลือกโครงข่ายที่มีค่าใช้จ่ายในการ เดินทางโดยระบบรถประจำทางน้อยที่สุด ค่าใช้จ่ายของเวลารอและเวลาเดินทางบนรถประจำทางของ ผู้โดยสาร กรรมวิธีการออกแบบมี 4 ขั้นตอน หลักคือ 1) การรวบรวมและวิเคราะห์ผลข้อมูล 2) การ เลือกเส้นทางรถประจำทางที่เป็นไปได้ 3) การสร้างแนวทางเลือกของโครงข่ายเส้นทางรถประจำทาง และ 4) การเลือกโครงข่ายที่มีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

ผลการพัฒนาวิธีการออกแบบได้สร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 10 โปรแกรม เขียนโดย ภาษาฟอร์แทรน ทำงานบนเครื่องมินิคอมพิวเตอร์ SUN SPARC Server 330 ในลักษณะแบบเป็น ลำดับ ชั้น ผลลัพธ์การทำงานของโปรแกรมเป็นที่น่าพอใจ และจะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการ ออก แบบโครงข่ายต่อ ๆ ไป แต่เนื่องจากในกระบวนการออกแบบมีการประมวลผลกับข้อมูลจำนวนมาก ประกอบกับประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ยังมีขีดจำกัด โปรแกรมจึงใช้เวลาคำนวณมาก ส่งผลต่อจำนวนเส้นทางรถประจำทางที่เป็นไปได้ และนำเข้าสู่การประกอบเป็นโครงข่ายและ ประเมิน ค่าใช้จ่ายได้ถูกจำกัดลง กรณีเมืองเชียงใหม่ไม่ควรเกิน 40 สาย

ผลการประยุกต์วิธีการออกแบบกับข้อมูลลักษณะการเดินทางในเขตเมืองเชียงใหม่ ใช้รถ ประจำทางขนาดความจุ 50 คนต่อคัน ได้โครงข่ายรถประจำทางประกอบขึ้นจากรถประจำทาง 9 สาย ความยาวสายทางทั้งหมด 178 กิโลเมตร และมีค่าใช้จ่ายในระบบรถประจำทางทั้งหมด 75 ล้านบาท ต่อชั่วโมงเร่งด่วน

แววดาว นามบุตร (2548) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชุมชนริมแม่น้ำโขงตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรพื้นฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยมีศักยภาพ ในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่วิจัยซึ่งมีถึง 81 แห่ง และสามารถพัฒนาเป็นโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนริม แม่น้ำโขงตอนล่างได้

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม มีวิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
3. บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวทั้ง 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ มีรายละเอียดดังนี้
 - 1.1 บุคลากรเทศบาลตำบลเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัยที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)
2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน มีรายละเอียดดังนี้
 - 2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก
 - 2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก
 - 2.3 ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่มผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)
3. บุคลากรภายในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และพื้นที่ชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจในลักษณะมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. สอบถามบุคลากรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยวที่ศึกษาวิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จุดสังเกตหลักของแหล่งท่องเที่ยว พิกัดที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของบริเวณแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล สถานพยาบาล สถานีตำรวจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุมต่อไป

2. สอบถามบุคลากรหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลที่ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อที่พัก ชื่อร้านอาหาร ชื่อร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จุดสังเกตหลักของที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก พิกัดที่ตั้ง วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุมต่อไป

3. สอบถามบุคลากรชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และบุคลากรชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จุดสังเกตหลักของแหล่งท่องเที่ยว พิกัดที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของบริเวณแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) เพื่อพรรณนารายละเอียดและอธิบายผล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางซ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

3. บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวทั้ง 2

ชุมชน ได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสุวรรณโลก จังหวัดสุโขทัย และชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 บุคลากรเทศบาลตำบลเมืองบางขลัง อำเภอสุวรรณโลก จังหวัดสุโขทัยที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

1.2 บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก

2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก

2.3 ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. บุคลากรภายในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสุวรรณโลก จังหวัดสุโขทัย และพื้นที่ชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง มีกระบวนการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยการเชิญภาคีที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมทดลองความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย มีรายละเอียดดังนี้

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

1.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยววนक्रमประกอบไปด้วย วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง วัดปากกล้วยหรือกรูยายจ้อย วัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น วัดเจดีย์โตน วัดหลวงพ่อขาวหรือกรูตาหน่วย กรูตาโรย วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดไร่ถั่วหรือกรูตาทุล วัดเจดีย์คู่ วัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย วัดป่าสักเหนือ วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดริมเมือง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก วัดประดู่ วัดป่าสัก

ใต้ วัดสระคู วัดก้อนแลง วัดป่ามะม่วง วัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร วัดริมคลองยาง บ่อแลง วัดเขาเตื้อ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของป่าเสวย ภูเอี่ยม

1.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พัก ร้านอาหาร และสถานีบริการเชื้อเพลิง ภายในชุมชนโบราณเมืองบางขลังยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องเชื่อมโยงโครงข่ายด้านจุดบริการไปยังอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

1.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลสวรรคโลก และ สถานีตำรวจสวรรคโลก

2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

2.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทาง จากจุดหนึ่งไป สู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยววนक्रमประกอบไปด้วย วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง วัดปากกล้วยหรือกรูยายจ้อย วัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้น วัดเจดีย์โทน วัดหลวงพ่อชาวหรือกรุตาหน่วย กรุตาโรย วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดไร่ถั่วหรือกรุตาทูล วัดเจดีย์คู วัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย วัดป่าสักเหนือ วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดริมเมือง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก วัดประดู่ วัดป่าสักใต้ วัดสระคู วัดก้อนแลง วัดป่ามะม่วง วัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร วัดริมคลองยาง บ่อแลง วัดเขาเตื้อ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของป่าเสวย ภูเอี่ยม

2.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พัก ร้านอาหาร และสถานีบริการเชื้อเพลิง ภายในชุมชนโบราณเมืองบางขลังยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องเชื่อมโยงโครงข่ายด้านจุดบริการไปยังอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

2.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลสวรรคโลก และ สถานีตำรวจสวรรคโลก

3. บุคลากรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดสุโขทัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

3.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทาง จากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยววนक्रमประกอบไปด้วย วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง วัดปากกล้วยหรือกรูยายจ้อย วัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้น วัดเจดีย์โทน วัดหลวงพ่อชาวหรือกรุตาหน่วย กรุตาโรย วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดไร่ถั่วหรือกรุตาทูล วัดเจดีย์คู วัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย วัดป่าสักเหนือ วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดริมเมือง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก วัดประดู่ วัดป่าสักใต้ วัดสระคู วัดก้อนแลง วัดป่ามะม่วง วัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร วัดริมคลองยาง บ่อแลง วัดเขาเตื้อ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของป่าเสวย ภูเอี่ยม

3.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พัก ร้านอาหาร และสถานีบริการเชื้อเพลิง ภายในชุมชนโบราณเมืองบางขลังยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องเชื่อมโยงโครงข่ายด้านจุดบริการไปยังอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

3.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลสวรรคโลก และ สถานีตำรวจสวรรคโลก

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) เพื่อพรรณานายละเอียดและอธิบายผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม มีกระบวนการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยการเชิญภาคีที่เกี่ยวข้องร่วมทดลองความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย มีรายละเอียดดังนี้

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

1.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนนครชุม จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยวชุมชนประกอบไปด้วย วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย วัดหนองลังกา วัดหม่องกาเล วัดหนองพิกุล วัดขุ่มกอ ป้อมทุ่งเศรษฐี วัดพระเจดีย์ทอง วัดพระบรมธาตุเจดีย์าราม ตลาดย้อนยุคนครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ วัดสว่างอารมณ์ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

1.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พักและร้านอาหารส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณ หมู่ 2 ตำบลนครชุม การเดินทางจะใช้เส้นทางไปมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและของฝากสามารถหาได้บริเวณตลาดย้อนยุคนครชุม และสถานีบริการเชื้อเพลิงจะตั้งอยู่บนถนนทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 101

1.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลกำแพงเพชร และ สถานีตำรวจเมืองกำแพงเพชร

2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

2.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนนครชุม จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยวชุมชนประกอบไปด้วย วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย วัดหนองลังกา วัดหม่องกาเล วัดหนองพิกุล วัดขุ่มกอ ป้อมทุ่งเศรษฐี วัดพระเจดีย์ทอง วัดพระบรม

ธาตุเจดีย์อาราม ตลาดย้อนยุคนครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ วัดสว่างอารมณ์ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

2.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พักและร้านอาหารส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณ หมู่ 2 ตำบลนครชุม การเดินทางจะใช้เส้นทางไปมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและของฝาก สามารถหาได้บริเวณตลาดย้อนยุคนครชุม และสถานีบริการเชื้อเพลิงจะตั้งอยู่บนถนนทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 101

2.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลกำแพงเพชร และสถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร

3. บุคลากรชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ใช้แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนในการประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย โดยมีรายละเอียดของโครงข่าย ดังนี้

3.1 จุดท่องเที่ยวชุมชนนครชุม จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยวชุมชนประกอบไปด้วย วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย วัดหนองลังกา วัดหม่องกาเล วัดหนองพิกุล วัดขุ่มกอ บ่อมทุ่งเศรษฐี วัดพระเจดีย์ทอง วัดพระบรมธาตุเจดีย์อาราม ตลาดย้อนยุคนครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ วัดสว่างอารมณ์ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

3.2 จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พักและร้านอาหารส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณ หมู่ 2 ตำบลนครชุม การเดินทางจะใช้เส้นทางไปมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและของฝากสามารถหาได้บริเวณตลาดย้อนยุคนครชุม และสถานีบริการเชื้อเพลิงจะตั้งอยู่บนถนนทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 101

3.3 จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลกำแพงเพชร และสถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) เพื่อพรรณนารายละเอียดและอธิบายผล

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity test) และการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability test) ของแบบสอบถาม (questionnaire)

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity test)

งานวิจัยนี้จะนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วมอบให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเส้นทางโครงข่าย ด้านการท่องเที่ยวชุมชน ด้านมรดกโลก และด้านการบริหารจัดการ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruency: IOC) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535) พร้อมทั้งแก้ไขตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

การทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability test)

เมื่อผู้วิจัยได้แก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิระบุเรียบร้อยแล้วจะต้องนำแบบสอบถามมาทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability test) โดยทำการแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ และบุคลากรภายในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยวที่ศึกษาวิจัย ทั้ง 2 จังหวัด จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยการวิเคราะห์ประมวลหาค่า ครอนบาร์ค แอลฟา (Cronbach's Alpha analysis test) สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์ (2540) และสุวิมล ติรกานันท์ (2548) หลังจากนั้นจะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนนครชุม ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร และแบบประเมินโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกประกอบไปด้วยประชากรจำนวน 3 กลุ่ม คือ

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
3. บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวทั้ง 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกจะเป็นไปในลักษณะของการจัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะทำการจัดทั้งหมด 2 ครั้ง คือ พื้นที่จังหวัดสุโขทัย และพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเตรียมความพร้อมในเรื่องของระบบการขายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคต โดยผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้กระบวนการป้อนข้อมูล และระบบต่างๆของเว็บไซต์สำเร็จรูป ซึ่งผู้เข้าร่วมการอบรมจะได้ทดลองนำข้อมูล รูปภาพสินค้า และรายละเอียดต่างๆของตนเองลงสู่เว็บไซต์สำเร็จรูป เช่น ข้อมูลชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ข้อมูลที่พัก ข้อมูลร้านอาหาร และข้อมูลร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก เป็นต้น การอบรมครั้งนี้เป็นเพียงการเรียนรู้กระบวนการป้อนข้อมูลเข้าสู่เว็บไซต์สำเร็จรูปในเบื้องต้นเท่านั้น ยังไม่สามารถทำการซื้อขายผ่านระบบนี้ได้จริง เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมยังต้องใช้เวลาในการพัฒนาสินค้า และรูปแบบการนำเสนอของตนเองให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การประเมินการจัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุมเป็นการประเมินความพึงพอใจของการจัดอบรมในประเด็นต่างๆ เช่น ภาพรวมของสถานที่จัดการอบรมความเชี่ยวชาญของวิทยากร และการนำประโยชน์ไปใช้หลังเสร็จสิ้นการอบรม เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป วิธีการทางสถิติที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ ได้แก่

วิธีการทางสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ซึ่งได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งจะกำหนดค่าคะแนนโดยใช้วิธีของลิเคิร์ท (Likert) ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2550)

ลำดับการวัดระดับความสำคัญจะมีระดับการวัดดังนี้

1. ระดับความสำคัญมากที่สุด	มีค่าคะแนนเป็น 5
2. ระดับความสำคัญมาก	มีค่าคะแนนเป็น 4
3. ระดับความสำคัญปานกลาง	มีค่าคะแนนเป็น 3
4. ระดับความสำคัญน้อย	มีค่าคะแนนเป็น 2
5. ระดับความสำคัญน้อยที่สุด	มีค่าคะแนนเป็น 1

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในกรณีที่แบบสอบถามมีระดับการวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มักจะใช้ค่าเฉลี่ยเป็นตัวสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บมาได้จากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ส่วนใหญ่จะมีทศนิยม 2 ตำแหน่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วงดังต่อไปนี้ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ (2555)

1. ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มากที่สุด
2. ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์มาก
3. ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
4. ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อย
5. ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์น้อยที่สุด

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity test) และการทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability test) ของแบบสอบถาม (questionnaire)

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity test)

งานวิจัยนี้จะนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วมอบให้กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเส้นทางโครงข่าย ด้านการท่องเที่ยวชุมชน ด้านมรดกโลก และด้านการบริหารจัดการ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item – Objective Congruency: IOC) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2535) พร้อมทั้งแก้ไขตามข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย

การทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability test)

เมื่อผู้วิจัยได้แก้ไขแบบสอบถามตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิระบุเรียบร้อยแล้วจะต้องนำแบบสอบถามมาทำการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability test) โดยทำการแจกจ่ายกับกลุ่มตัวอย่างที่มีสภาพเป็นกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังจังหวัดทั้ง 2 จังหวัด จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยการวิเคราะห์ประมวลผลค่า ครอนบาร์ค แอลฟา (Cronbach's Alpha analysis test) สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์ (2540) และสุวิมล ติรภานันท์ (2548) หลังจากนั้นจะนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างได้ตอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (The research and development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุมที่มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของนักท่องเที่ยว ซึ่งการจัดทำโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวที่อยู่นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (partnership) กับการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้แก่ บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ บุคลากรจากหน่วยงานภาคเอกชน และบุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมมือทำงาน (collaboration) ให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงบรรจุลงในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม โดยมีขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (planning) มีการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ตลอดจนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังนี้ 1) ศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม 2) เชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่หลากหลาย หลังจากนั้นออกแบบเครื่องมือแบบประเมินความของเส้นทางโครงข่าย โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เช่น บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ บุคลากรภาคเอกชน ผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวเป็นผู้ทดลองใช้โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม และนำผลการประเมินโครงข่ายมาปรับปรุงให้เกิดความเหมาะสมของโครงข่าย 3) สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง

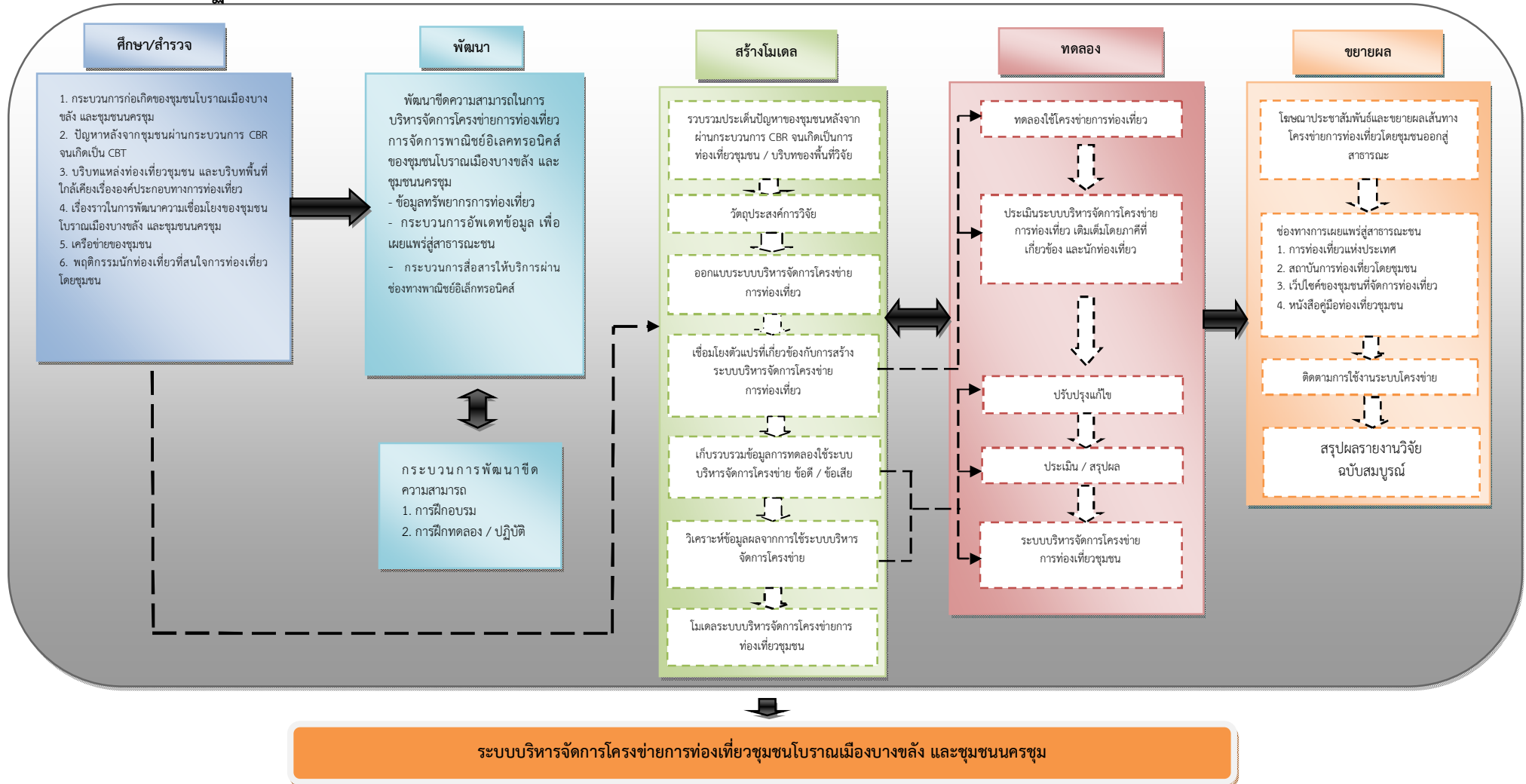
2. ขั้นปฏิบัติการ (action) ออกแบบโครงข่ายการท่องเที่ยวและนำมาทดลองกับภาคีที่เกี่ยวข้อง คือ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ บุคลากรภาคเอกชน ผู้นำชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว พร้อมทั้งประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม

3. ขั้นสังเกตการณ์ (observing) ในขณะประเมินความเหมาะสมของเส้นทางโครงข่าย ผู้วิจัยจะทำการสังเกตการณ์เก็บข้อมูลควบคู่ไปกับการปฏิบัติการด้วย เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุมต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

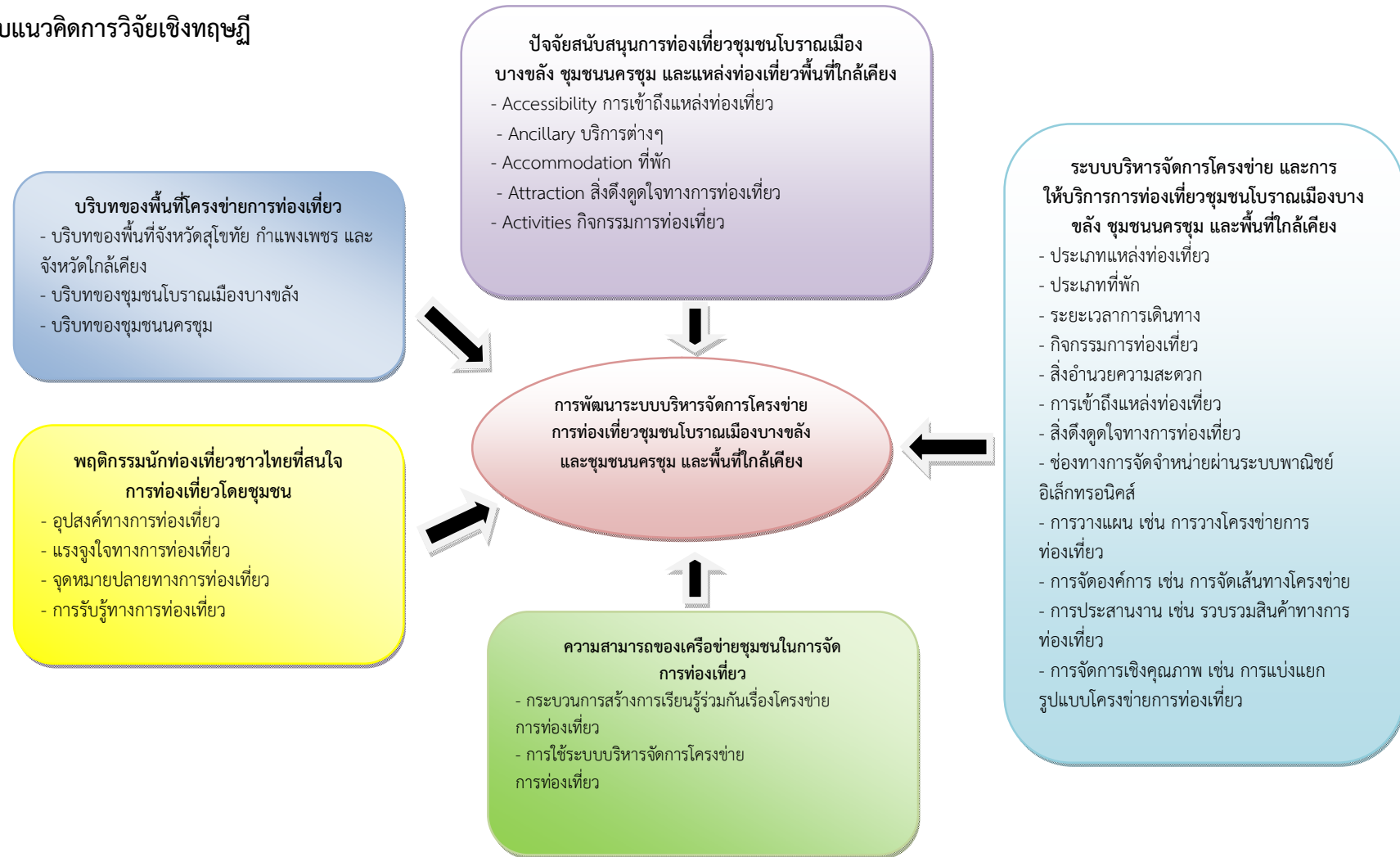
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (The research and development) เป็นลักษณะหนึ่งของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (action research) ที่ใช้กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ มุ่งพัฒนาทางเลือกหรือวิธีการใหม่ๆ ด้านการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพของระบบบริหารจัดการโครงการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุมให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม 2. เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ 3. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง ในส่วนของกรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการขออธิบายรายละเอียด ดังนี้ กรอบแนวคิดจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาและการสำรวจ ได้แก่ กระบวนการก่อเกิดของชุมชนโบราณเมืองบางขลัง ชุมชนนครชุม ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นหลังจากชุมชนผ่านกระบวนการวิจัยจนกลายเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน บริบทของชุมชนและบริบทของแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงเรื่ององค์ประกอบทางการท่องเที่ยว และพฤติกรรมความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน ส่วนที่ 2 จะเป็นเรื่องของการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน โดยจะทำการอบรมให้กับตัวแทนของชุมชนที่จัดการท่องเที่ยวทั้ง 2 ชุมชน ด้านการบริการและจัดจำหน่ายสินค้าผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจะมีผลต่อผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวประเภทโครงการท่องเที่ยวชุมชนที่จะนำมาเพิ่มในช่องทางการจัดจำหน่ายด้วยระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนที่ 3 จะเป็นการสร้างโมเดลระบบบริหารจัดการโครงข่าย โดยการศึกษาพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการมาท่องเที่ยวชุมชน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการความสนใจที่มีต่อการท่องเที่ยวชุมชน บริบทของชุมชนทั้ง 2 ชุมชน บริบทของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ข้อมูลนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างรูปแบบโครงข่ายให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยว ส่วนที่ 4 จะเป็นเรื่องความเหมาะสมของโครงข่ายการท่องเที่ยวหลังจากได้ออกแบบและสร้างเส้นทางเรียบร้อยแล้ว โดยมีกระบวนการทดลองโครงข่ายการท่องเที่ยวจากภาคที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพร้อมกับการปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยด้วยการประเมินผลภาพรวมของระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชน และส่วนที่ 5 ซึ่งเป็นส่วนสุดท้ายที่สำคัญนั่นคือ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ของชุมชนที่เรียกว่า โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ซึ่งการสร้างการรับรู้ในงานวิจัยนี้จะทำให้โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนเหล่านี้อยู่ในเว็บไซต์ (website) และหนังสือคู่มือท่องเที่ยวชุมชนถือเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายประเภทหนึ่งที่นิยมกันในปัจจุบัน และสามารถเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้อย่างไร้ขีดจำกัด ทั้งหมดที่กล่าวมานี้จะอยู่ในรูปของระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

กรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ

ภาพ 7 กรอบแนวคิดเชิงปฏิบัติการ

กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงทฤษฎี

ภาพ 8 กรอบแนวคิดการวิจัยเชิงทฤษฎี

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม
2. เพื่อเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ
3. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง

1. สรุปผลการวิจัย

ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย เป็นชุมชนที่มีความน่าสนใจในเรื่องของวิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จากการสำรวจพื้นที่ทำให้พบว่าชุมชนโบราณเมืองบางขลังมีจุดท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และธรรมชาติ จุดท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นจุดท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวมาตรฐาน ดังนั้นการเดินทางเข้าถึงจุดท่องเที่ยวจึงมีขีดจำกัดในเรื่องของยานพาหนะในบางพื้นที่ เนื่องจากถนนบางสายเป็นถนนลูกรังที่มีขนาดแคบเป็นอุปสรรคต่อการการกลับรถ ในช่วงฤดูฝนจะมีต้นหญ้าปกคลุมทำให้การเดินทางเข้าถึงกรุโบราณต่างๆ ต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง แต่สำหรับในช่วงฤดูกาลอื่นๆสามารถเดินทางได้ปกติไม่มีอุปสรรคในการเดินทาง วัดโบราณที่ค้นพบภายในชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการบูรณะจากกรมศิลปากร จึงอยู่ในสภาพที่ถูกปกคลุมด้วยต้นหญ้า และไร่อ้อย สิ่งที่ยังคงเหลือให้ได้ชมคือ ฐานเจดีย์ และศิลาแลงจำนวนมาก

จากการลงพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลังเพื่อสำรวจหาจุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานีบริการเชื้อเพลิง โรงพยาบาล และสถานีตำรวจ เพื่อนำมาจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง ซึ่งภายในโครงข่ายประกอบไปด้วย วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง วัดปากกล้วยหรือกรูยายจ้อย วัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น วัดเจดีย์โทน วัดหลวงพ่อขาวหรือกรูตาหน่วย กรูตาโรย วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดไร่ถั่วหรือกรูตาทุล วัดเจดีย์คู่ วัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย วัดป่าสักเหนือ วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดริมเมือง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก วัดประดู่ วัดป่าสักใต้ วัดสระคู วัดก้อนแลง วัดปามะม่วง วัดต้นสะเดาหรือกรูตาเพียร วัดริมคลองยาง บ่อแลง วัดเขาเตื่อ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของ ป้าเสวย ภู่อี่ยม ภายในโครงข่ายนี้จะประกอบไปด้วยจุดท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของชุมชนโบราณเมืองบางขลัง โดยจุดท่องเที่ยวที่สามารถ

เข้าชมได้อย่างใกล้ชิดจะมีทั้งหมด 5 แห่ง คือ วัดโบสถ์เมืองโบราณบางขลัง วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดเขาเตื่อ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของป่าสวย ภู่อี่ยม ทั้ง 5 แห่งนี้นักท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงโครงข่ายโดยใช้รถได้โดยสะดวก สำหรับในจุดท่องเที่ยวอื่นๆ นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมได้ แต่ต้องใช้เวลาเดินเท้าเข้าไปจากถนนสายหลักที่รถไปถึง เนื่องจากจุดท่องเที่ยวเหล่านี้จะอยู่ท่ามกลางต้นไม้ ไร่ อ้อย จึงไม่สะดวกต่อการนำรถเข้าไปถึงจุดท่องเที่ยว แต่สามารถเดินเท้าเข้าไปเพื่อชมจุดท่องเที่ยวได้อย่างใกล้ชิด โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีผู้นำทางท้องถิ่นเป็นผู้นำชมจึงจะได้รับความรู้ ความสนุกในการชมสถานที่ เพราะจุดท่องเที่ยวเหล่านี้เป็นจุดท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน เป็นต้น ในเขตชุมชนโบราณเมืองบางขลังมีเพียงโครงข่ายของจุดท่องเที่ยว และจุดจำหน่ายของฝากของที่ระลึกบริเวณศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางขลัง ของป่าสวย ภู่อี่ยม เท่านั้น

สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในชุมชนโบราณเมืองบางขลัง เช่น ร้านอาหารที่จะรองรับนักท่องเที่ยวในขณะนี้ยังไม่มีให้บริการ เพราะร้านอาหารส่วนใหญ่เป็นร้านขนาดเล็กที่เน้นขายให้กับคนในท้องถิ่น และสภาพของร้านอาหารยังไม่ได้มาตรฐาน นอกจากนั้นภายในชุมชนโบราณเมืองบางขลังยังไม่มีที่พักรองรับให้กับนักท่องเที่ยว จึงทำให้ต้องมีการเชื่อมโยงโครงข่ายด้านร้านอาหาร โครงข่ายด้านที่พักและโครงข่ายด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เข้ากับอำเภอใกล้เคียงคือ อำเภอสุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นอำเภอที่อยู่ใกล้กับชุมชนโบราณเมืองบางขลังด้วยระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร จากชุมชนโบราณเมืองบางขลังถึงอำเภอสุวรรณภูมิ การเชื่อมโยงโครงข่ายเข้ากับอำเภอสุวรรณภูมิจะทำให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างครบวงจร และในอนาคตชุมชนโบราณบางขลังจะกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง

โครงข่ายการท่องเที่ยว คือ สถานที่ต่างๆ ที่เป็นจุดท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งจนครบทุกจุด อีกทั้งยังเป็นการเชื่อมโยงไปยังสถานที่อื่นๆ ที่มีความจำเป็น หรืออาจต้องใช้ในบางโอกาส เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและของฝาก สถานบริการเชื้อเพลิง สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล ทั้งนี้สถานที่ต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในโครงข่ายนักท่องเที่ยวไม่จำเป็นต้องไปทุกจุด เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล หรือแม้แต่จุดท่องเที่ยวบางแห่ง หากมีเวลาจำกัดก็สามารถเลือกจุดท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับระยะเวลาได้ ดังนั้นโครงข่ายการท่องเที่ยวจึงมิใช่โปรแกรมการท่องเที่ยว แต่เหมาะที่จะนำไปใช้เพื่อประกอบการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว เนื่องจากโครงข่ายจะบอกรายละเอียดให้ผู้จัดโปรแกรมได้ทราบถึงระยะทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง รวมถึงสถานที่ต่างๆ ก็กี่กิโลเมตร อีกทั้งมีการบอกเส้นทางไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้ผู้จัดโปรแกรมท่องเที่ยวสามารถเลือกจุดท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับเวลาได้ โดยใช้ระยะทางเป็นเครื่องมือในการคำนวณเวลาได้อย่างเหมาะสม

องค์ประกอบของโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่งจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มจุดท่องเที่ยว กลุ่มจุดบริการ และกลุ่มจุดบรรเทาความเดือดร้อน ดังนี้

1. จุดท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยวนครชุมประกอบไปด้วย วัดโบสถ์เมืองโบราณบางซ่ง วัดปากกล้วยหรือกรวยจ้อย วัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้น วัดเจดีย์โทน วัดหลวงพ่อขาวหรือกรุตาหน่วย กรุตาโรย วัดเจดีย์เจ็ดแถว วัดไร่ถั่วหรือกรุตาทุล วัดเจดีย์คู่ วัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย วัดป่าสักเหนือ วัดริมทาง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดริมเมือง แนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก วัดประดู่ วัดป่าสักใต้ วัดสระคู วัดก้อนแลง วัดปามะม่วง วัดต้นเสเดาหรือกรุตาเพียร วัดริมคลองยาง บ่อแลง วัดเขาเตือ และศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง ตำบลเมืองบางซ่ง ของป่าเสวย ภูเอี่ยม

2. จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พัก ร้านอาหาร และสถานบริการเชื้อเพลิงภายในชุมชนโบราณเมืองบางซ่งยังไม่มีความพร้อมเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ดังนั้นจึงต้องเชื่อมโยงโครงข่ายด้านจุดบริการไปยังอำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

3. จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลสวรรคโลก และสถานีตำรวจภูธรสวรรคโลก

การจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ได้รับความร่วมมือจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1.บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางซ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย 2.บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม 3.บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ทั้ง 3 กลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูล และร่วมทดลองโครงข่ายเพื่อเสนอแนะเส้นทางการเชื่อมโยงที่เหมาะสม และประชุมกลุ่มย่อยจนได้โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่งที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้ที่ต้องการสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซ่งต่อไป

ชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร เป็นชุมชนที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาแล้วมีการคมนาคมที่สะดวกสบายสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก แต่จะมีเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยาน ได้แก่ วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย และวัดหนองลังกา ที่ถนนมีลักษณะเป็นลูกรังค่อนข้างแคบ ในช่วงฤดูฝนจะมีดินหญ้าขึ้นปกคลุมทางถนนมีแอ่งน้ำ ทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความลำบาก และต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูง รวมถึง

ยานพาหนะที่เข้าไปควรเป็นยานพาหนะขนาดเล็ก แต่สำหรับในช่วงฤดูกาลอื่นๆ จะไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง

การลงพื้นที่สำรวจทำให้พบจุดท่องเที่ยวหลายแห่งที่สามารถนำมาเชื่อมโยง เพื่อจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุมได้ ซึ่งประกอบไปด้วย วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย วัดหนองลังกา วัดหม่องกาเล วัดหนองพิกุล วัดซุ่มกอ ป้อมทุ่งเศรษฐี วัดพระเจดีย์ทอง วัดพระบรมธาตุเจดีย์าราม ตลาดย้อนยุคนครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ วัดสว่างอารมณ์ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

องค์ประกอบของโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจะประกอบไปด้วยสมาชิกที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มจุดท่องเที่ยว กลุ่มจุดบริการ และกลุ่มจุดบรรเทาความเดือดร้อน ดังนี้

1. จุดท่องเที่ยวชุมชน จะบอกถึงจุดท่องเที่ยว ระยะทางจากจุดหนึ่งไปสู่อีกจุดหนึ่งอย่างชัดเจน โดยจุดท่องเที่ยวชุมชนประกอบไปด้วย วัดเจดีย์กลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย วัดหนองลังกา วัดหม่องกาเล วัดหนองพิกุล วัดซุ่มกอ ป้อมทุ่งเศรษฐี วัดพระเจดีย์ทอง วัดพระบรมธาตุเจดีย์าราม ตลาดย้อนยุค นครชุม ศาลเจ้าพ่อเสือ วัดสว่างอารมณ์ บ้านห้าง ร.5 บ่อน้ำพุร้อนพระร่วง และอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

2. จุดบริการ จะประกอบไปด้วย ที่พักและร้านอาหารส่วนใหญ่จะตั้งอยู่บริเวณหมู่ 2 ตำบลนครชุม การเดินทางจะใช้เส้นทางไปมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก และของฝากสามารถหาได้บริเวณตลาดย้อนยุคนครชุม และสถานีบริการเชื้อเพลิงจะตั้งอยู่บนถนนทางหลวงหมายเลข 1 และทางหลวงหมายเลข 101

3. จุดบรรเทาความเดือดร้อน จะประกอบไปด้วย โรงพยาบาลกำแพงเพชร และสถานีตำรวจภูธรเมืองกำแพงเพชร

การจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ได้รับความร่วมมือจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 กลุ่ม คือ 1.บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 2.บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม 3.บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ ชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ทั้ง 3 กลุ่มนี้เป็นผู้ให้ข้อมูล และร่วมทดลองโครงข่ายเพื่อเสนอแนะเส้นทางการเชื่อมโยงที่เหมาะสม และประชุมกลุ่มย่อยจนได้โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปเป็นแนวทางให้กับผู้ที่ต้องการสร้างโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนต่อไป

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง และชุมชนนครชุม มีปัญหาด้านการคมนาคมใน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัด และกรุโบราณ เนื่องจากมีสภาพเป็นถนนลูกรัง ค่อนข้างแคบ และมีหญ้าปกคลุมในช่วงฤดูฝน จึงทำให้การเข้าชมเป็นไปด้วยความยากลำบาก ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งสำคัญขององค์ประกอบการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับแนวคิดของ พยอ มธรรมบุตร (2549) เรื่ององค์ประกอบของการท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (accessibility) เช่น การขนส่ง การคมนาคมที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว โครงข่ายคมนาคมถือว่าการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เป็นปัจจัยสำคัญของการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนโบราณเมืองบางซ่งไม่มีร้านอาหารมาตรฐาน และที่พัก รองรับนักท่องเที่ยว ถ้าในอนาคตจะเปิดเป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน สิ่งเหล่านี้ก็เป็น สิ่งจำเป็นที่ชุมชนควรให้ความสนใจในเรื่องของความเป็นมาตรฐานด้านอาหาร และที่พัก เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสร้างการท่องเที่ยวชุมชนของ คมสัน สุริยะ (2552) ที่กล่าวว่า การสร้างมาตรฐาน เมื่อตกลงกันได้แล้วว่าใครจะทำอะไร หลังจากนั้นจะต้อง มีมาตรฐานว่าการให้บริการเป็นไปในลักษณะใด ต้องวางมาตรฐานที่พัก มาตรฐานอาหาร บุคลากรที่ จะให้ที่พักก็ต้องจัดเตรียมบ้านตนเองให้ได้ตามมาตรฐาน แม้ว่าจะยังไม่ครบทุกข้อในวันนี้แต่ก็ขอให้มีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ อย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ตามมาตรฐาน จากนั้นมีการติดตามตรวจสอบ มาตรฐานเป็นระยะเพื่อการันตีว่ามาตรฐานต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมือง บางซ่ง และชุมชนนครชุม สามารถนำผลการวิจัยดังกล่าวมาใช้เป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนโบราณเมืองบางซ่งมีกรุโบราณจำนวนมาก แต่ถูกปก คลุมด้วยต้นหญ้าและไร่อ้อย นอกจากนั้นยังไม่ได้รับการบูรณะจากกรมศิลปากร จึงทำให้ขาดโอกาสใน การนำเสนอจุดท่องเที่ยวเหล่านี้ให้กับนักท่องเที่ยวได้ชมอย่างใกล้ชิด ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควร เข้ามาพัฒนาพื้นที่กรุโบราณต่างๆที่รกร้างให้เป็นพื้นที่ที่มีความปลอดภัย เพื่อเตรียมความพร้อมในการ รองรับนักท่องเที่ยวต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนโบราณเมืองบางซ่งยังไม่มีร้านอาหารที่สามารถรองรับ นักท่องเที่ยวได้ เนื่องจากร้านอาหารที่มีขายในปัจจุบันเป็นร้านขนาดเล็กที่เน้นขายคนในท้องถิ่น และ ยังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ถ้าในอนาคตชุมชนโบราณเมืองบางซ่งจะ กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่พร้อมเปิดรับนักท่องเที่ยวก็จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาด้านร้านอาหาร ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยว หรือคนต่างถิ่นได้

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนนครชุมเป็นชุมชนที่มีความโดดเด่นด้านอาหารพื้นถิ่น แต่สิ่งที่ขาดหายไปคือ ความโดดเด่นของประเภทอาหารที่เสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวในตลาดย้อนยุคนครชุม เนื่องจากการลงพื้นที่เพื่อสำรวจร้านอาหารในตลาดย้อนยุคนครชุม พบว่า อาหารที่ขายในตลาดย้อนยุคนครชุมเป็นอาหารทั่วไป ไม่ค่อยมีความแตกต่างกับอาหารในสถานที่อื่นๆ ทั้งๆที่นครชุมมีของดีคือเรื่องของอาหาร ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรประชาสัมพันธ์ และนำเสนออาหารพื้นถิ่นให้นักท่องเที่ยวได้เห็นในเชิงประจักษ์มากกว่านี้ ก็จะเป็นการสนับสนุนการท่องเที่ยวนครชุมได้เป็นอย่างดี

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ชุมชนนครชุมมีวัด และโบราณสถานจำนวนมาก แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าโบราณสถานในเขตอุทยาน เช่น วัดเจติยกลางทุ่ง วัดหนองยายช่วย และวัดหนองลังกา มีทางเข้าเป็นถนนลูกรังค่อนข้างแคบ ในช่วงฤดูฝนจะมีต้นหญ้าขึ้นปกคลุมทาง ถนนมีแอ่งน้ำทำให้การเดินทางเป็นไปด้วยความลำบาก และต้องใช้ความระมัดระวังอย่างสูง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรปรับปรุงถนนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวให้สามารถเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม ในประเด็นของจุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานบริการเชื้อเพลิง โรงพยาบาล และสถานีตำรวจ ซึ่งจากการลงพื้นที่ผู้วิจัยคิดว่ายังมีประเด็นด้านอื่นๆที่สามารถนำมาจัดทำเป็นโครงข่ายได้อีก นอกเหนือจากโครงข่าย การท่องเที่ยว เพราะในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างแต่ละจังหวัดมีความโดดเด่นเฉพาะของตนเอง จึงมีสิ่งที่น่าสนใจศึกษาค้นคว้าอีกมากมาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลทิพย์ ชูประทีป. (2547). **ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร
อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
บธ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, จังหวัดมหาสารคาม.
- กัลยารัตน์ ศิริรัตน์. (2550). **การวางแผนเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศของจังหวัด
นครศรีธรรมราช**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ, จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2555). **การเปิดการค้าเสรีอาเซียน. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.**
สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก <http://th.aectourismthai.com/content2/103>
- กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). **หลักการมัคคุเทศก์**. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- กุลหญิง ชียงคบุตร. (2553). **ศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบโฮมสเตย์
บ้านจองแจ้ง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย**. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
วท.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น.
- เกรียงไกร วัฒนาศาสตร์. (2555). **ความจริงแท้ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงโหยหาอดีต: กรณีศึกษา
ชุมชนตลาดสามชุกร้อยปี จังหวัดสุพรรณบุรี**. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ศศ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, จังหวัดนครปฐม.
- คมสัน สุริยะ. (2552). **“สร้างการท่องเที่ยวชุมชนอย่างไร”**[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
[http://www.tourismlogistics.com/index.php?option=com_content&view=ar
ticle&id=144:how-to-make-travel-village&catid=68:tourism-
poverty&Itemid=94](http://www.tourismlogistics.com/index.php?option=com_content&view=article&id=144:how-to-make-travel-village&catid=68:tourism-poverty&Itemid=94)
- จันทรา บุตรเพ็ญ. (2554). **ระบบจัดการเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัดเลยด้วยเว็บเวอร์วิส**. การศึกษา
ค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
จังหวัดขอนแก่น.
- จารุวรรณ แสงจันทร์. (2545). **พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ใน
ชุมชนเกาะเสม็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร
มหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- จิราพร กองทอง. (2540). **ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม
อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, จังหวัดมหาสารคาม.

- ฉัตรสุตา อุ้งเมือง. (2546). การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีต่อการท่องเที่ยวโบราณสถานเวียงกุมกาม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- ฉันทิช วรรณณอม. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเลือกเดินทางในประเทศ. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- ฉลองศรี พิมลสงพวงศ์.(2550). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชวลนุช วรคชิน. (2545). พฤติกรรมการใช้บริการสถานีขนส่งของนักท่องเที่ยวกรณีศึกษา: สถานีขนส่งจังหวัดเชียงราย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- ชาติรี ประกิตนทการ. (2556). Retro Market ในกระแส Nostalgia Tourism. จุลสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.etatjournal.com/web/menu-read-web-etatjournal/menu-2013/menu-2013-apr-jun/513-22556-retro-market>
- ณรงค์ศักดิ์ คำหาญสุนทร. (2554). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ตำบลเขาน้อย วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รป.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น.
- ดารา ทีปะปาล.(2542). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- ดวงนภา วินิจวรกิจกุล. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเลือกใช้บริการร้านอาหารพื้นเมือง ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ฟิงเกอร์ปรี้น แอนด์ มีเดีย.
- ธีรยุทธ ตันติวิญญพงศ์. (2545). การออกแบบโครงข่ายเส้นทางรถประจำทาง กรณีศึกษาเขตเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2550). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์ พรี้นท์.

- นิคม บุญญานุกูลสิทธิ์ วิรุฬ ลีวงศ์ และชาติรี ควบพิมาย. (2549). การศึกษาแนวทางการกำหนดรูปแบบเส้นทางจักรยานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่อีสานใต้. **ห้องสมุดออนไลน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2555, จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG4950102
- บังอร ฉัตรรุ่งเรือง. (2550). **การวางแผนและการจัดรายการนำเที่ยว**. กรุงเทพฯ:ซีวีแอลการพิมพ์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). **การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน**. เชียงใหม่:คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภัสสร ชูวิเชียร. (2556). เมืองบางช้างอยู่ครึ่งทางสุโขทัยไปศรีสัชนาลัย. **สุวรรณภูมิสโมสร**. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.sujitwongthes.com/2013/01/madeinsea18012556/>
- ปิยะวดี หิริกมล. (2545). **พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บธ.ม., มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, จังหวัดนนทบุรี.
- ปาริชาติ รัตนรักษ์ จิราหนู โสภา ปณิดา สงวนทรัพย์ และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2548). การสำรวจและรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเส้นทางน้ำ เพื่อการชมหิ่งห้อยจังหวัดสมุทรสงคราม. **ห้องสมุดออนไลน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555, จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG48O0039
- ปิยจิตรต์ จิ่งเจริญ. (2544). **โปรแกรมสำหรับการเลือกเส้นทางเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้เทคนิค BRANCH AND BOUND**. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดนครปฐม.
- พยอม ธรรมบุตร . (2549). **เอกสารประกอบการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. กรุงเทพฯ:สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พรวิไล วงศ์ไตรพิพัฒน์. (2552). **เส้นทางสายหิน: การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ศศ.ม., มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, จังหวัดมหาสารคาม.
- มณีกาญจน์ เขียวรัตน์. (2553). **แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นเส้นทางการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาอำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บธ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, จังหวัดขอนแก่น.

- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2549). รายงานฉบับสุดท้ายสาระสำคัญประกอบแผนแม่บทเพื่อพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ จังหวัดเชียงใหม่. เสนอต่อองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.). กรุงเทพฯ:คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มณฑาวดี พูลเกิด. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อความยั่งยืน. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุสิตบัณฑิต ค.อ.ด., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- ยุพดี เสตพรรณ. (2548). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :
พิศิษฐ์การพิมพ์
- เลิศพร ภาระสกุล. (2555). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วศิน ปัญญาบุตรกุล. (2548). การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ละวัฒนธรรมในพื้นที่ระยอง วัฒนธรรม (กำแพงเพชร สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์). ห้องสมุดออนไลน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555, จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG48O0005
- วัลลภ ทองอ่อน. (2547). การศึกษาเส้นทางการท่องเที่ยวจากอำเภอแม่สอดจังหวัดตาก สู่เมืองมะละแหม่ง สหภาพเมียนมาร์: เส้นทางสายวัฒนธรรม ธรรมชาติและการค้า. โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2555, จาก http://dcms.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=20&ReclId=228&obj_id=2197&showmenu=no
- วิรัช สงวนวงศ์วาน. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.
- แววดาว นามบุตร. (2548). การพัฒนาโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนริมแม่น้ำโขงตอนล่าง วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดนครปฐม.
- วรวิทย์ เทียนนาค. (2555). “การออกแบบระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์”[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://networkdesignbyball.weebly.com>
- ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม. (2553). เมืองโบราณบางขลัง วัดใหญ่ชัยมงคล. กระทรวงวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2556, จาก http://m-culture.in.th/moc_new/album

- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2556). ความพร้อมของประเทศไทยหากมีการเปิดเสรีทางการค้าอาเซียนในสายตานักท่องเที่ยวต่างชาติ. **หนังสือพิมพ์มติชน**. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2556, จาก http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid
- สันติ อภัยราช. (2555). เมืองนครชุม. **รายการโทรทัศน์วัฒนธรรม**. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556, จาก <http://sunti-apairach.com/02/02U.htm>
- สถาปนา กิตติกุล และสมชาย บุณรุ่งเรืองกิจ. (2547). เส้นทางท่องเที่ยวภูมิทัศน์เชิงนิเวศ กรณีศึกษาทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1096 จังหวัดเชียงใหม่. **ห้องสมุดออนไลน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย**. สืบค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2555, จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG4650021
- สุชาติ นิมหิรัญวงษ์. (2544). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความต้องการภายในประเทศของผู้สูงอายุ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุภาวณี ทรงพรพาณิชย์. (2554). มิติใหม่ของการท่องเที่ยว ภาคเหนือตอนล่าง. **สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน**. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.cbt-i.org/article/84LRBMK06ANNTD3.pdf>
- สุรพล เสวตเศรณี. (2556). ทิศทางการดำเนินงานด้านการตลาดการท่องเที่ยว. **การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. สืบค้นเมื่อ 17 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.tatnewsthai.org/newsdetail.php?newsID=2802&NEWS=1>
- สุวิมล ติรภานันท์. (2548). **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดกำแพงเพชร. (2554). ประวัติความเป็นมาของจังหวัดกำแพงเพชร. **ข้อมูลทั่วไป**. สืบค้นเมื่อ 1 มกราคม 2556, จาก <http://www.kamphaengphet.go.th>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). ผลการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย ปี 2554. **สถิตินักท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2556, จาก <http://www.tourism.go.th/2010/upload/filecenter/file/StatSS54/N/SUKHOT HAI. pdf>

- สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). ผลการสำรวจสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดกำแพงเพชร ปี 2554. สถิตินักท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2556, จาก <http://www.tourism.go.th/2010/upload/filecenter/file/StatSS54/N/KAMPHAENG%20PHET.pdf>
- อภิโชค เลขะกุล และกรุณา รักษวิณ. (2546). เส้นทางท่องเที่ยวแบบจับจ่ายสินค้าศิลปหัตถกรรม. ห้องสมุดออนไลน์ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2555, จาก http://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG4650024
- อุมา ทับเที่ยง. (2543). การใช้ปัจจัยความหลากหลายทางธรรมชาติและปัจจัยอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อชี้วัดความประทับใจของนักท่องเที่ยว กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติเขาหลวง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
- เอกกมล เอี่ยมศรี. (2553). PEST Analysis การทำความเข้าใจใน “ภาพรวม” ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง. สืบค้นเมื่อ 16 กรกฎาคม 2556, จาก <http://eiamsri.wordpress.com/2011/06/03/pest-analysis>
- เอกสารสรุปความก้าวหน้าแผนงาน GMS (มกราคม-มีนาคม 2554) (2540). สำนักงานประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- Mayo, E.J. (1975). Tourism and the National Parks: A psychographic and attitudinal survey. *Journal of Travel Research*
- McIntosh, R.W. (2011). *Tourism: economic principle, practices philosopie*. Ohio: Grid
- Pearce, Philip L., Morrison, Alastair M., and Rutledge, Joy L.(1998). *Tourism Bridges across Continents*. Roseville NSW: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Phillip J. Lederer (1998). *Airline network design*. New York: University of Rochester.
- Swarbrooke,J.and Horner, S. (2007). *Consumer behavior in tourism*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
- Um, S., and Crompton, J. L. (1990). Development of pleasure travel attitude dimensions. *Annals of Tourism Research*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก บทความสำหรับการเผยแพร่

รูปแบบการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม
Model of Community Tourism Network System of Bangkhlang Ancient City
and Nakornchum Community

วันชัยพร จันทรักษา

สาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

บทคัดย่อ

โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุมและชุมชนโบราณเมืองบางขลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชน และพัฒนาไปเป็นคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวประจำชุมชน โครงการนี้เริ่มเก็บข้อมูลจุดท่องเที่ยวและจุดเชื่อมโยงที่สำคัญในรอบแรกตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2556 และหลังจากนั้นก็ย้อนกลับไปเก็บรายละเอียดเพิ่มเติมอีกจุดละ 3 - 4 รอบ ตามพัฒนาการของข้อมูลที่เพิ่มขึ้นจากคนในชุมชน แล้วจึงนำมาจัดทำเป็นแผนผัง จากนั้นก็สร้างโมเดลเพื่อแสดงที่ตั้งของจุดต่าง ๆ และเชื่อมต่อเข้าด้วยกันเป็นโครงข่าย เมื่อได้โมเดลแล้วจึงทำให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างจุดต่อกับระยะทาง ต่อมาจึงนำมาสร้างเป็นตารางบอกระยะทางให้ครอบคลุมทั้งโครงข่าย สุดท้ายก็นำมาสร้างเป็นคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชน เมื่อได้เป็นคู่มือแล้วทำให้พบว่า การจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวหากใช้คู่มืออ้างอิงประกอบการจัด จะทำให้ผู้จัดสามารถเลือกสถานที่ เส้นทาง และเวลาได้อย่างเหมาะสมตามความสะดวก เพราะมีรายละเอียดให้พิจารณาอย่างชัดเจน ซึ่งจากการทดสอบพบว่า การเดินทางจากจุดสู่จุดของแต่ละโปรแกรมเป็นไปตามแผนที่จัดไว้ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการวิจัยนี้ได้ค้นพบเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกต่อการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน จึงขอเสนอแนะในเชิงนโยบายว่า ชุมชนที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวควรจัดทำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวไว้ประจำชุมชน

Abstract

The objective of community tourism network system of Bangkhlang Ancient City and Nakornchum community was to develop the community tourism network and to obtain the manual of community tourism network. The project began collecting data of the tourist spots and the important connections in the first round since 15 November 2013 and then collecting more details of each tourism spot for 3-4 times depending of the development of data obtained from the community to build up the diagram. Next, the model showing of location of tourist spots were connected to be the tourism network. After the model was completed, it showed the relationship

of between tourist spots and the distance. Later, the table was built up in order to tell the distances covering the entire network. Finally, the manual of community tourism network was arranged. The study showed that the obtained manual was very convenient for organizing the tourist program in order to make a choice of routes and time more appropriately based on its details. After the test, it was found that the travelling from each tourist spots was in accordance with the provided map. Thus, it could be considered that the manual of the community tourism network facilitated for organizing the tourist program of the community. This study suggested that the community having tourism resources should create the manual of community tourism network in their community.

บทนำ

การเชื่อมโยงโครงข่าย เป็นการร้อยเรียงหรือสานต่อระหว่างจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งโดยไม่ขาดช่วง ส่วนมากใช้กับการขนส่งและการสื่อสาร ซึ่งก่อนที่จะทำการเชื่อมโยงจำเป็นที่จะต้องทราบตำแหน่งที่ตั้งของจุดต่างๆ ก่อน เพื่อที่จะได้ค้นหาความเหมาะสมในการเชื่อมโยงเข้าด้วยกันในลำดับต่อไป ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญต่อประสิทธิภาพของโครงข่ายแต่ละวง ผู้จัดทำจะต้องนำมาเชื่อมโยงให้ครบทุกปัจจัย เพียงแต่บางปัจจัยอาจจะมีอิทธิพลสูง และบางปัจจัยอาจจะมีอิทธิพลต่ำ ดังเช่น โครงข่ายการท่องเที่ยวที่มีวงแคบ ปัจจัยของปั้มน้ำมันหรือปั้มน้ำแก๊ส จะมีอิทธิพลต่ำกว่าโครงข่ายการท่องเที่ยวที่มีวงกว้าง หรือระยะทางที่ไกลกว่า เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ว่าปัจจัยนั้นจะเป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยรองของโครงข่ายต่างก็ต้องการการเชื่อมโยงด้วยเส้นทางที่ดีที่สุดเท่าที่จะมีให้เลือกใช้ ดังนั้นเส้นทางที่สั้นที่สุดอาจจะไม่ใช่เส้นทางที่ดีที่สุดก็ได้ หากมีสภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ซึ่งพบเห็นได้โดยทั่วไปในท้องถิ่นหรือชุมชนที่ยังขาดงบบพัฒนา

การท่องเที่ยวชุมชนโดยส่วนมากยังอยู่ในรูปการดำเนินการแบบมือสมัครเล่น ทั้งๆที่มีแหล่งวัตถุดิบเพื่อการท่องเที่ยวอยู่แล้วก็ตาม หากได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อคนในท้องถิ่นทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ กล่าวคือไม่ต้องทิ้งถิ่นฐานไปหางานทำที่อื่น อีกทั้งจะมีเงินจากนักท่องเที่ยวเข้ามาเสริม สภาพคล่องให้ท้องถิ่นมีเงินหมุนเวียนเปลี่ยนมือ เป็นการกระจายรายได้จากเมืองสู่ชนบทอีกช่องทางหนึ่ง การจัดการท่องเที่ยวชุมชนโดยส่วนมากยังขาดเครื่องมือช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงปัจจัยสำคัญที่มีอยู่ทั้งแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งได้แก่ คู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยว ช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการท่องเที่ยวได้ตามความสะดวกของแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้โดยง่าย ดังเช่น มีเวลาเท่านี้จะไปเที่ยวที่ไหนได้บ้าง เมื่อไปเที่ยวแล้วหากถึงเวลาอาหารจะรับประทานอาหารได้ที่ไหนบ้าง และเมื่อถึงเวลาพักผ่อนจะมีที่พักอยู่ที่ใดบ้าง รวมถึงหากต้องการซื้อของฝากจะมีขายหรือไม่ อีกทั้งสามารถเติมเชื้อเพลิง ไม่ว่าจะเป็นน้ำมันหรือแก๊สได้จากบริเวณไหน และหากมีเหตุการณ์ฉุกเฉินต้องการความช่วยเหลือจากแพทย์ พยาบาล หรือตำรวจ จะต้องไป ณ ที่ใด เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้มีความสำคัญต่อการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนจะต้องจัดทำไว้ให้ แต่ในปัจจุบันความเข้าใจในการจัดทำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนยังลง

ไปไม่ถึงชุมชน

ชุมชนนครชุมและชุมชนโบราณเมืองบางซ่ง แม้ทั้ง 2 ชุมชนจะตั้งอยู่คนละจังหวัด แต่ทรัพยากรทางด้านการท่องเที่ยวหลักของชุมชนมีความคล้ายกันคือ เป็นที่ตั้งของโบราณสถานในยุคสุโขทัย แต่สถานที่ตั้งกลับต่างกันอย่งน่าสนใจ กล่าวคือ ชุมชนนครชุมเป็นชุมชนใกล้เมือง ตั้งอยู่คนละฝั่งแม่น้ำปิงกับตัวเมืองกำแพงเพชร มีระบบสาธารณูปโภคค่อนข้างครบ ในขณะที่ชุมชนโบราณเมืองบางซ่งตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่มีความเป็นชนบท ห่างไกลจากตัวจังหวัดสุโขทัยหลายสิบกิโลเมตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เทียบไม่ได้กับชุมชนนครชุม แต่ถ้ามองถึงศักยภาพของการช่วยให้นักท่องเที่ยวสามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวได้ด้วยตนเองทั้ง 2 ชุมชนนี้แทบจะไม่ต่างกันเลย ดังนั้นรูปแบบการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนจึงเหมาะสมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะกำหนดเป็นนโยบายให้จัดทำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนทุกๆ ชุมชน เพื่อช่วยขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. รูปแบบโครงข่าย (Phillip J. Lederer, 1998)

จากระบบโครงข่ายที่ใช้ในการสื่อสารและการขนส่ง สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 โครงข่ายสายการบิน มีรูปแบบการจัด 4 รูปแบบคือ

- 1) โครงข่ายแบบบินตรงไป-กลับ (Direct Network)
- 2) โครงข่ายแบบและจุดศูนย์กลาง (Hub and Spoke Network)
- 3) โครงข่ายแบบท่องเที่ยว (Tour Network)
- 4) โครงข่ายแบบท่องเที่ยวและผ่านจุดศูนย์กลาง (Hub and Tour Network)

1.2 โครงข่ายแบบรวมอำนาจ (Centralized Networks) มีรูปแบบการจัด 3 แบบคือ

1) โครงข่ายแบบล้อ (wheel network) เป็นรูปแบบที่รวมอำนาจมากที่สุด ข่าวสารทุกอย่างจะต้องไหลผ่านบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของล้อ

2) โครงข่ายแบบลูกโซ่ (chain network) เป็นรูปแบบที่สมาชิกบางคนสามารถติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 คน อย่างไรก็ตามบุคคลที่เป็นศูนย์กลางของลูกโซ่ยังคงเป็นผู้ควบคุมข่าวสารทั้งหมด

3) โครงข่ายแบบ Y (Y network) เป็นรูปแบบผสมระหว่างแบบล้อกับแบบลูกโซ่

1.3 โครงข่ายแบบกระจายอำนาจ (Decentralized Network) มีรูปแบบการจัด 2 แบบ

ดังนี้

1) โครงข่ายแบบวงกลม (circle network) เป็นรูปแบบที่อนุญาตให้สมาชิกแต่ละคนสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่อยู่ติดกันได้ทั้ง 2 ข้าง

2) โครงข่ายแบบดาว (star network) เป็นรูปแบบที่มีการกระจายอำนาจมากที่สุด รูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้สมาชิกแต่ละคนที่จะติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่นได้โดยไม่จำกัดเสรีภาพ

จากทฤษฎีที่กล่าวมาพบว่า การจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนเหมาะสมกับการใช้ทฤษฎีโครงข่ายแบบกระจายอำนาจ เนื่องจากนักท่องเที่ยวสามารถเลือกเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งได้ โดยอิสระตามความต้องการ โดยไม่จำเป็นต้องถูกบังคับให้เดินทางไปยังจุดที่อยู่ถัดไปหากไม่

ต้องการที่จะไปอิริยุทธ ตันติวิญญพงศ์ (2545) ได้พัฒนาวิธีและเครื่องมือการออกแบบโครงข่ายเส้นทางรถประจำทาง เมื่อทราบความต้องการในการเดินทาง (Origin-Destination Matrix) โดยใช้เขตเมืองเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา วิธีการที่ใช้เป็นวิธีการแบบคณิตศาสตร์ที่เลือกโครงข่ายที่มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางโดยระบบรถประจำทางน้อยที่สุด ได้โครงข่ายรถประจำทางประกอบขึ้นจากรถประจำทาง 9 สาย ความยาวสายทางทั้งหมด 178 กิโลเมตร และมีค่าใช้จ่ายในระบบรถประจำทางทั้งหมด 75 ล้านบาทต่อชั่วโมงเร่งด่วน

แววดาว นามบุตร (2548) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนริมแม่น้ำโขงตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า ทรัพยากรพื้นฐานการท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัยซึ่งมีถึง 81 แห่ง และสามารถพัฒนาเป็นโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนริมแม่น้ำโขงตอนล่างได้

2. การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community - Based Tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน คมสัน สุริยะ (2552) ได้ให้ความเห็นเรื่องการสร้างการท่องเที่ยวชุมชนให้ประสบความสำเร็จจะต้องประกอบไปด้วยสิ่งต่อไปนี้ 1. การเริ่มต้นการท่องเที่ยวชุมชนเป็นการท่องเที่ยวของชุมชน โดยชุมชน และเพื่อชุมชน 2. เมื่อตกลงกันได้แล้วว่าชาวบ้านจะนำการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน จะต้องมีการแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนว่าใครจะทำอะไร 3. การสร้างมาตรฐาน เช่น มาตรฐานที่พัก มาตรฐานอาหาร 4. การพัฒนาจุดขาย 5. การขยายความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ 6. ชาวบ้านที่ไม่ได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวโดยตรงต้องได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์ (2554) ได้ให้แนวคิดเรื่องมิติใหม่ของการท่องเที่ยวภาคเหนือตอนล่างว่าการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน ด้วยการปรับโครงสร้างภาคบริการให้เป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศ

3. ชุมชนนครชุมและชุมชนโบราณเมืองบางขลังข้อมูลชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

สันติ อภัยราช (2555) กล่าวว่า เมืองนครชุมเป็นเมืองสำคัญที่สุดแห่งหนึ่งที่เจริญรุ่งเรืองลักษณะตัวเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า รูปกำแพงเมือง สร้างคดเคี้ยวตามลำน้ำปิง กว้างประมาณ 400 เมตร ยาวประมาณ 2,900 เมตร มีคูเมือง 2 ชั้น กำแพงเมืองเป็นคันดิน 3 ชั้น ที่เรียกกันว่า ตรีบูร กำแพงเมืองทางทิศตะวันออก ปากคลองสวนหมากผ่านไปทางทิศใต้ของสะพานกำแพงเพชรไปสิ้นสุดที่บ้านห้วยยาง กำแพงเมืองทางด้านลำน้ำปิงถูกน้ำกัดเซาะพังทลายไปสิ้นแนวกำแพงเมืองบริเวณสถานีขนส่ง หรือบริเวณ หน้าโรงเรียน วชิรปราการวิทยาคมยังมีแนวให้เห็นค่อนข้างชัดแต่กำลังถูกทำลายเกือบหมดสิ้นคูเมืองถูกประชาชนบุกรุกปลูกที่อยู่อาศัยรุกล้ำโบราณสถานอย่างไม่รู้ค่าเทศบาลตำบล

นครชุมกำลังทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ ถ้าประชาชนช่วยกันอย่างจริงจังเมืองนครชุมจะไม่เป็นแค่ตำนานที่ปรากฏหลักฐานในจารึกนครชุมเท่านั้น

ประภัสสร ชูวิเชียร (2556) กล่าวว่า เส้นทางที่เรียกกันว่า “ถนนพระร่วง” ระหว่างเมืองสุโขทัยจนถึงศรีสัชนาลัย มีชุมชนโบราณใหญ่น้อยเรียงรายสองข้างทาง แต่เมืองโบราณที่สำคัญแห่งหนึ่งซึ่งยังปรากฏโบราณวัตถุสถานให้เห็นในปัจจุบันคือที่เรียกกันในปัจจุบันว่า “เมืองบางคลัง” ชื่อของเมืองนี้เกิดจากการสันนิษฐานของนักวิชาการผ่านข้อมูลเอกสารจารึก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จารึกหลักที่ 2 (วัดศรีชุม) ที่ระบุว่ามีชุมชนแห่งหนึ่งชื่อ “บางคลัง” เป็นสถานที่รวมพลระหว่างพ่อขุนบางกลางหาวกับพ่อขุนผาเมืองก่อนที่จะยกกองทัพไปทำการแย่งชิงเมืองสุโขทัยจากขอมสบาดโขลญลำพง ตามข้อมูลที่ระบุในจารึกนั้นเมืองแห่งนี้ควรอยู่บนระยะทางระหว่างศรีสัชนาลัยกับสุโขทัย ปัจจุบันพบร่องรอยโบราณวัตถุสถานที่บริเวณบ้านใหม่ชัยมงคล อ.ทุ่งเสลี่ยม จ.สุโขทัย เป็นชุมชนขนาดย่อมที่มีวัดวาอารามเก่าแก่หลายแห่ง ตั้งอยู่ใกล้กับลำน้ำฝากระดานที่ไหลไปลงแม่น้ำยมทางตะวันออกบริเวณนี้ตั้งอยู่บนระยะกึ่งกลางทางจากสุโขทัยไปยังศรีสัชนาลัย จึงเชื่อกันว่าชุมชนโบราณแห่งนี้คงหมายถึงเมืองบางคลัง หรือเมืองบางคลังตามที่ปรากฏในจารึกของสุโขทัยจริง

พื้นที่ศึกษาข้อมูลและระเบียบวิธีวิจัย

พื้นที่ศึกษาข้อมูล

- 1.เขตองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม และเทศบาลตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
- 2.เขตเทศบาลตำบลเมืองบางคลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ประชากร

1. บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองบางคลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม
3. บุคลากรภายในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวทั้ง 2 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนโบราณเมืองบางคลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

กลุ่มตัวอย่าง

บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ มีรายละเอียดดังนี้ บุคลากรเทศบาลตำบลเมืองบางคลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัยที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว บุคลากรเทศบาลตำบลเมืองบางคลัง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัยที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว และบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. บุคลากรหน่วยงานภาคเอกชน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผู้ประกอบการธุรกิจสินค้าที่ระลึก

2.2 ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก

2.3 ผู้ประกอบการธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

3. บุคลากรภายในชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวพื้นที่ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย และพื้นที่ชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร

ผู้วิจัยได้เลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้หลักความน่าจะเป็นในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (nonprobability sampling) โดยเป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจในลักษณะมีโครงสร้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. สอบถามบุคลากรหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ท่องเที่ยวที่ศึกษาวิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จุดสังเกตหลักของแหล่งท่องเที่ยว พิกัดที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของบริเวณแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล สถานพยาบาล สถานีตำรวจ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุมต่อไป

2. สอบถามบุคลากรหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ศึกษาวิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลที่ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อที่พัก ชื่อร้านอาหาร ชื่อร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก จุดสังเกตหลักของที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก พิกัดที่ตั้ง วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุมต่อไป

3. สอบถามบุคลากรชุมชนโบราณเมืองบางขลัง อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย และบุคลากรชุมชนนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่วิจัย โดยการลงพื้นที่ และใช้แบบสำรวจในการเก็บข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังนี้ ชื่อแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว จุดสังเกตหลักของแหล่งท่องเที่ยว พิกัดที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของบริเวณแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไป

พิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยวก่อนที่จะบรรจุในโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางซัง และชุมชนนครชุมต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้จะนำข้อมูลที่ได้จากแบบสำรวจมาประมวลผลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูล (content analysis) เพื่อพรรณนารายละเอียดและอธิบายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

โครงข่ายการท่องเที่ยวหมายถึง สถานที่ที่เป็นจุดท่องเที่ยวจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งจนครบทุกจุด อีกทั้งยังเชื่อมโยงไปยังสถานที่ที่จำเป็นต้องใช้ หรืออาจจะต้องใช้ในบางโอกาสเข้าด้วยกัน ได้แก่ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของฝาก สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล ทั้งนี้สถานที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในโครงข่ายไม่จำเป็นต้องให้นักท่องเที่ยวจะต้องไปให้ครบทุกที่ อาทิ สถานีตำรวจ หากไม่มีเหตุให้ต้องแจ้งความก็ไม่ต้องไป หรือโรงพยาบาล หากไม่มีเหตุให้ต้องรักษาพยาบาลก็ไม่ต้องไป รวมถึงสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หากมีเวลาจำกัดก็เลือกที่จะไปเที่ยวให้เหมาะสมกับเวลาที่มี ดังนั้นโครงข่ายการท่องเที่ยวจึงไม่ใช่โปรแกรมการท่องเที่ยว แต่เหมาะที่จะนำไปใช้เพื่อประกอบการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว เนื่องจากโครงข่ายจะบอกให้ผู้จัดได้ทราบว่าแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดมีระยะทางไปถึงจุดอื่น ๆ รวมถึงสถานที่ต่าง ๆ ก็ใกล้เคียง อีกทั้งมีการบอกเส้นทางเอาไว้ชัดเจน จึงสะดวกต่อการนำไปจัดเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม อีกทั้งสามารถจัดตารางเวลาได้ อย่างเหมาะสม เนื่องจากเมื่อรู้ระยะทางก็สามารถคำนวณเวลาได้โดยง่าย

โมเดลโครงข่ายการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบของโครงข่ายการท่องเที่ยวในแต่ละแหล่งจะประกอบด้วยสมาชิกที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เป็นจุดท่องเที่ยว กลุ่มที่เป็นจุดบริการและกลุ่มที่เป็นจุดบรรเทาความเดือดร้อน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. จุดท่องเที่ยว หมายถึง ตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งใด ๆ ที่ระบุเอาไว้ในโครงข่ายการท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชม ดังนั้นในหนึ่งแหล่งท่องเที่ยวอาจจะมีหลายจุดท่องเที่ยวก็เป็นได้ ดังเช่นแหล่งท่องเที่ยวอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย จะมีจุดท่องเที่ยวที่เป็นวัดต่าง ๆ อยู่หลาย วัด หรือแหล่งท่องเที่ยวเมืองพิมายจะมีจุดท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชายหาด สวนสนุก พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

2. จุดบริการ หมายถึง กลุ่มธุรกิจที่มีไว้เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความสะดวกสบายในชีวิตประจำวัน รวมทั้งการใช้จ่ายใช้สอย ได้แก่

- 1) ที่พัก จำเป็นต้องใช้เพื่อการพักผ่อน
- 2) ร้านอาหาร จำเป็นต้องใช้เมื่อถึงเวลาต้องรับประทานอาหาร

- 3) ร้านขายของฝากหรือของที่ระลึก จำเป็นต้องใช้ หากต้องการซื้อสินค้าที่จำหน่ายโดยคนพื้นเมือง
 - 4) สถานีบริการเชื้อเพลิง จำเป็นต้องใช้เมื่อเชื้อเพลิงที่บรรจุในรถเหลือน้อย
3. จุดบรรเทาความเดือดร้อน หมายถึง กลุ่มที่คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อมีเหตุให้นักท่องเที่ยวเกิดอุปสรรคในระหว่างการท่องเที่ยว ได้แก่ สถานีตำรวจ จำเป็นต้องใช้หากมีเหตุให้ต้องแจ้งความ โรงพยาบาล จำเป็นต้องใช้หากมีเหตุให้ต้องรักษาพยาบาล

แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยว ก่อนที่จะลงมือจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ผู้จัดจะต้องรู้ว่า แหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ มีจุดเชื่อมโยงจากไหนไปถึงไหนได้บ้าง เพื่อที่จะได้กำหนดเป็นจุดและ/หรือจุดผ่านได้โดยง่าย ดังนั้นในคู่มือ โครงข่ายการท่องเที่ยวใด ๆ จำเป็นต้องมีแผนผังแสดงอยู่เสมอ ซึ่งขั้นตอนของการจัดทำมาจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลจุดต่าง ๆ ที่ต้องการให้ปรากฏอยู่บนแผนผังให้ครบทุกจุด สิ่งที่ขาดเสียมิได้ของการสำรวจก็คือคนนำทางที่เป็นคนในท้องถิ่น และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับสถานที่และ เส้นทางเป็นอย่างดี ด้วยประสบการณ์และความชำนาญจะช่วยให้การเลือกเส้นทางเพื่อการเดินทาง จากจุดสู่จุด เป็นเส้นทางที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมที่สุด ไม่วกไปวนมา หรืออ้อมไกลโดยไม่จำเป็น อีกทั้งสามารถให้คำแนะนำในเรื่องความปลอดภัยได้อีกด้วย คณะผู้สำรวจจะต้องมีเครื่องมือช่วยในการ วัดหรือบอกระยะทางจากจุดสู่จุด ซึ่งควรจะต้องบอกได้ในระดับหน่วยต่อเมตร เพื่อประโยชน์ต่อการ บอกระยะทางได้แม่นยำมากขึ้น เมื่อเก็บรายละเอียดได้ครบถ้วนแล้ว และรู้ว่าที่ใดอยู่ก่อน ที่ใดอยู่ถัดไป ที่ใดต้องแยกไปทางขวา ที่ใดต้องแยกไปทางซ้าย ก็สามารถนำข้อมูลมาเขียนเป็นแผนผังได้ ลักษณะของแผนผังโดยทั่วไปจะไม่ยึดถือมาตราส่วน (Scale) ดังนั้นระยะห่างระหว่างจุดและระยะทาง จึงไม่ได้สะท้อนมาจากความเป็นจริง เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า มีสิ่งใดปรากฏอยู่ก่อน-หลังเท่านั้น หากต้อง การรู้ระยะทางที่แท้จริงก็ต้องไปดัดตารางระยะทางต่อไป

ภาพ 1 แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์ชุมชน

หอณาฬิกา	2.5	3.2	3.5	3.4	2.5	2	2.05	2.55	3.55	6.05	2.75	3.95	4.35	4.4	4.6	37.6	2.8	0.3	2.2	2.5
วัดเจดีย์กลางทุ่ง	0.7		1	1.7	0.8	1.35	1.4	1.9	2.9	5.4	2.05	3.25	3.65	3.7	3.9	36.9	5.3	2.8	4.7	1.2
วัดหนองยายข้วย	0.3		1	0.1	0.65	0.7	1.2	2.2	4.7	1.35	2.55	2.95		3	3.2	36.2	6	3.5	5.4	1.9
วัดหนองสิงกา	0.7	0.2	0.75	0.8	1.3	2.3	4.8	1.45	2.65	3.05	3.1	3.3	36.3	5.5	3	5.7	2.2			
วัดหนองกาเล		0.9	1.45	1.5	2	3	5.5	2.15	3.35	3.75	3.8	4	37	6.2	3.7	5.6	2.9			
วัดหนองพิบูล	0.55	0.6	1.1	2.1	4.6	1.25	2.45	2.85	2.9	3.1	36.1	5.3	2.8	4.7	2					
วัดชุมกอ	0.05	0.55	1.55	4.05	0.8	2	2.4	2.45	2.65	35.7	4.8	2.3	4.2	1.5						
บึง ปดท.ทางหลวง 101	0.5	1.5	4	0.85	2.05	2.45	2.5	2.7	35.7	4.85	2.35	4.25	1.55							
ป้อมทุ่งเศรษฐี	1	3.5	1.35	2.55	2.95															
บึง ปดท.แยกนครชุม	2.8	2.35	3.55	3.95	4	4.2	37.2	6.35	3.85	5.75	3.05									
วัดพระเจดีย์ทอง	4.55	5.75	6.15	6.2	6.4	39.4	8.55	6.05	8.25	5.7										
วัดพระบรมธาตุเจดีย์ราม	1.2	1.6	1.65	1.85	34.9	5.55	3.05	4.95	2											
ตลาดย่านยุคนครชุม	0.4	0.45	0.65	33.7	6.75	4.25	6.15	3.2												
ศาลเจ้าพ่อเสือ	0.05	0.25	33.3	7.15	4.65	6.55	3.6													
วัดสว่างอารมณ์	0.2	33.2	7.2	4.7	6.6	3.7														
บ้านท่า ร.5	33	7.4	4.9	6.8	3.9															
บ่อน้ำพุร้อนพรหว่ง	25.7	28.2	39.8	36.9																
อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร	2.5	5	5.3																	
สถานีตำรวจ	2.5	4.7																		
โรงพยาบาล																				
ย่านที่พักและร้านอาหารหมู่ที่ 2 นครชุม																				

ภาพ 4 ตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวยุคชนนครชุม

ทางแยกเข้ามายัง	4	4.45	4.65	5.15	5.65	6.25	6.54	5.45	6.1	6.3	7	7.05	7.35	6.05	6.10	6.45	6.80	4.95	4.75	4.7	4.5	4.3	5.85	5.95	5.75	11	23	25	27	
วัดโบสถ์	0.45	0.65	1.15	1.65	2.25	2.54	1.45	2.1	2.3	3	3.05	3.35	2.05	2.10	2.45	2.65	0.95	0.75	0.7	0.5	0.3	1.85	1.95	1.75	15.00	27.00	29.00	31.00		
วัดปากกล้วย	0.2	0.7	1.2	1.8	2.09	2.14	2.79	2.99	3.69	3.24	3.54	2.74	2.79	2.65	3.24	2.04	3.20	2.29	2.49	0.75	2.3	2.4	2.2	15.45	27.45	29.45	31.45			
วัดดงมะค่า	0.5	1	1.6	1.89	1.94	2.59	2.79	3.49	3.04	3.34	2.54	2.59	2.94	3.14	1.84	1.40	2.09	2.29	0.95	2.5	2.6	2.4	15.64	27.64	29.64	31.64				
วัดเจดีย์ทอง	0.5	1.1	1.39	1.44	2.09	2.29	2.99	2.54	2.84	2.04	2.09	2.44	2.64	1.34	1.54	1.59	1.79	1.45	3	3.1	2.9	16.15	28.15	30.15	32.15					
วัดหลวงพ่อบา	0.6	0.89	0.94	1.59	1.79	2.49	2.04	2.34	1.54	1.59	1.94	2.14	0.84	1.04	1.09	1.29	1.95	3.5	3.6	3.4	16.65	28.65	30.65	32.65						
กรุตาโรย	0.29	0.34	0.99	1.19	1.89	1.44	1.74	0.94	0.99	1.34	1.54	0.24	0.44	0.49	0.69	2.55	4.1	4.2	4	17.25	29.25	31.25	33.25							
วัดเจดีย์เจ็ดแถว	0.59	1.24	1.44	2.14	1.69	1.99	1.19	1.24	1.59	1.79	0.49	0.69	0.74	0.94	1.34	4.39	4.49	4.29	17.54	29.54	31.54	33.54								
วัดไร่แก้ว	0.65	0.85	1.55	1.10	1.40	0.6	0.65	1.00	1.2	0.50	0.70	0.75	0.95	1.15	3.1	3.4	3.2	16.45	28.45	30.45	32.45									
วัดใหญ่ชัยมงคล	0.2	0.9	0.95	0.75	0.25	0.30	0.65	0.85	1.15	1.35	14	1.6	2.3	3.95	4.05	3.85	17.10	29.10	31.10	33.10										
วัดริมทาง	0.7	0.25	0.55	0.45	0.50	0.85	1.05	1.35	1.55	1.6	1.8	2.5	4.15	4.25	4.05	17.30	29.30	31.30	33.30											
วัดเจดีย์	0.55	0.85	1.15	1.20	1.55	1.75	1.85	2.05	1.3	2.5	3.2	4.85	4.95	4.75	18.00	30.00	32.00	34.00												
วัดป่าสักเหนือ	0.3	0.7	0.75	1.10	1.3	1.60	1.80	1.85	2.05	2.55	4.5	5	4.8	18.05	30.05	32.05	34.05													
วัดไร่ข่อย	1	1.05	1.40	1.6	1.90	2.10	2.15	2.35	2.85	5.2	5.3	5.1	18.35	30.35	32.35	34.35														
วัดริมเมือง	0.05	0.40	0.6	1.10	1.30	1.35	1.55	1.75	3.9	4	3.8	17.05	29.05	31.05	33.05															
แนวถนนพระวัง	0.35	0.55	1.15	1.35	1.4	1.6	1.8	3.95	4.05	3.85	17.10	29.10	31.10	33.10																
วัดต้นประดู่	0.2	1.50	1.70	1.75	1.95	2.15	4.3	4.4	4.2	17.45	29.45	31.45	33.45																	
วัดป่าสักใต้	1.7	1.90	1.95	2.15	2.35	4.5	4.6	4.4	17.65	29.65	31.65	33.65																		
วัดสระตุ	0.2	0.25	0.45	0.85	2.8	2.9	2.7	15.95	27.95	29.95	31.95																			
วัดกุ่มแดง	0.05	0.25	0.65	2.6	2.7	2.5	15.75	27.75	29.75	31.75																				
วัดบ้านม่วง	0.2	0.6	2.55	2.65	2.45	15.70	27.70	29.70	31.70																					
วัดต้นสะเตา	0.4	2.35	2.45	2.25	15.50	27.50	29.50	31.50																						
วัดริมคลองยาง	2.15	2.25	2.05	15.30	27.30	29.30	31.30																							
มอแดง	0.1	2.7	16.85	28.85	30.85	32.85																								
วัดเขาเตี้ย	2.8	16.95	28.95	30.95	32.95																									
ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	14.25	26.25	28.25	30.25																										
เขื่อนน้ำมัน	12.00	14.00	16.00																											
รพ.สวรรค์โลก	2.00	4.00																												
สภ.สวรรค์โลก	2.00																													

ตารางระยะทางโครงการทางห้องเพื่อมาชมชนโบราณเมืองบางซัง

หน่วย:กิโลเมตร

ค่าบวกการกล่าวและขอใบทราบ

4 หมายถึง 4 กิโลเมตร

0.45 หมายถึง 450 เมตร

2.09 หมายถึง 2 กิโลเมตร กับอีก 90 เมตร

ที่พักร้านอาหารและร้านขายของฝากในเมืองสวรรค์โลก

ภาพ 5 ตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวยุคชนโบราณเมืองบางซ่ง

สรุปและข้อเสนอแนะ

โครงข่ายการท่องเที่ยวยุคชนเมืองค้ประกอบของโครงข่ายการท่องเที่ยวยุคในแต่ละแหล่งจะประกอบด้วยสมาชิกที่สำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มจุดท่องเที่ยว กลุ่มจุดบริการ และกลุ่มจุดบรรเทาความเดือดร้อน นอกจากนั้นยังได้ตารางระยะทางของโครงข่ายการท่องเที่ยวยุคชน ซึ่งทั้ง 2 อย่างนี้จะเป็นแนวทางประกอบการพัฒนาเส้นทางโปรแกรมการท่องเที่ยวยุคชนต่อไป สำหรับในส่วนของการข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ชุมชนที่มีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวยุคควรจัดทำคู่มือโครงข่ายการท่องเที่ยวยุคประจำชุมชน เพื่อความสะดวกในการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวรองรับนักท่องเที่ยวยุคชนในอนาคต

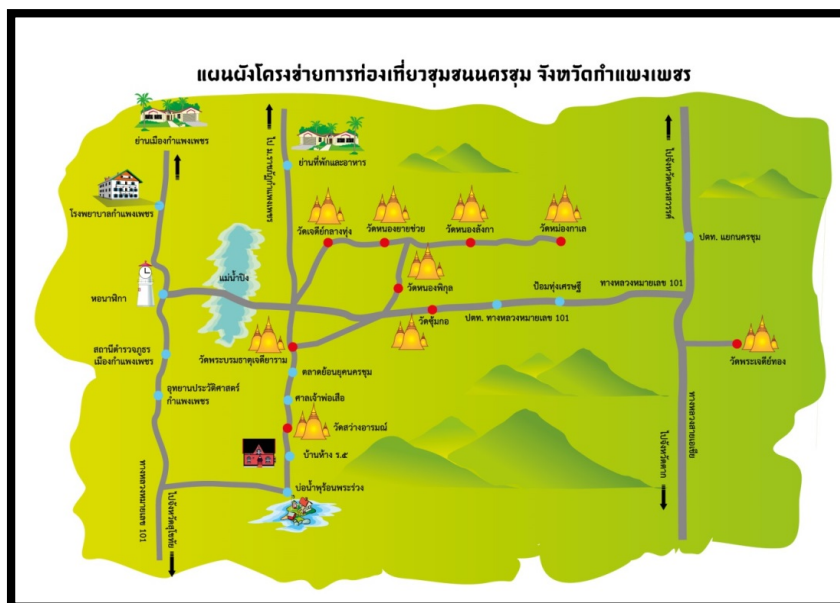
เอกสารอ้างอิง

- คมสัน สุริยะ. (2552). “สร้างการท่องเที่ยวชุมชนอย่างไร”[ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
http://www.tourismlogistics.com/index.php?option=com_content&view=article&id=144:how-to-make-travel-village&catid=68:tourism-poverty&Itemid=94
- ธีรยุทธ ตันติวิญญพงศ์. (2545). การออกแบบโครงข่ายเส้นทางรถประจำทาง กรณีศึกษาเขตเมืองเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต วศ.ม., มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, จังหวัดเชียงใหม่.
- ประภัสสร ชูวิเชียร. (2556). เมืองบางขลังอยู่ครึ่งทางสุขหทัยไปศรีสัชนาลัย. สุวรรณภูมิสโมสร. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2556, จาก
<http://www.sujitwongthes.com/2013/01/madeinsea18012556/>
- แววดาว นามบุตร. (2548). การพัฒนาโครงข่ายเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนริมแม่น้ำโขงตอนล่าง วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วท.ม., มหาวิทยาลัยมหิดล, จังหวัดนครปฐม.
- สันติ อภัยราช. (2555). เมืองนครชุม. รายการโทรทัศน์วัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 17 มิถุนายน 2556, จาก <http://sunti-apairach.com/02/02U.htm>
- สุภาวิณี ทรงพรพาณิชย์. (2554). มิติใหม่ของการท่องเที่ยว ภาคเหนือตอนล่าง. สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. สืบค้นเมื่อ 17 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.cbt-i.org/article/84LRBMK06ANNTD3.pdf>
- Phillip J. Lederer (1998). *Airline network design*. New York: University of Rochester.

ภาคผนวก ข กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

1. กิจกรรมการศึกษาและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณ เมืองบางขลังและชุมชนนครชุม เป็นการเก็บข้อมูลชื่อจุดท่องเที่ยว ประเภทของจุดท่องเที่ยว จุดสังเกตหลักของจุดท่องเที่ยว ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของบริเวณแหล่งท่องเที่ยว วิธีการเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล สถานพยาบาล สถานีตำรวจ เป็นต้น ผลที่ได้จากกิจกรรมจะเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปจัดทำโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนของทั้ง 2 พื้นที่ต่อไป

2. กิจกรรมการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ กระบวนการเก็บข้อมูลใช้เครื่องมือแบบประเมินความเหมาะสมของโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม เป็นการนำผลการวิจัยจากกิจกรรมที่ 1 มาทำการเชื่อมโยงโครงข่ายด้านจุดท่องเที่ยว จุดบริการ และจุดบรรเทาความเดือดร้อนเข้าด้วยกันจนเกิดเป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวของแต่ละชุมชน ผลที่ได้คือ แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม ตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม ดังนี้

ภาพ 1 แผนผังโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม

ทางแยกเข้าบางซ่ง	4	4.45	4.65	5.15	5.65	6.25	6.54	5.45	6.1	6.3	7	7.05	7.35	6.05	6.10	6.45	6.80	4.95	4.75	4.7	4.5	4.3	5.85	5.95	5.75	11	23	25	27
วัดโบสถ์	0.45	0.65	1.15	1.65	2.25	2.54	1.45	2.1	2.3	3	3.05	3.35	2.05	2.10	2.45	2.65	0.95	0.75	0.7	0.5	0.3	1.85	1.95	1.75	15.00	27.00	29.00	31.00	
วัดปากสวย	0.2	0.7	1.2	1.8	2.09	2.14	2.79	2.99	3.69	3.24	3.54	2.74	2.79	2.65	3.34	2.04	1.20	2.29	2.49	0.75	2.3	2.4	2.2	15.45	27.45	29.45	31.45		
วัดดัมมะคำ	0.5	1	1.6	1.89	1.94	2.59	2.79	3.49	3.04	3.34	2.54	2.59	2.94	3.14	1.84	1.40	2.09	2.29	0.95	2.5	2.6	2.4	15.64	27.64	29.64	31.64	27.64	29.64	31.64
วัดเจติยโพน	0.5	1.1	1.39	1.44	2.09	2.29	2.99	2.54	2.84	2.04	2.09	2.44	2.64	1.34	1.54	1.59	1.79	1.45	3	3.1	2.9	16.15	28.15	30.15	32.15	32.15	34.15	36.15	
วัดหลวงพ่อบา	0.6	0.89	0.94	1.59	1.79	2.49	2.04	2.34	1.54	1.59	1.94	2.14	0.84	1.04	1.09	1.29	1.95	3.5	3.6	3.4	16.65	28.65	30.65	32.65	32.65	34.65	36.65		
กรุณาโรย	0.29	0.34	0.99	1.19	1.89	1.44	1.74	0.94	0.99	1.34	1.54	0.24	0.44	0.49	0.69	2.55	4.1	4.2	4	17.25	29.25	31.25	33.25	33.25	35.25	37.25	39.25		
วัดเจติยจิตแก้ว	0.59	1.24	1.44	2.14	1.69	1.99	1.19	1.24	1.59	1.79	0.49	0.69	0.74	0.94	1.34	4.39	4.49	4.29	17.54	29.54	31.54	33.54	33.54	35.54	37.54	39.54	41.54		
วัดไร่แก้ว	0.65	0.85	1.55	1.10	1.40	0.6	0.65	1.00	1.2	0.50	0.70	0.75	0.95	1.15	3.3	3.4	3.2	16.45	28.45	30.45	32.45	32.45	34.45	36.45	38.45	40.45	42.45		
วัดใหญ่ชัยมงคล	0.2	0.9	0.95	0.75	0.25	0.30	0.65	0.85	1.15	1.35	14	1.6	2.3	3.95	4.05	3.85	17.10	29.10	31.10	33.10	33.10	35.10	37.10	39.10	41.10	43.10	45.10		
วัดริมน้ำ	0.7	0.25	0.55	0.45	0.50	0.85	1.05	1.35	1.55	1.6	1.8	2.5	4.15	4.25	4.05	17.30	29.30	31.30	33.30	33.30	35.30	37.30	39.30	41.30	43.30	45.30	47.30		
วัดเจติย	0.55	0.85	1.15	1.20	1.55	1.75	1.85	2.05	1.3	2.5	3.2	4.85	4.95	4.75	18.00	30.00	32.00	34.00	34.00	36.00	38.00	40.00	42.00	44.00	46.00	48.00	50.00		
วัดปากกเพ็ญ	0.3	0.7	0.75	1.10	1.3	1.80	1.80	1.85	2.05	2.55	4.9	5	4.8	18.05	30.05	32.05	34.05	34.05	36.05	38.05	40.05	42.05	44.05	46.05	48.05	50.05	52.05		
วัดไร่ถ้อย	1	1.05	1.40	1.6	1.90	2.10	2.15	2.35	2.85	5.2	5.3	5.1	18.35	30.35	32.35	34.35	34.35	36.35	38.35	40.35	42.35	44.35	46.35	48.35	50.35	52.35	54.35		
วัดริมเมือง	0.05	0.40	0.6	1.10	1.30	1.35	1.55	1.75	3.9	4	3.8	17.05	29.05	31.05	33.05	33.05	35.05	37.05	39.05	41.05	43.05	45.05	47.05	49.05	51.05	53.05	55.05		
แนวถนนพหลโยธิน	0.35	0.55	1.15	1.35	1.4	1.6	1.8	3.95	4.05	3.85	17.10	29.10	31.10	33.10	33.10	35.10	37.10	39.10	41.10	43.10	45.10	47.10	49.10	51.10	53.10	55.10	57.10		
วัดลำประทุ	0.2	1.50	1.70	1.75	1.95	2.15	4.3	4.4	4.2	17.45	29.45	31.45	33.45	33.45	35.45	37.45	39.45	41.45	43.45	45.45	47.45	49.45	51.45	53.45	55.45	57.45	59.45		
วัดปากกใต้	1.7	1.90	1.95	2.15	2.35	4.5	4.6	4.4	17.65	29.65	31.65	33.65	33.65	35.65	37.65	39.65	41.65	43.65	45.65	47.65	49.65	51.65	53.65	55.65	57.65	59.65	61.65		
วัดสระ	0.2	0.25	0.45	0.85	2.8	2.9	2.7	15.95	27.95	29.95	31.95	31.95	33.95	33.95	35.95	37.95	39.95	41.95	43.95	45.95	47.95	49.95	51.95	53.95	55.95	57.95	59.95		
วัดก่อนแสง	0.05	0.25	0.65	2.6	2.7	2.5	15.75	27.75	29.75	31.75	31.75	33.75	33.75	35.75	37.75	39.75	41.75	43.75	45.75	47.75	49.75	51.75	53.75	55.75	57.75	59.75	61.75		
วัดบ้านมะม่วง	0.2	0.6	2.55	2.65	2.45	15.70	27.70	29.70	31.70	31.70	33.70	33.70	35.70	37.70	39.70	41.70	43.70	45.70	47.70	49.70	51.70	53.70	55.70	57.70	59.70	61.70	63.70		
วัดคันสนเตา	0.4	2.35	2.45	2.25	15.50	27.50	29.50	31.50	31.50	33.50	33.50	35.50	37.50	39.50	41.50	43.50	45.50	47.50	49.50	51.50	53.50	55.50	57.50	59.50	61.50	63.50	65.50		
วัดริมคลองยาง	2.15	2.25	2.05	15.30	27.30	29.30	31.30	31.30	33.30	33.30	35.30	37.30	39.30	41.30	43.30	45.30	47.30	49.30	51.30	53.30	55.30	57.30	59.30	61.30	63.30	65.30	67.30		
บ่อน้ำ	0.1	2.7	16.85	28.85	30.85	32.85	32.85	34.85	36.85	38.85	40.85	40.85	42.85	44.85	46.85	48.85	50.85	52.85	54.85	56.85	58.85	60.85	62.85	64.85	66.85	68.85	70.85		
วัดเขาเตอ	2.8	16.95	28.95	30.95	32.95	34.95	34.95	36.95	38.95	40.95	42.95	44.95	46.95	48.95	50.95	52.95	54.95	56.95	58.95	60.95	62.95	64.95	66.95	68.95	70.95	72.95	74.95		
ศูนย์เศรษฐกิจพอเพียง	14.25	26.25	28.25	30.25	32.25	34.25	34.25	36.25	38.25	40.25	42.25	44.25	46.25	48.25	50.25	52.25	54.25	56.25	58.25	60.25	62.25	64.25	66.25	68.25	70.25	72.25	74.25		
บึงน้ำเงิน	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	22.00	22.00	24.00	26.00	28.00	30.00	32.00	34.00	36.00	38.00	40.00	42.00	44.00	46.00	48.00	50.00	52.00	54.00	56.00	58.00	60.00	62.00		
รพ. สวรรคโลก	2.00	4.00	6.00	8.00	10.00	12.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	22.00	24.00	26.00	28.00	30.00	32.00	34.00	36.00	38.00	40.00	42.00	44.00	46.00	48.00	50.00	52.00		
สภ. สวรรคโลก	2.00	4.00	6.00	8.00	10.00	12.00	12.00	14.00	16.00	18.00	20.00	22.00	24.00	26.00	28.00	30.00	32.00	34.00	36.00	38.00	40.00	42.00	44.00	46.00	48.00	50.00	52.00		

ตารางระยะทางโครงข่ายการท่อประปาชุมชนในภาคเมืองบางซ่ง

หน่วย:กิโลเมตร

ส่วนแบ่งการคำนวณค่าเฉลี่ยในตาราง

4 หน่วยถึง 4 กิโลเมตร

0.45 หน่วยถึง 450 เมตร

2.09 หน่วยถึง 2 กิโลเมตร ส่วนอีก 90 เมตร

ทั้งนี้ ค่าอาหารและรายจ่ายของค่าในเบื้องต้นสรวรรคโลก

ภาพ 4 ตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวยุทธศาสตร์เมืองบางซ่ง

3. กิจกรรมการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกจะเป็นไปในลักษณะของการจัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ โดยการจัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์จะทำการจัดทั้งหมด 2 ครั้ง คือ พื้นที่จังหวัดสุโขทัย และพื้นที่จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเตรียมความพร้อมในเรื่องของระบบการขายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนในอนาคต โดยผู้เข้ารับการอบรมจะได้เรียนรู้กระบวนการป้อนข้อมูล และระบบต่างๆของเว็บไซต์สำเร็จรูป ซึ่งผู้เข้าร่วมการอบรมจะได้ทดลองนำข้อมูล รูปภาพสินค้า และรายละเอียดต่างๆของตนเองลงสู่เว็บไซต์สำเร็จรูป เป็นต้น

ภาพ 5 ภาศึเครือข่ายชุมชนโบราณเมืองบางขลัง

ภาพ 6 ภาศึเครือข่ายชุมชนนครชุม

ภาคผนวก ค ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ และกิจกรรมที่ดำเนินมาและผลที่ได้รับตลอดโครงการ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1.ศึกษาและพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลังและชุมชนนครชุม	1.ศึกษาแนวคิด และทฤษฎี	ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิของพื้นที่วิจัย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหา	ชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม ได้แนวคิดและทฤษฎีในการจัดทำโครงข่าย
	2. จัดประชุมกลุ่มย่อยภาคีเครือข่ายชุมชน ที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	ลงพื้นที่สอบถามข้อมูล และสำรวจเส้นทางกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง	ได้ข้อมูลของจุดท่องเที่ยวที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก สถานีบริการเชื้อเพลิง สถานีตำรวจ และโรงพยาบาล
	3. วิเคราะห์ข้อมูลของ 2 พื้นที่เกี่ยวกับจุดท่องเที่ยวที่พัก ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	วิเคราะห์เนื้อหาของข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่	ได้ข้อมูลเพื่อเตรียมการสร้างโครงข่ายการท่องเที่ยวของทั้ง 2 ชุมชน
2.เชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวชุมชนภายในเส้นทางท่องเที่ยวตามระดับศักยภาพและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กันในรูปแบบเส้นทางท่องเที่ยวแบบวงรอบ	1. จัดทำเส้นทางโครงข่ายการท่องเที่ยว และตารางระยะทางของโครงข่ายการท่องเที่ยวทั้ง 2 พื้นที่	ร่วมคิดและสร้างเส้นทางโครงข่าย พร้อมทั้งให้เครือข่ายในพื้นที่ช่วยเสนอแนะความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนทั้ง 2 พื้นที่	ได้โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง โครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม ตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และตารางระยะทางโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนนครชุม
3.สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนสมาชิกภายในองค์กรเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดสุโขทัย	จัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ให้กับภาคีเครือข่ายชุมชนของทั้ง 2 พื้นที่ และผู้ประกอบการที่พัก	จัดอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	ได้เตรียมความพร้อมในเรื่องของระบบการขายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในอนาคต โดยผู้เข้ารับการ

กำแพงเพชร และพื้นที่ใกล้เคียง	ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก		อบรมจะได้เรียนรู้กระบวนการป้อนข้อมูลและระบบต่างๆของเว็บไซต์สำเร็จรูป ซึ่งผู้เข้าร่วมการอบรมจะได้ทดลองนำข้อมูล รูปภาพสินค้า และรายละเอียดต่างๆของตนเองลงสู่เว็บไซต์สำเร็จรูป
-------------------------------	-------------------------------------	--	---

ภาคผนวก ง เครื่องมือในการวิจัย

แบบสำรวจโครงข่ายเส้นทางการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง และชุมชนนครชุม

1. ชื่อแหล่งท่องเที่ยว.....
2. ประเภทของแหล่งท่องเที่ยว.....
3. จุดสังเกตหลักของแหล่งท่องเที่ยว.....
4. ชุมชน ถนน หมู่ที่ ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด พิกัดที่ตั้ง
5. ตั้งอยู่ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น ☐ อบต. ☐ เทศบาล.....
6. สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยบริเวณแหล่งท่องเที่ยว
 - 6.1 บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ☐ มี ☐ ไม่มี ห้องน้ำสาธารณะ
 - 6.2 บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ☐ มี ☐ ไม่มี ที่จอดรถ
 - 6.3 บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ☐ มี ☐ ไม่มี ร้านอาหาร
 - 6.4 บริเวณแหล่งท่องเที่ยว ☐ มี ☐ ไม่มี เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
7. การเดินทางด้วยพาหนะส่วนบุคคล
 - 7.1 มาจากตัวเมืองกำแพงเพชร ให้ใช้เส้นทางดังนี้
 - 7.1.1 ใช้ทางหลวงหมายเลข สายหรือชื่อถนน
☐ มี ☐ ไม่มี ปีนน้ำมัน ☐ มี ☐ ไม่มี ปีนแก๊ส LPG ☐ มี ☐ ไม่มี ปีนแก๊ส CNG
 - 1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว
☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา
ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ..... กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดข้ามไปให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2)
 - 2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก
☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป
ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.1.2)
 - 7.1.2 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.1.1 แล้วจะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ..... กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดข้ามไปให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2)

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.1.3)

7.1.3 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.1.2 แล้ว จะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข.....

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ..... กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดข้ามไปให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2)

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.1.4)

7.1.4 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.1.3 แล้ว จะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข.....

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ..... กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดข้ามไปให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2)

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.1.5)

7.1.5 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.1.4 แล้ว จะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข
สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2)

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อโดยใช้เนื้อที่ว่างในข้อ 11)

7.2 มาจากตัวเมืองสุโขทัย ให้ใช้เส้นทางดังนี้

7.2.1 ใช้ทางหลวงหมายเลข.....สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร
(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2.2)

7.2.2 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.2.1 แล้วจะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ..... กิโลเมตร

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2.3)

7.2.3 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.2.2 แล้ว จะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2.4)

7.2.4 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.2.3 แล้วจะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยวซ้าย ☐ ให้เลี้ยวขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อในข้อ 7.2.5)

7.2.5 เมื่อแยกจากสายทางในข้อ 7.2.4 แล้ว จะเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข

สายหรือชื่อถนน

☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มน้ำมัน** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส LPG** ☐ มี ☐ ไม่มี **ปั้มแก๊ส CNG**

1) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว

☐ ตั้งอยู่ฝั่งซ้าย ☐ ตั้งอยู่ฝั่งขวา

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

2) ☐ ระหว่างหลักกม.ที่ กับหลักกม.ที่ ถึงทางแยก

☐ ให้เลี้ยงซ้าย ☐ ให้เลี้ยงขวา ☐ ให้ตรงไป

ระยะทางที่ต้องใช้ถนนเส้นนี้จนถึงทางแยกประมาณ กิโลเมตร

(ถ้าเลือกตอบข้อนี้ โปรดให้ข้อมูลต่อโดยใช้เนื้อที่ว่างในข้อ 11)

8. ธุรกิจบริการ

8.1 ร้านอาหาร

8.1.1 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

☐ ก๋วยเตี๋ยว ☐ ข้าวราดแกง ☐ อาหารจานเดียว ☐ อาหารตามสั่ง
ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลี้ยวไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.1.2 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

☐ ก๋วยเตี๋ยว ☐ ข้าวราดแกง ☐ อาหารจานเดียว ☐ อาหารตามสั่ง
ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลี้ยวไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.1.3 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

☐ ก๋วยเตี๋ยว ☐ ข้าวราดแกง ☐ อาหารจานเดียว ☐ อาหารตามสั่ง
ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลี้ยวไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.1.4 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

☐ ก๋วยเตี๋ยว ☐ ข้าวราดแกง ☐ อาหารจานเดียว ☐ อาหารตามสั่ง
ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.1.5 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

☐ ก๋วยเตี๋ยว ☐ ข้าวราดแกง ☐ อาหารจานเดียว ☐ อาหารตามสั่ง
ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook.....

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.2 ที่พัก

8.2.1 ชื่อหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

.....

☐ กางเต็นท์ ☐ โฮมสเตย์ ☐ รีสอร์ท ☐ โรงแรม

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.2.2 ชื่อหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

.....

☐ กางเต็นท์ ☐ โฮมสเตย์ ☐ รีสอร์ท ☐ โรงแรม

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.2.3 ชื่อหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

.....

☐ กางเต็นท์ ☐ โฮมสเตย์ ☐ รีสอร์ท ☐ โรงแรม

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.2.4 ชื่อหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

.....

☐ กางเต็นท์ ☐ โฮมสเตย์ ☐ รีสอร์ท ☐ โรงแรม

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.2.5 ชื่อหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

.....

☐ กางเต็นท์ ☐ โฮมสเตย์ ☐ รีสอร์ท ☐ โรงแรม

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook.....

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร☐ เลยไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

8.3 ร้านขายของฝากหรือของที่ระลึก

8.3.1 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน

สินค้าที่โดดเด่น

ที่ตั้ง

โทรศัพท์.....E-mail

Website.....Facebook.....

☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

- ☐ เลย์ไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- 8.3.2 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน
 สินค้าที่โดดเด่น
 ที่ตั้ง
 โทรศัพท์.....E-mail
 Website.....Facebook
- ☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- ☐ เลย์ไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- 8.4 บริการอื่น ๆ
- 8.4.1 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน
 ให้บริการด้าน
 ความโดดเด่นของบริการ
 ที่ตั้ง
 โทรศัพท์.....E-mail
 Website.....Facebook.....
- ☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- ☐ เลย์ไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- 8.4.2 ชื่อร้านหรือชื่อเรียกที่เป็นที่รู้จักของชุมชน
 ให้บริการด้าน
 ความโดดเด่นของบริการ
 ที่ตั้ง
 โทรศัพท์.....E-mail
 Website.....Facebook.....
- ☐ ก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- ☐ เลย์ไปจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
9. สถานพยาบาล
- 9.1 สถานีอนามัยหรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล
 ที่ตั้ง.....
 โทรศัพท์
- ระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร
- 9.2 โรงพยาบาล (ที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่สุด)

ที่ตั้ง

โทรศัพท์

ระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

10. สถานีตำรวจ

แหล่งท่องเที่ยวอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธร

ที่ตั้ง

โทรศัพท์

ระยะทางจากแหล่งท่องเที่ยวประมาณ กิโลเมตร

11. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินความเหมาะสมของโครงข่ายการท่องเที่ยวนครชุม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ท่านต้องการตอบคำถาม

1. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

1.1 จากวงเวียนหอนาฬิกาไปวัดเจดีย์กลางทุ่ง

จากวงเวียนหอนาฬิกาใช้ทางหลวงหมายเลข101ออกไปทางสี่แยกนครชุม เมื่อลงสะพานข้ามแม่น้ำปิงไปประมาณ 1.5 กิโลเมตร ถึงจุดกลับรถให้กลับรถมาตลอดได้สะพานข้ามแม่น้ำปิง เพื่อใช้ช่องทางคู่ขนานที่มุ่งหน้าไปทางสี่แยกนครชุม จากสะพานประมาณ 200 เมตรให้เลี้ยวซ้ายเข้าซอยผลบุญ (มีป้ายลานนริศอร์ท อยู่หน้าปากซอย) ตรงไปประมาณ 20 เมตร ถึงทางแยกเลี้ยวขวาและตรงไปอีกประมาณ 200 เมตร ให้สังเกตซอยเล็กๆทางขวามือซอยแรกจะเป็นทางเข้าวัดเจดีย์กลางทุ่งเข้าไปประมาณ 200 เมตร

1.1.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวงเวียนหอนาฬิกาไปวัดเจดีย์กลางทุ่ง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวงเวียนหอนาฬิกาไปที่

.....

.....

.....

1.1.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวงเวียนหอนาฬิกาไปวัดเจดีย์กลางทุ่ง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

.....

1.2 จากวัดเจติยกลางทุ่งไปวัดหนองยายช่วย

ออกจากวัดเจติยกลางทุ่งให้เลี้ยวขวาตรงไปประมาณ 200 เมตร จะเจอสี่แยกให้ตรงไป และเลี้ยวขวาเข้าไปตามคันนาประมาณ 500 เมตร จะพบวัดหนองยายช่วยอยู่ทางขวามือ (มีป้ายชื่อวัด)

1.2.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจติยกลางทุ่งไปวัดหนองยายช่วย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจติยกลางทุ่งไปที่

.....

.....

.....

1.2.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดเจติยกลางทุ่งไปวัดหนองยายช่วย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

.....

.....

.....

1.3 จากวัดหนองยายช่วยไปวัดหนองลังกา

ออกจากวัดหนองยายช่วยให้เลี้ยวซ้ายตรงไปประมาณ 300 เมตร จะพบวัดหนองลังกาอยู่ทางซ้ายมือ (มีป้ายชื่อวัด)

1.3.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองยายช่วยไปวัดหนอง

ลังกา

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองยายช่วยไปที่

1.3.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดหนองยายช่วยไปวัดหนองลังกา

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

1.4 จากวัดหนองลังกาไปวัดหม่องกาเล

ออกจากวัดหนองลังกาให้ตรงไปประมาณ 200 เมตร จะพบทางแยกเป็นถนนคอนกรีตให้เลี้ยวซ้ายและตรงไปประมาณ 500 เมตร จะพบวัดหม่องกาเลอยู่ทางขวามือ (มีป้ายชื่อวัด)

1.4.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองลังกาไปวัดหม่องกาเล

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองลังกาไปที่

1.4.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดหนองลังกาไปวัดหม่องกาเล

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

1.5 จากวัดหม่องกาเลไปวัดหนองพิกุล

จากวัดหม่องกาเลให้ย้อนกลับไปทางวัดหนองลังกา เมื่อถึงทางลูกรังเข้าวัดหนองลังกาให้ตรงผ่านไปประมาณ 200 เมตร จะพบทางเข้าวัดหนองพิกุลอยู่ทางด้านซ้ายมือ สภาพทางเป็นถนนลูกรัง

5.5.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหม่องกาเลไปวัดหนองพิกุล

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหม่องกาเลไปที่

5.5.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดหม่องกาเลไปวัดหนองพิกุล

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.6 จากวัดหนองพิกุลไปวัดซุ่มกอ

ออกจากวัดหนองพิกุลให้เลี้ยวซ้ายตรงไปประมาณ 500 เมตร จะพบทางหลวงหมายเลข 101 (บังคับเลี้ยวซ้าย) ตรงไปประมาณ 50 เมตร จะพบวัดซุ่มกออยู่ทางด้านซ้ายมือ (มีป้ายชื่อวัด)

5.6.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองพิกุลไปวัดชุมก้อ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดหนองพิกุลไปที่

5.6.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดหนองพิกุลไปวัดชุมก้อ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.7 จากวัดชุมก้อไปป้อมทุ่งเศรษฐี

ออกจากวัดชุมก้อวิ่งมาตามทางหลวงหมายเลข 1 ประมาณ 200 เมตร จะพบสถานีบริการน้ำมัน ปตท. อยู่ทางซ้ายมือ ให้ตรงไปประมาณ 1 กิโลเมตรจะพบป้อมทุ่งเศรษฐีอยู่ทางซ้ายมือ มีป้ายชี้ชัดเจน

5.7.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดชุมก้อไปป้อมทุ่งเศรษฐี

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดชุมก้อไปที่

5.7.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดซุ่มกอไปป้อมทุ่งเศรษฐี

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.8 จากป้อมทุ่งเศรษฐีไปวัดพระธาตุเจติยาราม

จากป้อมทุ่งเศรษฐีจะไปวัดพระธาตุเจติยารามต้องกลับรถเพื่อย้อนกลับไปสถานีขนส่ง ให้สังเกตสถานีขนส่งจะอยู่ด้านซ้ายมือ จากนั้นให้เลี้ยวซ้ายเพื่อผ่านเข้าไปยังสถานีขนส่งตรงไปสุดทางของสถานีขนส่งให้เลี้ยวซ้าย และตรงไปประมาณ 500 เมตร เจอทางแยกให้เลี้ยวซ้าย (จุดสังเกตจะพบโรงเรียนวชิรปราการ อยู่ทางขวามือ) ตรงไปประมาณ 200 เมตร เจอสี่แยกให้เลี้ยวซ้าย (ถนนนครชุม-ราชภัฏ) และตรงไป 50 เมตร จะพบทางเข้าวัดพระธาตุเจติยารามอยู่ทางขวามือ

5.8.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากป้อมทุ่งเศรษฐีไปวัดพระธาตุเจติยาราม

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากป้อมทุ่งเศรษฐีไปที่

5.8.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากป้อมทุ่งเศรษฐีไปวัดพระธาตุเจติยาราม

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.9 จากวัดพระธาตุเจติยารามไปตลาดย่านอนุคนครชุม

ออกจากวัดพระธาตุเจติยารามให้เลี้ยวขวาไปอีกประมาณ 500 เมตร จะถึงตลาดย่านอนุคน

5.9.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดพระธาตุเจดีย์ารามไปตลาดย่อน

ยุค

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดพระธาตุเจดีย์ารามไปที่

5.9.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดพระธาตุเจดีย์ารามไปตลาดย่อนยุค

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.10 จากตลาดย่อนยุคไปศาลเจ้าพ่อเสือ

จากตลาดย่อนยุคสามารถไปนมัสการศาลเจ้าพ่อเสือ ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน

5.10.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากตลาดย่อนยุคไปศาลเจ้าพ่อเสือ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากตลาดย่อนยุคไปที่

5.10.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากตลาดย้อนยุคไป

ศาลเจ้าพ่อเสือ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.11 จากศาลเจ้าพ่อเสือไปวัดสว่างอารมณ์

จากศาลเจ้าพ่อเสือให้ตรงไปประมาณ 50 เมตร เพื่อข้ามสะพานคลองสวนหมากจะพบวัดสว่างอารมณ์อยู่ทางด้านซ้ายมือ

5.11.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากศาลเจ้าพ่อเสือไปวัดสว่าง

อารมณ์

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากศาลเจ้าพ่อเสือไปที่

5.11.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากศาลเจ้าพ่อเสือไปวัดสว่างอารมณ์

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.12 จากวัดสว่างอารมณ์ไปบ้านห้าง ร.5

จากวัดสว่างอารมณ์ให้เดินเท้าเลียบถนนคลองสวนหมากไปประมาณ 200 เมตร จะพบบ้านห้าง ร.5 (บ้านพะไ้) อยู่ทางด้านขวามือ ไม่แนะนำให้ขับรถเข้าไปจนถึงหน้าบ้านพะไ้ เนื่องจากถนนมีขนาดเล็ก รถไม่สามารถสวนทางได้ และด้านซ้ายของถนนเป็นคลองสวนหมากที่มีตลิ่งสูง

5.12.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดสว่างอารมณ์ไปบ้านห้าง ร.5

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดสว่างอารมณ์ไปที่

5.12.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดสว่างอารมณ์ไปบ้านห้าง ร.5

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.13 จากบ้านห้าง ร.5 ไปวัดพระเจดีย์ทอง

เมื่อเดินกลับจากบ้านห้าง ร.5 มาที่วัดสว่างอารมณ์ ให้เลี้ยวซ้ายออกจากวัดวิ่งไปตามถนนประมาณ 400 เมตร จะพบถนนพหลโยธินขวางหน้าอยู่ให้เลี้ยวซ้าย เพื่อกลับรถได้สะพาน จากนั้นวิ่งไปอีกประมาณ 8 กิโลเมตร ถึงทางแยกเข้าทางหลวง กพ. 1028 (จุดสังเกตก่อนถึง Global house) ให้เลี้ยวซ้ายไปประมาณ 1 กิโลเมตร ผ่านโรงเรียนบ้านโนนม่วง ให้เลี้ยวขวาตรงไปประมาณ 200 เมตร จะพบวัดพระเจดีย์ทองทางด้านขวามือ

5.13.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากบ้านห้าง ร.5 ไปวัดพระเจดีย์

ทอง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากบ้านห้าง ร.5 ไปที่

5.13.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากบ้านห้าง ร.5 ไปวัดพระเจดีย์ทอง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.14 จากวัดพระเจดีย์ทองไปอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

ออกจากวัดมาถึงถนนพหลโยธิน ให้เลี้ยวซ้ายและกลับรถไปทางสี่แยกนครชุม เมื่อถึงสี่แยกให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 101 และมุ่งหน้าไปหอนาฬิกา เมื่อถึงแล้วให้เลี้ยวซ้ายไปอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

5.14.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดพระเจดีย์ทองไปอุทยาน

ประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดพระเจดีย์ทองไปที่

5.14.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดพระเจดีย์ทองไปอุทยาน

ประวัติศาสตร์กำแพงเพชร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.15 จากอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชรไปบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง

ออกจากอุทยานประวัติศาสตร์ ให้ใช้ทางหลวงหมายเลข 101 ไปทางอำเภอพรานกระต่าย เมื่อถึงหลักกม.ที่ 8-9 จะถึงทางแยกเลี้ยวเมือง ให้ตรงไปจนกระทั่งถึงทางแยกเข้าบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง ให้เลี้ยวซ้ายเข้าสู่ทางหลวงชนบทหมายเลข 3024 จากทางแยกไปจนถึงบ่อน้ำพุร้อนระยะทาง 11 กม.

5.15.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากอุทยานประวัติศาสตร์
กำแพงเพชรไปบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากอุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร
ไปที่

5.15.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากอุทยานประวัติศาสตร์
กำแพงเพชรไปบ่อน้ำพุร้อนพระร่วง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

6. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่พัก

จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปตั้งต้นที่ถนนกลับรถใต้สะพานข้ามแม่น้ำปิง ฝั่งนครชุม จากนั้นมุ่งหน้าไปทางมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จะเป็นแหล่งที่พักหมู่ที่ 2 ตำบลนครชุม

6.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งที่พักหมู่ที่ 2 ตำบลนครชุม

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งที่พัก

6.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากถนนใต้สะพานข้ามแม่น้ำปิงฝั่งนครชุมไป

แหล่งที่พักหมู่ที่ 2 ตำบลนครชุม

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

7. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวกับร้านอาหารตลาดย้อนยุค

นครชุม จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปรับประทานอาหารที่ตลาดย้อนยุคนครชุม

ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับร้านอาหารตลาดย้อนยุค

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งอาหารดังนี้

8. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวกับร้านขายของฝาก

จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปร้านขายของฝากที่ชุมชนนครชุม

ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับร้านขายของฝากที่ชุมชนนครชุม

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งร้านขายของฝากดังนี้

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลา

แบบประเมินโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนโบราณเมืองบางขลัง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ท่านต้องการตอบคำถาม

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ ☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 31-40 ปี
☐ 41-50 ปี ☐ 51-60 ปี
☐ มากกว่า 60 ปี
3. อาชีพ.....
4. ระยะเวลา ☐ พักอาศัยที่บางขลัง ☐ ทำงานที่บางขลัง ☐ เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
 สุขุขทัย
☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5-10 ปี
☐ 11-15 ปี ☐ 16-20 ปี
☐ 21-30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี
5. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

5.1 จากทางหลวงหมายเลข 1113 ไปวัดโบสถ์

เมื่อแยกจากทางหลวงหมายเลข 1113 เข้าไปแล้วจะเจอป้ายบ้านขอนแก่น-บ้านใหม่ชัยมงคล ให้ตรงไปตามเส้นทางจากนั้นประมาณ 500 เมตร จะพบป้ายบอกทางไปวัดเขาแร่ และวัดโบสถ์ให้เลี้ยวซ้าย หลังจากนั้นจะพบป้ายวัดโบสถ์ให้เลี้ยวขวา และตรงเข้าไปประมาณ 300 เมตร จะพบป้ายวัดโบสถ์ให้เลี้ยวซ้าย ซึ่งบริเวณทางเข้าจะเป็นโรงเรียน

5.1.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่าย จากทางหลวงหมายเลข 1113 ไปวัดโบสถ์

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากทางหลวงหมายเลข 1113 ไปที่

5.1.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากทางหลวงหมายเลข 1113 ไปวัด
โบสถ์

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้**เลือกใช้เส้นทาง**ดังนี้

5.2 จากวัดโบสถ์ไปวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อย

เมื่อออกจากประตูวัดโบสถ์ถึงถนนลาดยางให้เลี้ยวซ้าย วิ่งขนานไปกับรั้วโรงเรียนบ้านวัดโบสถ์ ไปประมาณ 500 เมตร หลังจากนั้นให้เลี้ยวขวา และวิ่งไปอีกประมาณ 30 เมตร จะถึงทางแยกซ้ายเป็นถนนลูกรังเข้าไปประมาณ 200 เมตร จะถึงวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อย ซึ่งอยู่ห่างจากถนนลูกรังไปทางด้านซ้ายมือประมาณ 100 เมตร

5.2.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดโบสถ์ไปวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อย

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดโบสถ์ไปที่

5.2.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดโบสถ์ไปวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อย

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.3 จากวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อยไปวัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น

จากวัดปากกล้วยเดินหน้าต่อไปอีกประมาณ 100 เมตร จะถึงบริเวณที่ปลูกต้นมะเดื่อ และทางด้านซ้ายมือเข้าไปอีกประมาณ 100 เมตร เรียกว่าวัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น

5.3.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อยไปวัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อยไปที่

5.3.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดปากกล้วยหรือกรุยายจ้อยไปวัดต้นมะค่าหรือกรูตาขึ้น

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้**เลือกใช้เส้นทาง**ดังนี้

5.4 จากวัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้นไปวัดเจดีย์โพน

จากวัดต้นมะค่าเดินทางไปอีกประมาณ 500 เมตร จะถึงวัดเจดีย์โพน ซึ่งอยู่ทางด้านซ้ายมือ
ลึกเข้าไปประมาณ 300 เมตร

5.4.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้นไปวัด
เจดีย์โพน

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้นไปที่

5.4.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดต้นมะค่าหรือกรุตาขึ้นไปวัดเจดีย์
โพน

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.5 จากวัดเจดีย์โพนไปวัดหลวงพ่อขาวหรือกรุตาน้อย

จากวัดเจติยโชนไปอีกประมาณ 500 เมตร จะถึงกรุดาน้อยซึ่งอยู่ทางซ้ายมือ ซึ่งมีบ้านอยู่ ด้านหน้าส่วนหลังบ้านจะเป็นปากกล้วย และเป็นที่ตั้งของวัดหลวงพ่อขาวหรือกรุดาน้อย

5.5.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดเจติยโชนไปวัดหลวงพ่อขาวหรือกรุดาน้อย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจติยโชนไปที่

5.5.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดเจติยโชนไปวัดหลวงพ่อขาวหรือกรุดาน้อย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.6 จากวัดหลวงพ่อขาวหรือกรุดาน้อยไปกรุดาโรย

จากวัดหลวงพ่อขาวเดินทางต่อไปอีกประมาณ 600 เมตร จะถึงกรุดาโรยอยู่ทางด้านซ้ายมือ ลึกเข้าไปกลางทุ่งนาประมาณ 500 เมตร

5.6.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากกรุดาน้อยไปกรุดาโรย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากกรุดาน้อยไปที่

5.6.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากกรุดาน้อยไปกรุดาโรย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.7 จากกรุตาโรยไปวัดเจดีย์เจ็ดแถว

จากกรุตาโรยเดินหน้าต่อไปอีกประมาณ 20 เมตร จะเป็นทางแยกให้เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 200 เมตร จะถึงทางแยกให้เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 70 เมตร จึงจะถึงวัดเจดีย์เจ็ดแถวอยู่ทางด้านขวามือ

5.7.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากกรุตาโรยไปวัดเจดีย์เจ็ดแถว

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากกรุตาโรยไปที่

5.7.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากกรุตาโรยไปวัดเจดีย์เจ็ดแถว

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.8 จากวัดเจดีย์เจ็ดแถวไปวัดป่ามะม่วง

จากวัดเจดีย์เจ็ดแถวให้ย้อนกลับไปตามเส้นทางเดิม และอีกประมาณ 20 เมตร ก่อนถึงกรุตาโรยจะเป็นสามแยกให้เลี้ยวซ้าย และวิ่งไปอีกประมาณ 20 เมตร ก็จะถึงถนนลาดยางให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางอีก 300 เมตรจะถึงวัดป่ามะม่วงอยู่ทางด้านซ้ายมือ

5.8.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวไปวัดป่ามะม่วง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวไปที่

5.8.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดเจดีย์เจ็ดแถวไปวัดป่ามะม่วง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.9 จากวัดป่ามะม่วงไปวัดเจดีย์คู่

จากวัดป่ามะม่วงเดินทางต่อไปอีกประมาณ 1,250 เมตร จะถึงทางแยกเข้าวัดเจดีย์คู่ที่อยู่ทางด้านซ้ายมือ และจากทางแยกจะต้องเข้าไปอีกประมาณ 250 เมตร จะถึงวัดเจดีย์คู่อยู่ทางด้านซ้ายมือ

5.9.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่ามะม่วงไปวัดเจดีย์คู่

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่ามะม่วงไปที่

5.9.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดป่ามะม่วงไปวัดเจดีย์คู่

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.10 จากวัดเจดีย์คู่ไปวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย

จากวัดเจติยคุจะต้องย้อนกลับออกมาตามถนนเส้นทางเดิมจนถึงถนนที่มาจากวัดป่ามะม่วง จากนั้นให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนลาดยางอีกประมาณ 350 เมตร จะถึงวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อยอยู่ทางด้านซ้ายมือ

5.10.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดเจติยคุไปวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดเจติยคุไปที่

5.10.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดเจติยคุไปวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อย

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.11 จากวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อยไปวัดป่าสักเหนือ

จากวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อยให้ย้อนกลับไปตามถนนเส้นทางเดิมอีกประมาณ 300 เมตร จะถึงทางเข้าวัดป่าสักเหนือ

5.11.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดช้างล้อมไปวัดป่าสักเหนือ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อยไปที่

5.11.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดช้างล้อมหรือวัดไร่อ้อยไปวัดป่าสักเหนือ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.12 จากวัดป่าสักเหนือไปวัดริมทาง

จากวัดป่าสักเหนือเดินหน้าต่อไปอีก 200 เมตร จะถึงวัดริมทาง

5.12.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่าสักเหนือไปวัดริมทาง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่าสักเหนือไปที่

5.12.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดป่าสักเหนือไปวัดริมทาง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.13 จากวัดริมทางไปวัดใหญ่ชัยมงคล

จากวัดริมทางเดินหน้าต่อไปอีก 200 เมตร จะถึงวัดใหญ่ชัยมงคล

5.13.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดริมทางไปวัดใหญ่ชัยมงคล

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดริมทางไปที่

.....

5.13.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดริมทางไปวัดใหญ่ชัยมงคล

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

.....

5.14 จากวัดใหญ่ชัยมงคลไปวัดริมเมือง

จากวัดใหญ่ชัยมงคลเดินหน้าต่อไปอีก 150 เมตร จะถึงทางแยกให้เลี้ยวซ้ายเข้ามาประมาณ 100 เมตร จะถึงวัดริมเมืองอยู่ทางด้านขวามือ

5.14.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดใหญ่ชัยมงคลไปวัดริมเมือง

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดใหญ่ชัยมงคลไปที่

.....

5.14.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดใหญ่ชัยมงคลไปวัดริมเมือง

☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

.....

5.15 จากวัดริมเมืองไปแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก

จากวัดริมเมืองเดินหน้าต่อไปอีก 50 เมตร จะถึงแนวถนนพระร่วงฝั่งตะวันออกอยู่ทางด้านขวามือ

5.15.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดริมเมืองไปแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดริมเมืองไปที่

5.15.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดริมเมืองไปแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.16 จากแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออกไปวัดประดู่

จากแนวถนนพระร่วงให้เดินหน้าต่อไปอีก 150 เมตร จะพบถนนลาดยางขวางอยู่ด้านหน้า ให้เลี้ยวขวาและวิ่งตรงไปประมาณ 200 เมตร

5.16.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออกไปวัดประดู่

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออกไปที่

5.16.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากแนวถนนพระร่วงด้านทิศตะวันออกไปวัดประตู

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.17 จากวัดประตูไปวัดป่าสักได้

จากวัดประตูให้วิ่งไปตามถนนลาดยางเส้นหลักประมาณ 200 เมตร จะพบวัดป่าสักได้อยู่ทางด้านขวามือ

5.17.1 ความเหมาะสมของการ**เชื่อมโยงโครงข่าย**จากวัดประตูไปวัดป่าสักได้

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดประตูไปที่

5.17.2 ความเหมาะสมของการ**เลือกใช้เส้นทาง**จากวัดประตูไปวัดป่าสักได้

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.18 จากวัดป่าสักไต้ไปวัดไร่ถั่ว

จากวัดป่าสักไต้ย้อนกลับมาผ่านแนวถนนพระร่วงออกมาสู่ถนนที่มาจากวัดใหญ่ชัยมงคล จากนั้นให้เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 500 เมตร จะถึงวัดไร่ถั่ว

5.18.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่าสักไต้ไปวัดไร่ถั่ว

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดป่าสักไต้ไปที่

5.18.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดป่าสักไต้ไปวัดไร่ถั่ว

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.19 จากวัดไร่ถั่วไปวัดสระคู

จากวัดไร่ถั่วเดินทางไปอีกประมาณ 1 กิโลเมตร จะถึงวัดสระคู โดยต้องแยกออกจากถนนหลักไปทางด้านซ้ายมือเป็นทางลูกรังขนาดเล็ก ซึ่งวัดนี้ตั้งอยู่ด้านหลังบ้านของชาวบ้าน

5.19.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดไร่ถั่วไปวัดสระคู

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดไร่ถั่วไปที่

5.19.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดไร่ถั่วไปวัดสระคู

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.20 จากวัดสระคูไปวัดก้อนแลง

จากวัดสระคูเดินทางต่อไปอีกประมาณ 200 เมตร จะถึงทางแยกด้านซ้าย ซึ่งเป็นถนนลูกรังขนาดเล็กเข้าไปสู่วัดก้อนแลง ด้วยระยะทางประมาณ 120 เมตร

5.20.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดสระคูไปวัดก้อนแลง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดสระคูไปที่

5.20.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดสระคูไปวัดก้อนแลง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.21 จากวัดก้อนแลงไปวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร

จากวัดก้อนแลงย้อนกลับออกมาที่ถนนหลักเลี้ยวซ้ายเดินหน้าต่อไปอีกประมาณ 250 เมตร
จะถึงวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร

5.21.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดก้อนแลงไปวัดต้นสะเดา
หรือกรุตาเพียร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดก้อนแลงไปที่

5.21.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดก้อนแลงไปวัดต้นสะเดาหรือ
กรุตาเพียร

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.22 จากวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียรไปวัดริมคลองยาง

จากวัดต้นสะเดาเดินหน้าต่อไปอีกประมาณ 300 เมตร จะถึงทางแยกซ้ายเป็นถนนลูกรัง และ
เข้าไปอีก 100 เมตร จะถึงวัดริมคลองยางอยู่ทางด้านซ้ายมือ

5.22.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียร
ไปวัดริมคลองยาง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียรไปที่

5.22.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดต้นสะเดาหรือกรุตาเพียรไป
วัดริมคลองยาง

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

5.23 จากวัดริมคลองยางไปวัดเขาเตื่อ

จากวัดริมคลองยางเดินทางต่อไปอีก 200 เมตร จะถึงทางเข้าวัดโบสถ์ จากนั้นเดินทางต่อไปอีกประมาณ 100 เมตร จะถึงทางแยกให้เลี้ยวซ้าย ซึ่งเป็นถนนลูกรัง และวิ่งต่อไปอีกประมาณ 300 เมตร จะพบทางเข้าวัดเขาเตื่ออยู่ทางด้านขวามือ ซึ่งเข้าไปประมาณ 50 เมตร จะถึงที่ตั้งวัดเขาเตื่อ

5.23.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดริมคลองยางไปวัดเขาเตื่อ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายจากวัดริมคลองยางไปที่

5.23.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากวัดริมคลองยางไปวัดเขาเตื่อ

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

6. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับที่พัก

จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยวนั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปตั้งต้นที่ทางหลวงหมายเลข 1113 มุ่งหน้าไปทางแยกขอนแก่น เมื่อถึงสี่แยกให้เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 1048 ไปอำเภอสวรรคโลก ซึ่งจะมีที่พักในเขตเมืองสวรรคโลกให้เลือกเช่น โรงแรมดีทาร์น อินน์ ศูนย์พลัสโรงแรมเมืองอินทร์ โรงแรมสวรรคบุรี เป็นต้น

6.1 ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งที่พักในเขตเมืองสวรรคโลก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งที่พัก

6.2 ความเหมาะสมของการเลือกใช้เส้นทางจากทางหลวงหมายเลข 1113 และ 1048 ไปหา แหล่งที่พักในเขตเมืองสวรรคโลก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เลือกใช้เส้นทางดังนี้

7. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวกับร้านอาหาร

จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปตั้งต้นที่ทางหลวงหมายเลข 1113 มุ่งหน้าไปทางแยกขอนแก่น เมื่อถึงสี่แยกให้เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 1048 ไปอำเภอสวรรคโลก ซึ่งจะมีร้านอาหารในเขตเมืองสวรรคโลกให้เลือก เช่น

ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับร้านอาหารในเขตเมืองสวรรคโลก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งอาหารดังนี้

.....

.....

.....

8. ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับร้านขายของฝาก

จากแหล่งท่องเที่ยวใด ๆ ที่เป็นจุดสุดท้ายของโปรแกรมการท่องเที่ยว นั้น ๆ ให้ย้อนกลับไปตั้งต้นที่ทางหลวงหมายเลข 1113 มุ่งหน้าไปทางแยกขอนแก่น เมื่อถึงสี่แยกให้เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 1048 ไปทางอำเภอสวรรคโลก จากนั้นเลี้ยวขวาเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข 101 ไปทางอำเภอศรีสำโรง เพื่อซื้อของฝาก เช่น

ความเหมาะสมของการเชื่อมโยงโครงข่ายกับร้านขายของฝาก

☐ เหมาะสม

☐ ไม่เหมาะสม

ถ้าไม่เหมาะสม แนะนำให้เชื่อมโยงโครงข่ายกับแหล่งร้านขายของฝากดังนี้

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลา

แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ของชุมชนนครชุม

ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร

วันที่ 28 มิถุนายน 2557

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนนครชุม กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบทุกข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

- 1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
- 1.2 อายุ ☐ 1. 25 - 30 ปี ☐ 2. 31 - 35 ปี
- ☐ 3. 36 - 40 ปี ☐ 4. 41 - 50 ปี
- ☐ 5. 51 - 55 ปี ☐ 6. 56 ปีขึ้นไป
- 1.3 ประเภทของหน่วยงาน ☐ 1. หน่วยงานภาครัฐ ☐ 2. ธุรกิจโรงแรม
- ☐ 3. ธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม ☐ 4. ธุรกิจท่องเที่ยว
- ☐ 5. อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดอบรม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม					
1.1 สถานที่จัดอบรม					
1.2 เวลาที่ใช้ในการจัดอบรม					
1.3 อาหารและของว่าง					
1.4 วิทยากรบรรยาย					
2. กระบวนการจัดอบรม					
2.1 การต้อนรับของเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่จัดอบรม					
2.2 พิธีเปิดการอบรม					
2.4 กระบวนการบรรยาย					
2.5 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสถาม - ตอบ					
3. ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการอบรม					
3.1 ความรู้ที่ได้รับจากการจัดอบรม					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต					
3.3 ความพึงพอใจในการจัดอบรมโดยภาพรวม					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

**แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์
ของชุมชนโบราณเมืองบางขลัง**

ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุโขทัย

วันที่ 29 มิถุนายน 2557

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามความพึงพอใจของท่านที่มีต่อการจัดโครงการอบรมการจัดการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของชุมชนโบราณเมืองบางขลัง กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบทุกข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ที่สอดคล้องกับท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ

- 1.1 เพศ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง
- 1.2 อายุ ☐ 1. 25 - 30 ปี ☐ 2. 31 - 35 ปี
- ☐ 3. 36 - 40 ปี ☐ 4. 41 - 50 ปี
- ☐ 5. 51 - 55 ปี ☐ 6. 56 ปีขึ้นไป
- 1.3 ประเภทของหน่วยงาน ☐ 1. หน่วยงานภาครัฐ ☐ 2. ธุรกิจโรงแรม
- ☐ 3. ธุรกิจอาหาร และเครื่องดื่ม ☐ 4. ธุรกิจท่องเที่ยว
- ☐ 5. อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดอบรม

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรม					
1.1 สถานที่จัดอบรม					
1.2 เวลาที่ใช้ในการจัดอบรม					
1.3 อาหารและของว่าง					
1.4 วิทยากรบรรยาย					
2. กระบวนการจัดอบรม					
2.1 การต้อนรับของเจ้าหน้าที่ประจำสถานที่จัดอบรม					
2.2 พิธีเปิดการอบรม					
2.4 กระบวนการบรรยาย					
2.5 การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสดำถาม - ตอบ					
3. ผลที่ได้รับจากการเข้าร่วมการอบรม					
3.1 ความรู้ที่ได้รับจากการจัดอบรม					

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2 การนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในอนาคต					
3.3 ความพึงพอใจในการจัดอบรมโดยภาพรวม					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล

วนัชพร จันทรักษา

วัน เดือน ปีเกิด

10 กันยายน 2528

หน่วยงานและที่อยู่
ที่ติดต่อได้สะดวก

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ตำบลพลายชุมพล อำเภอเมือง
จังหวัดพิษณุโลก 65000
โทรศัพท์ 091-0266368 โทรสาร 0-5526-7103
Ajarnoop@hotmail.com

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

อาจารย์

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2552 – ปัจจุบัน

อาจารย์ประจำสาขาวิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2550

จบการศึกษาปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยนเรศวร

พ.ศ. 2552

จบการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยนเรศวร

พ.ศ. 2557

กำลังศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.)
สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยพะเยา